Názov stratégie CLLD: Stratégia rozvoja Dolného Pohronia na roky 2015 - 2020

Názov MAS: Dolnohronské rozvojové partnerstvo

Logo MAS

Abstrakt

Dôvodom spracovania Stratégie rozvoja Dolného Pohronia na roky 2015 – 2020 ako stratégie miestne vedeného komunitného rozvoja / LEADER bola spoločná vôle všetkých zapojených obcí - v tom aj dvoch miest na Dolnom Pohroní fungujúcich ako miestne póly rozvoja - spoločne koordinovať rozvojové aktivity v novom programovom období, zjednotiť všetky sektory hospodárstva a aktérov v jednotlivých oblastiach života obce a ponúkať im komplexný, integrovaný a inovatívny program rozvoja, ktorý je založený na dôkladnej analýze potenciálu územia, analýze problémov a potrieb, ako aj možností rozvoja regiónu.

Základným poslaním predkladanej stratégie je naštartovať miestny hospodársky a sociálny rozvoj založený na efektívnom využití miestnych zdrojov vo všetkých sektoroch hospodárstva a prispieť k zlepšeniu kvality a podmienok života na Dolnom Pohroní za pomoci fondov Európskej únie a možností prístupu LEADER, ktoré pre regióny ponúka.

Víziou obyvateľov územia Dolnohronského rozvojového partnerstva je žiť na území, ktoré je atraktívnym vidieckym územím so spokojným obyvateľstvom, ktorí žijú vysokým štandardom života v čistom životnom prostredí, dobudovanou infraštruktúrou a občianskym vybavením; obce majú vytvorené kvalitné služby pre všetky generácie obyvateľov a návštevníkov.

V regióne sa dynamicky rozvíja ekonomika, ktorá vytvára pracovné miesta, motivuje podnikateľské prostredie, generuje dostatočné príjmy pre vidiecke obyvateľstvo využívajúc historické, kultúrne a prírodné danosti územia, ako aj všetky miestne zdroje.

Strategickým cieľom je odstránenie zaostávania regiónu za inými, vyspelejšími formou zvýšenia konkurencieschopnosti regiónu, miestnych podnikateľov, vytvorenie perspektívy pre mladých, dosiahnutie trvalej udržateľnosti rozvoja vo všetkých zložkách života.

Tieto ciele by mala naša stratégia naplniť za pomoci všetkých nás, ktorým je naše krásne Dolné Pohronie domovom.

Obsah

1 Základné informácie o MAS 7
1.1 Identifikačné údaje MAS 7
1.2 Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje 7
2 Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD 9
2.1 Vznik a história partnerstva 9
2.2 Tvorba partnerstva a stratégie CLLD 11
3 Analytický rámec 15
3.1 Analýza zdrojov územia 15
3.1.1 Všeobecná charakteristika územia 15
3.1.2 Popis prírodných, ľudských, kultúrno-historických, ekonomických, inštitucionálnych a iných zdrojov 18
3.2 SWOT analýza 41
3.3 Identifikácia potrieb 47
4 Strategický rámec 50
4.1 Definovanie vízie a strategického cieľa 50
4.2 Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení 51
4.3 Súhrn strategického rámca 55
4.4 Integrované znaky stratégie CLLD 57
4.5 Inovatívne znaky stratégie CLLD 58
5 Implementačný rámec 60
5.1 Popis riadiaceho a implementačného procesu 60
5.1.1 Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS 60
5.1.2 Implementačný proces 65
5.2 Akčný plán 72
5.3 Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD 100
5.3.1 Opis monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD 100
5.3.2 Monitorovacie ukazovatele 106
6 Finančný rámec 116
6.1 Financovanie stratégie CLLD 116
6.2 Finančný plán pre opatrenia 120
7 Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť 123
7.1 Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia 123
7.2 Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV 125
7.3 Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP 128
7.4 Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD 129

7.4.1 Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať 129
7.4.2 Synergie a komplementarity 130
7.5 Popis multiplikačných efektov 130
8 Prílohy k stratégii CLLD 135

Zoznam tabuliek

Povinné tabuľky:

Tabuľka č. 1: Identifikačné údaje MAS 7
Tabuľka č. 2: SWOT analýza 41
Tabuľka č. 3: Súhrnný prehľad strategického rámca 55
Tabuľka č. 4A: Opatrenie stratégie CLLD 72
Tabuľka č. 4B: Opatrenie stratégie CLLD 75
Tabuľka č. 4C: Opatrenie stratégie CLLD 77
Tabuľka č. 4D: Opatrenie stratégie CLLD 80
Tabuľka č. 4E: Opatrenie stratégie CLLD 81
Tabuľka č. 4F: Opatrenie stratégie CLLD 83
Tabuľka č. 4G: Opatrenie stratégie CLLD 86
Tabuľka č. 4H: Opatrenie stratégie CLLD 88
Tabuľka č. 4I: Opatrenie stratégie CLLD 90
Tabuľka č. 4J: Opatrenie stratégie CLLD 91
Tabuľka č. 4K: Opatrenie stratégie CLLD 93
Tabuľka č. 4L: Opatrenie stratégie CLLD 94
Tabuľka č. 4M: Opatrenie stratégie CLLD 96
Tabuľka č. 4N: Opatrenie stratégie CLLD 97
Tabuľka č. 4O: Opatrenie stratégie CLLD 99
Tabuľka č. 5: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR 2014-2020 106
Tabuľka č. 6: Celkové verejné výdavky – PRV SR 2014-2020 106
Tabuľka č. 7: Povinné ukazovatele na úrovni IROP 2014-2020 106
Tabuľka č. 8: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP 118
Tabuľka č. 9: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov 118
Tabuľka č. 10: Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy výdavkov v rámci príslušných programov 119
Tabuľka č. 11: Sumárna tabuľka finančného plánu 120
Tabuľka č. 12: Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu 122
Tabuľka č. 13: Zameranie stratégie podľa sektorov 122

Vlastné tabuľky

Vlast. tab č. 1: Stanovenie strednodobého kontrolného míľniku 101
Vlast. tab č. 2: Povinné ukazovatele v nadväznosti na špecifické ciele IROP-u 107
Vlast. tab č. 3: Povinné ukazovatele výstupu na úrovni fokusových oblastí PRV SR s priradením opatrení ISRÚ k fokusovým oblastiam 107
Vlast. tab č. 4: Vlastné ukazovatele výsledku MAS priradené strategickému cieľu, špecifickým cieľom a ukazovatele výstupu priradené opatreniam stratégie z PRV SR 112

Vlast. tab č. 5:Ukazovatele výsledku a výstupu v stratégii MAS podľa fokusových oblastí PRV SR..... 113
Vlast. tab č. 6:Vlastné ukazovatele v opatreniach IROP 115
Vlast. tab č. 7: Označenie multiplikačného efektu a hodnotenie 131

Skratky a vymedzenie pojmov

BSK	Bratislavský samosprávny kraj
CKO	Centrálny koordinačný orgán
CLLD	Miestny rozvoj vedený komunitou
CO	Certifikačný orgán
DRP	Dolnohronské rozvojové partnerstvo
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EK	Európska komisia
ENRF	Európsky námorný a rybársky fond
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
ESF	Európsky sociálny fond
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska Únia
Gestor CLLD	Hlavným orgánom zodpovedným za koordináciu prípravy a implementácie CLLD na národnej úrovni je Sekcia rozvoja vidieka a priamych platieb MPRV SR
HP	Horizontálne princípy (v programovom období 2014 – 2020 sú medzi HP zaradené udržateľný rozvoj, rovnosť medzi mužmi a ženami a nediskriminácia)
IMP	Interný manuál procedúr
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
MAS	Miestna akčná skupina
MS	Monitorovacia správa
MSP	Malé a stredné podniky
MV	Monitorovací výbor
NFP	Nenávratný finančný príspevok
NKÚ	Najvyšší kontrolný úrad
NSRV	Národná sieť rozvoja vidieka
NSK	Nitriansky samosprávny kraj
OCKÚ OLAF	Odbor Centrálny kontaktný útvar pre OLAF
OLAF	Európsky úrad pre boj proti podvodom

OP	Operačný program
OP ĽZ	Operačný program Ľudské zdroje
PD	Partnerská dohoda
PHSR	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
PO PRV SR 2014 - 2020	Príslušný orgán Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2020
PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
PRV SR 2014 - 2020	Program rozvoja vidieka SR 2014 - 2020
RO	Riadiaci orgán
Stratégia CLLD	„Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou“, v programovom období 2007 – 2013 ako Integrovaná stratégia rozvoja územia (ISRÚ)
Štandardné opatrenia / podopatrenia PRV	Opatrenia, alebo podopatrenia definované v PRV SR 2014 - 2020
ÚV SR	Úrad vlády SR
ÚVO	Úrad pre verejné obstarávanie
VO	Verejné obstarávanie
VR PPA	Výkonný riaditeľ Pôdohospodárskej platobnej agentúry
Všeobecné nariadenie	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/200
Výzva	Výzva na predkladanie projektových zámerov (pri projektových opatreniach), resp. výzva na predkladanie ŽoNFP (pri projektových opatreniach)
Zákon o finančnej kontrole	Zákon č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
Zákon o EŠIF	Zákon č. 292/2014 Z .z. zo 17. septembra 2014 o príspevku poskytovanom z Európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
Zmluva o NFP	Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku
ZVO	Zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
ŽoNFP	žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku

ŽoP žiadosť o platbu

1 Základné informácie o MAS

1.1 Identifikačné údaje MAS

Tabuľka č. 1: Identifikačné údaje MAS

Údaje o MAS	**Názov MAS**	**Dolnohronské rozvojové partnerstvo**
	Dátum registrácie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov	30.5.2007
	Sídlo	SNP 2, 937 01 Želiezovce
	IČO	42118140
	DIČ (ak relevantné)	2022586478
Údaje o banke	Názov banky	Všeobecná úverová banka, a. s.
	Číslo účtu	2429203555/0200
	IBAN	SK53 0200 0000 0024 2920 3555
	SWIFT	SUBASKBX
Údaje o štatutárovi	Meno a priezvisko	Marián Kotora, Ing.
	E-mail	tekluzany@gmail.com
	Telefón	0903/515 863
Údaje o kontaktnej osobe	Meno a priezvisko	Ing. Margaréta Szabóová
	E-mail	manazer@drp.sk
	Telefón	0905/164 423

1.2 Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje

Územie MAS Dolnohronské rozvojové partnerstvo je kompaktné, navzájom prepojené a ohraničené hranicami k. ú. jeho členských obcí. Nachádza sa v juhozápadnej časti okresu Levice a v severovýchodnej časti okresu Nové Zámky.

Riešené územie z hľadiska územno-správneho členenia patrí do Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Územie MAS leží pri hranici s Maďarskou republikou, čo na jednej strane prináša výhodu možnosti rozvoja cezhraničnej spolupráce postavenej na dvojjazyčnosti územia, ale na druhej

strane patrí toto územie k okrajovým územiam regiónu aj štátu s nízkou podporou rozvoja dopravnej a environmentálnej infraštruktúry, s dlhodobým deficitom exogénnej pomoci štátu a leží aj mimo záujmu väčších investorov.

Jedná sa o zmiešané územie – pôvodné územie DRP (22 obcí) schválené v programovom období 2007 – 2013 sa začiatkom nového programového obdobia rozšírilo o 16 obcí nachádzajúcich sa v susednom okrese Nové Zámky. Na záver z verejno-súkromného partnerstva (z pôvodného územia DRP) vystúpila obec Turá.

Územie MAS tvorí 37 obcí: obce Čaka, Čata, Farná, Hontianska Vrbica, Hronovce, Keť, Kukučínov, Kuraľany, Málaš, Malé Ludince, Nýrovce, Plavé Vozokany, Pohronský Ruskov, Sikenica, Šalov, Šarovce, Tekovské Lužany, Veľké Ludince, Zalaba, Zbrojníky, Želiezovce (okres Levice) **a** obce Bajtava, Belá, Chľaba, Kamenica nad Hronom, Kamenín, Kamenný Most, Ľubá, Malá nad Hronom, Malé Kosihy, Mužla, Nána, Obid, Pavlová, Salka, Sikenička, Štúrovo (okres Nové Zámky).

Dve obce majú štatút mesta – Želiezovce s počtom obyvateľov 7 056 a Štúrovo s počtom obyvateľov: 10 568.

Počet obyvateľov územia riešeného stratégiou k 31.12.2014 bol 48 060.

Celková hustota obyvateľstva celého územia MAS nepresahuje 150 obyv./km^2 (údaje platné k 31.12.2014): 65,53 obyv./km^2

Riešené územie si vzhľadom na svoj charakter, geografickú rôznorodosť, rozptýlenú sídelnú štruktúru a kultúrno-historický a prírodný potenciál vyžaduje skôr individuálne riešenia, čo znamená väčšie množstvo malých projektov navzájom prepojených s cieľom podporiť endogénny rozvoj územia a ktoré bude podporovať aj integrovaná stratégia rozvoja územia.

Povinné prílohy:

- Príloha č. 1 Vymedzenie územia a obyvateľstva MAS
- Príloha č. 2 Doklad o súhlase všetkých obcí so zaradením do územia pôsobnosti MAS
- Príloha č. 3 Mapa územia MAS

2 Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD

2.1 Vznik a história partnerstva

Verejno-súkromné partnerstvo s názvom Občianske združenie Dolnohronské rozvojové partnerstvo (*ďalej „OZ DRP"*) pôvodne vzniklo z iniciatívy združenia samospráv Dolnohronské regionálne združenie spájajúceho 22 obcí z južnej časti u okresu Levice, ktoré vyvíjalo svoje aktivity už od r. 1992. Už v tomto čase si OZ okrem riešenia individuálnych aktuálnych problémov členských obcí uvedomovalo potrebu širšej spolupráce a prípravy spoločnej rozvojovej stratégie územia, a preto bolo neskôr aj iniciátorom zapojenia OZ do prípravy územia na prístup LEADER.

Cielená príprava na prístup LEADER začala v r. 2007, kedy bola aj verejnosť zapojená do tvorby verejno-súkromného partnerstva prostredníctvom regionálnych verejných informačných dní o prístupe LEDAER za účasti subjektov súkromného, verejného, neziskového sektora, občanov regiónu a predstaviteľov VÚC. Účastníci sa oboznámili s novým programovacím obdobím EÚ na roky 2007 až 2013, s vypracovanými strategickými dokumentmi na úrovni štátu, pripravenosťou Nitrianskeho samosprávneho kraja, odboru strategických činností na nové programové obdobie a získali informácie o implementácii prístupu Leader ako jednej z možností rozvojových impulzov vo vidieckom priestore. Následne, v záujme lepšieho šírenia informácií smerom k občanom, bolo rozdelené územie regiónu na tri miniregióny, v ktorých sa uskutočnili tri ďalšie informačné kampane (jar 2007), ktorých cieľom bolo zapojenie miestnych aktérov do spolupráce na miestnej úrovni. Workshopy vyústili v apríli do ustanovujúceho zasadnutia nového občianskeho združenia s názvom **Dolnohronské rozvojové partnerstvo ako budúcej** Miestnej akčnej skupiny, ktoré bolo zaregistrované na MV SR 30.5.2007 (po zverejnení Usmernenia k implementácii prístupu Leader boli upravené Stanovy OZ DRP s platnosťou od 21.11.2008). V tomto období malo občianske združenie 54 členov, z toho 21 obcí. Členská základňa, ale aj výkonný a kontrolný orgán boli od začiatku formované na princípe verejno-súkromného partnerstva. Verejno-súkromné partnerstvo je vyvážené po stránke geografickej, sektorovej, inštitucionálnej aj socio-ekonomickej.

OZ DRP získalo v roku 2009 štatút miestnej akčnej skupiny od Ministerstva pôdohospodárstva SR a v rokoch 2009 – 2014 implementovalo prístup LEADER v regióne. Počet členov sa počas implementácie ISRÚ neustále menil.

Implementácia opatrení ISRÚ bola financovaná nielen zo zdrojov PPA, ale aj zo zdrojov ÚNSK.

Koncom roka 2014 sa začali rokovania s rôznymi okolitými regiónmi, ktoré vyjadrili záujem o spoluprácu v novom programovom období (konkrétne obce z okolí Šiah a obce Južného regiónu). Prvé stretnutia vedení uvedených regiónov sa konali v januári 2015. Koncom januára 2015 sme organizovali verejný informačný deň za účasti zástupcov NSK, ktorého cieľom bolo hľadanie možností spolupráce, informovali potenciálnych nových členov a obcí o novom programovom období, podmienkach vstupu obce do MAS, harmonogramu prác v r. 2015.

Po niekoľkých ďalších rokovaniach sa územie MAS DRP rozhodnutím valného zhromaždenia rozšírilo dňa 25.03.2015 o 16 obcí z južného regiónu vrátane mesta Štúrovo, 16 organizácií a 19 podnikateľov. Dôvodom pre výber partnerov / členov MAS boli spoločné potreby v oblasti zvyšovania zamestnanosti, majú spoločné problémy, možnosti cezregionálnej spolupráce, a fakt, že medzi obcami existovali prirodzené väzby, viacero spoločných občianskych a záujmových združení. MAS DRP bolo obohatené o strategických zamestnávateľov, viacero podnikateľov zameriavajúcich sa na poľnohospodárstvo alebo o pracujúceho v jeho mimoprodukčných odvetviach, v cestovnom ruchu, ďalej o hodnotné kultúrno-historické dedičstvo, prírodné zdroje, rozšírili sa možnosti rozvoja cestovného ruchu, podnikania.

Počas roka sa rady členov DRP postupne rozširovali. Vtedajší počet členov bol 100, počet zapojených obcí: 38. Verejno-súkromné partnerstvo je vyvážené po stránke geografickej, sektorovej, inštitucionálnej aj socio-ekonomickej. Pomer zastúpenia jednotlivých sektorov: verejný sektor: 38%, neverejný sektor: 62 %. Pomer zastúpenia jednotlivých sektorov v predsedníctve a orgánoch MAS (kontrolná a revízna komisia, monitorovací výbor): verejný sektor – 33,33%, neverejný sektor – 66,67%.

Od roku schválenia štatútu MAS realizovalo OZ DRP viac ako 80 projektov financovaných z PRV SR 2007 – 2013, Os 4 LEADER a zo zdrojov NSK.

V roku 2014 a 2015 vyhlásilo OZ DRP vlastný grantový program pre neziskové organizácie a podnikateľov pracujúcich na jeho území s cieľom podpory rozvoja kultúry, remeselníkov, tradícií, životného prostredia Dolného Pohronia. Za dva roky bolo podporených 42 projektov. Tento vlastný zdroj tvoril doplnkový zdroj k realizácii ISRÚ.

MAS spolupracovala s Euroregiónom Ister-Granum EGTC vyvíjajúcim svoju činnosť na území Slovenska a Maďarska a realizovala s prihraničnou MAS Börzsöny-Duna-Ipoly viacero spoločných projektov zameraných na rozvoj miestne významného cestovného ruchu, predaja z dvora, spracovateľov miestnych produktov a rozvoj lokálnych trhov.

MAS prevádzkuje vlastnú webovú stránku, je prítomná aj na sociálnych sieťach, organizuje aktivity pre rôzne vekové skupiny, zapája sa do malých grantov, plní informačnú a koordinačnú funkciu v oblasti využitia rôznych zdrojov na rozvoj vidieka.

Počas roka 2016 a 2017 prešla MAS drobnými zmenami. Najvýznamnejšou zmenou bolo vystúpenie obce Turá. Vzhľadom na nízky počet obyvateľov a nízku rozlohu to neovplyvnilo problémy a potenciály partnerstva. Aktuálny počet členov je 105, počet zapojených obcí: 37. Pomer zastúpenia jednotlivých sektorov: verejný sektor: 35,24 %, podnikateľský sektor: 26,67 % a občiansky sektor 38,10 %. Pomer zastúpenia jednotlivých sektorov v predsedníctve a orgánoch MAS (kontrolná a revízna komisia, monitorovací výbor): verejný sektor – 16,67 %, podnikateľský sektor 41,67 % a občiansky sektor 41,67 %.

2.2 Tvorba partnerstva a stratégie CLLD

Verejnosť bola zapojená do tvorby verejno-súkromného partnerstva v rokoch 2007 – 2008 organizovaním celoregionálnych verejných informačných dní o prístupe LEDAER za účasti subjektov súkromného, verejného, neziskového sektora, občanov regiónu a predstaviteľov VÚC. Spracovanie auditu územia prebiehalo vďaka technickej pomoci VÚC, občania obcí boli zapojení do procesu tvorby verejno-súkromného partnerstva aj formou anketového prieskumu, ktorý prebiehal v celom území a v rámci ktorého bola oslovená každá domácnosť.

V roku 2015 pri formovaní nového partnerstva prebiehal zber údajov, príprava auditu územia. Konalo sa 15 pracovných stretnutí, v rámci toho viacero verejných rokovaní na úrovni celého regiónu. Verejnosť bola zapojená do prác na stratégii CLLD formou anketového prieskumu. Hlavní zástupcovia súkromného sektora sa na stretnutia pozývali aj osobnou formou starostami obcí. Pozvánky boli uverejnené aj na facebookovej stránke MAS, boli zaslané mailom priamo konkrétnym subjektov, a uverejnené na webovej stránke DRP. Verejnosť bola zapojená do práce aj formou pozvánok cez verejné rozhlasy.

Pri spracovaní ISRÚ boli využívané postupy a metódy interaktívneho plánovania, ktoré sa vyznačujú aktívnym zapojením verejnosti do všetkých etáp prípravy a spracovania ISRÚ,

najmä však týchto etáp: SWOT analýza územia, Vízia rozvoja územia, Problémová analýza a stanovenie rozvojových priorít, Strategická časť (strategický cieľ, strategické priority, špecifické ciele, opatrenia, aktivity), Akčný plán, Finančný plán a Implementačný rámec. Etapy spracovania auditu a Monitorovacieho a hodnotiaceho rámca boli vo väčšej miere úlohou pracovného tímu.

V lete 2015 sa realizoval v 38 obciach DRP anketový prieskum, dvojjazyčné ankety sa rozposlali do všetkých domácností. Návratnosť ankiet bola nízka – 15,8%. Organizovali sme viacero verejných informačných aktivít (január, máj, november). Priemerný počet účastníkov bol 50. Dátumy verejných stretnutí: 29.1.2015 (Hronovce, konferencia), 30.05.2015 (Zalaba, verejný informačný deň, anketový prieskum, SWOT), 10.11.2015 (Čata, verejný informačný deň, SWOT, strategický rámec, priority, opatrenia), dátumy rokovania VZ: 25.03.2015 (Želiezovce, rozšírenie územia), 8.12.2015 (Želiezovce, schválenie stratégie CLLD).

V súvislosti s tvorbou partnerstva a neskôr stratégie CLLD MAS bola vytvorená pracovná skupina pozostávajúca z manažéra MAS, členov kancelárie RRA Južný región a predsedníctva.

15.01.2015 – stretnutie manažmentu troch regiónov (MAS DRP, VSP Ipeľ – Hont a obcí Južného regiónu) - možná spolupráca regiónov v nasledovnom programovacom období, hľadanie možností rozšírenia územia, prípadný vstup obcí do MAS DRP, pokyny a postupové kroky pre miestne akčné skupiny a verejné–súkromné partnerstvá typu LEADER pre prípadné rozširovanie daných území. Závery: organizovanie konferencie pre samosprávy za účasti zástupcov NSK a MPaRV SR s cieľom získania bližších informácií ohľadom budúcej podpory území, budúcnosti LEADER, výberu MAS a ďalších odporúčaní uvedených orgánov.

03.02.2015 – stretnutie predsedníctva MAS – prezentácia výsledkov z rokovaní so susednými územiami

12.03.2015 - stretnutie predsedníctva MAS, RRA JR, manažéra – obnova členskej základne, financovanie prípravy stratégie, zapojenie verejnosti do tvorby stratégie, harmonogram prác.

25.03.2015 – valné zhromaždenie – rozšírenie územia, harmonogram prác

20.05.2015 – predsedníctvo, pracovný tím – harmonogram prác, prípravná podpora, grantový program DRP, verejný info-deň, animácia územia

11.06.2015 – pracovný tím - harmonogram prípravy stratégie, koordinovanie krokov, analýza stavu zberu údajov, anketový prieskum, prípravná podpora

17.09.2015 – predsedníctvo, pracovný tím – výsledky ankiet, analýza územia SWOT, priority rozvoja, príprava verejných stretnutí

30.10.2015 – predsedníctvo, pracovný tím – SWOT, priority rozvoja, opatrenia, monitoring a hodnotenie, verejné stretnutia

24.11.2015 - predsedníctvo, pracovný tím – návrh rozpočtu, opatrenia, monitoring a hodnotenie, príprava valného zhromaždenia

Počas rokovaní pracovného tímu, predsedníctva prebiehala neustála konzultácia so zapojenými subjektmi, podnikateľmi, záujemcami z radov neziskového sektora. Zisťovali sa potreby jednotlivých subjektov, záujem potenciálnych KP-PP o konkrétne projekty a podľa toho sa vyberali opatrenia do ISRÚ a zostavila finančná náročnosť stratégie. Prebiehali osobné konzultácie, telefonické, mailové .

Finálna verzia stratégie CLLD bola valným zhromaždením DRP schválená 8. decembra 2015.

Proces zapájania verejnosti pri príprave stratégie CLLD v rámci jednotlivých fáz:

- pri určovaní silných stránok, slabých stránok, príležitostí a hrozieb (ankety, osobné rozhovory, verejné prerokovanie SWOT);
- pri ich premene na hlavné potreby a možnosti rozvoja (verejné stretnutie);
- pri výbere hlavných cieľov, konkrétnych cieľov, požadovaných výsledkov a priorít, ktoré im boli priradené (osobné rozhovory, verejné prerokovanie priorít, cieľov, možnosť pripomienkovania, zasielanie priamo do mailu);
- pri výbere typov činností, ktoré môžu viesť k týmto výsledkom (osobné konzultácie s potenciálnymi prijímateľmi, účasť na zasadnutí pracovného tímu, zisťovanie projektových návrhov);
- a pri návrhu rozdelenia rozpočtu (verejné prerokovanie rozpočtu, osobné rozhovory, mailová komunikácia, návrh rozpočtu na webstránke k pripomienkovaniu).

10.05.2017 – uzatvorenie zmluvy o poskytnutí dotácie z NSK na rok 2017. Zmluva bola uzavretá medzi Nitrianskym samosprávnym krajom a Dolnohronským rozvojovým partnerstvom na podporu implementácie stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou.

15.05.2017 – poskytnutie dotácie vo výške 38 036,43 EUR na vypracovanie výzvy podľa zmluvy č. 889/2017/OSČ. Prebehlo aj vyhlásenie výzvy na prekladanie žiadostí o NFP na podporu implementácie stratégie CLLD (Výzva 1/2017/NSK/DRP).

06.06.2017 prebehlo rokovanie združenia, na ktorom boli prejednané zmeny stanov, návrh činností DRP, čerpanie dotácie NSK v roku 2016 a správa o hospodárení za rok 2016.

07.06.2017 prebehlo rokovanie valného zhromaždenia, kde sa schvaľovali materiály ohľadom čerpania dotácie z rozpočtu NSK v r. 2016, schválená dotácia z rozpočtu NSK 2017, Stanovy OZ DRP, návrh strategickej časti stratégie CLLD a opätovne sa preberala správa o hospodárení v roku 2016 a návrh činností na rok 2017.

Presné údaje a obsahy jednotlivých rokovaní sa nachádzajú k dispozícii n a webe: www.drp.sk

Povinné prílohy:

- Príloha č. 4 Zoznam členov MAS podľa sektorov (vrátane obcí)
- Príloha č. 5 Dokumenty preukazujúce proces tvorby partnerstva a stratégie CLLD
- Príloha č. 5.1 Dokumenty preukazujúce proces tvorby stratégie CLLD (informačné aktivity)

3 Analytický rámec

3.1 Analýza zdrojov územia

3.1.1 Všeobecná charakteristika územia

Výhody/nevýhody z hľadiska polohy a lokalizácie územia (geografická, administratívno-správna poloha a pod.),

Územie verejno-súkromného partnerstva je kompaktné, navzájom prepojené a ohraničené hranicami k.ú. jeho členských obcí. Nachádza sa v juhozápadnej časti okresu Levice a v severovýchodnej časti okresu Nové Zámky vedľa hranice s Maďarskou republikou, čo na jednej strane prináša výhodu možnosti rozvoja cezhraničnej spolupráce postavenej na dvojjazyčnosti územia, ale na druhej strane patrí toto územie k okrajovým územiam regiónu aj štátu s nízkou podporou rozvoja dopravnej a environmentálnej infraštruktúry, s dlhodobým deficitom exogénnej pomoci štátu a leží aj mimo záujmu väčších investorov.

Obrázok č. 1 - Lokalizácia riešeného územia v rámci Slovenska

Riešené územie z hľadiska územno-správneho členenia patrí do Nitrianskeho samosprávneho kraja, do okresu Levice a Nové Zámky. Jedná sa o tzv. „zmiešané územie“. Geograficky je súčasťou južnej časti Nitrianskeho samosprávneho kraja označovanej ako historický región Tekov, Hont a Ostrihom. Riešené územie sa zatiaľ identifikovalo aj spoločným logom. Svoje erby a iné symboly majú všetky obce.

Podľa „Nomenklatúry územných štatistických jednotiek“ je územie zaradené nasledovne:

Región - NUTS II: Západné Slovensko

Vyšší územný celok - NUTS III: Nitriansky

Okres – NUTS IV: Levice a Nové Zámky

Obce – NUTS V: Čaka, Čata, Farná, Hontianska Vrbica, Hronovce, Keť, Kukučínov, Kuraľany, Málaš, Malé Ludince, Nýrovce, Plavé Vozokany, Pohronský Ruskov, Sikenica, Šalov, Šarovce, Tekovské Lužany, Veľké Ludince, Zalaba, Zbrojníky, Želiezovce, Bajtava, Belá, Chľaba, Kamenica nad Hronom, Kamenín, Kamenný Most, Ľubá, Malá nad Hronom, Malé Kosihy, Mužla, Nána, Obid, Pavlová, Salka, Sikenička, Štúrovo

Výhody z hľadiska polohy a lokalizácie územia MAS DRP:

- rozlohou primerané a kompaktné územie, ktoré má rozmanité prírodné a geografické podmienky;
- územím neprechádzajú žiadne dôležité dopravné tepny, ktoré by narušili kľudný charakter krajiny;
- relatívne čisté a zachovalé životné prostredie nenarušené priemyselnou výrobou;
- prírodné a klimatické podmienky vhodné pre poľnohospodársku prvovýrobu a na ňu nadväzujúce spracovanie a finalizáciu produktov;
- lokálne podmienky pre diverzifikáciu agrosektora smerom k agroturistike a rozvoju cestovného ruchu;
- prihraničný región charakteristický zmiešaním národností, vierovyznania aj kultúry, čo spolu s prírodnými danosťami vytvára bohatý rozvojový potenciál územia.

Nevýhody z hľadiska polohy a lokalizácie územia MAS DRP:

- dopravne a informačne izolované okrajové časti regiónu (koncové obce);
- nachádza sa v takej časti SR, kde je roky zaostalý celkový vývoj územia (marginálne územie), z čoho pramení nízka vzdelanostná úroveň, dlhodobá nezamestnanosť, chýbajúce zdravotnícke a sociálne služby, slabá úroveň rozvoja podnikania;
- ťažká dostupnosť územia z hlavných komunikačných tepien SR;
- rozptýlené sídla na veľkej rozlohe územia;
- likvidácia poľnohospodárstva ako historicky najvýznamnejšieho sektora hospodárstva a zároveň historicky slabo rozvinutý priemysel.

Z hľadiska nadradenej územnoplánovacej dokumentácie Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KURS) riešeným územím prechádza v jeho východnej časti v smere sever – juh Pohronská rozvojová sídelná os (Tlmače - Levice - Želiezovce - Štúrovo), ktorá je rozvojovou osou druhého stupňa.

Geografická charakteristika

Územie je súčasťou Alpsko-Himalájskej sústavy, podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina a celku Podunajská pahorkatina. Územie je ďalej zaradené do oddielu Hronská pahorkatina.

Územie charakterizujú teplomilné rastliny a patrí z hľadiska fytogeografickej oblasti k panónskej flóre, z aspektu fytogeografického obvodu k pramantraskej flóre a z hľadiska fytogeografického okresu k ipeľsko-rimavskej brázde. Pozdĺž rieky Hron sú charakteristické zvyšky lužných lesov.

Doterajší rozvoj územia

Impulzy pre naštartovanie rozvoja existovali už dávnejšie a výsledkom snahy jednotlivcov, obcí a iných subjektov je aj založenie viacerých mikroregiónov, v ktorých sa vytvorili základy verejno-súkromných partnerstiev a sú v nich zapojené aj členské obce MAS DRP. Sú to mikroregióny Kvetnianka, Laurentius, Južný región, ďalej Ipeľský euroregión, Euroregión Ister-Granum a mnohé iné.

Jednotlivé subjekty vrátane obcí sa už v minulosti uchádzali o podporu z rôznych zdrojov a v regióne boli už podporené viaceré individuálne aj spoločné projekty, a to nielen zo štátnych dotácií, ale aj zo zdrojov EÚ. Preto obce aj región už majú určité skúsenosti z prípravy, ale aj z implementácie úspešných projektov

Doterajší rozvoj územia významne ovplyvňovali investície realizované vďaka prístupu LEADER, ktorý implementovali obce MAS v rokoch 2007 – 2014 ležiace v okrese Levice.

Riešené územie si vzhľadom na svoj charakter, geografickú rôznorodosť, rozptýlenú sídelnú štruktúru a kultúrno-historický a prírodný potenciál vyžaduje skôr individuálne riešenia, čo znamená väčšie množstvo malých projektov navzájom prepojených s cieľom podporiť endogénny rozvoj územia a ktoré bude podporovať aj integrovaná stratégia rozvoja územia.

Zaujímavosti a zvláštnosti územia, typické črty a pod.

Územie OZ DRP je charakteristické zmiešaním národností, vierovyznania aj kultúry, čo spolu s prírodnými danosťami vytvára bohatý rozvojový potenciál územia, ktorý zatiaľ nie je dostatočne využitý. Rozvojový potenciál územia tvoria prírodné a klimatické podmienky vhodné pre poľnohospodársku prvovýrobu a na ňu nadväzujúce spracovanie a finalizáciu produktov, diverzifikácia agrosektora smerom k agroturistike a rozvoj cestovného ruchu opierajúci sa o miestne tradície, kultúrne a historické pamiatky a ľudské zdroje. Významným zdrojom príjmov je v južnej časti regiónu kúpeľný turizmus – mesto Štúrovo a jeho bezprostredné okolie.

Na druhej strane je toto územie poznamenané súborom negatívnych faktorov: likvidácia poľnohospodárstva ako historicky najvýznamnejšieho sektora hospodárstva, nízka vzdelanostná úroveň, dlhodobá nezamestnanosť, chýbajúce zdravotnícke a sociálne služby, slabá úroveň rozvoja podnikania.

Medzi zvláštnosti územia patrí pestrá ponuka podujatí rôzneho charakteru od tradičných osláv rôznych kalendárnych sviatkov vrátane športových podujatí až po netradičné aktivity s charakterom regionálnej atraktivity (napr. paradajková slávnosť, country bál, tábor remeselníkov – rezbárov, westernové preteky) Tieto aktivity sú výborným prostriedkom pre spájanie občanov regiónu a zároveň potenciálom pre zapojenie týchto aktivít do ponuky produktov cestovného ruchu.

V území sú aj predpoklady pre kulinársku turistiku - návštevníkov môže prilákať aj vychýrenou maďarskou a slovenskou kuchyňou.

3.1.2 Popis prírodných, ľudských, kultúrno-historických, ekonomických, inštitucionálnych a iných zdrojov

3.1.2.1 Demografická situácia

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje viacero ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva podľa jednotlivých ukazovateľov. Demografický vývoj na Slovensku je vo všeobecnosti charakteristický znižujúcim sa prirodzeným prírastkom obyvateľstva a starnutím populácie. Uvedený vývoj je charakteristický aj pre riešené územie, ktoré patrí k marginalizovaným územiam juhu Slovenska, pre ktoré je typický demografický aj hospodársky pokles, resp. stagnácia.

V regióne sa nachádza 37 obcí, z toho dve mestá: Želiezovce majú viac ako 7 000 obyvateľov, mesto Štúrovo má viac ako 10 000 obyvateľov.

Graf - Vývoj počtu obyvateľov v území MAS

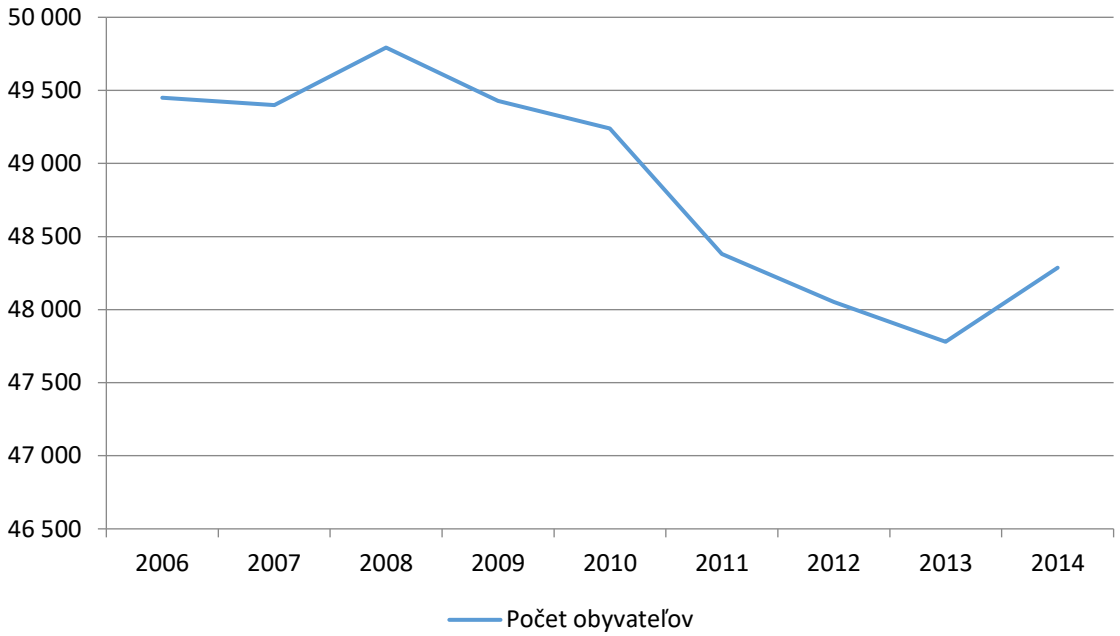

Z grafu je zrejmý všeobecný trend poklesu celkového počtu obyvateľstva regiónu, ktorý trvá od r. 2008 až po súčasnosť. Pokles iba v niektorých rokoch bol vystriedaný prírastkom.

Graf - Hustota obyvateľstva

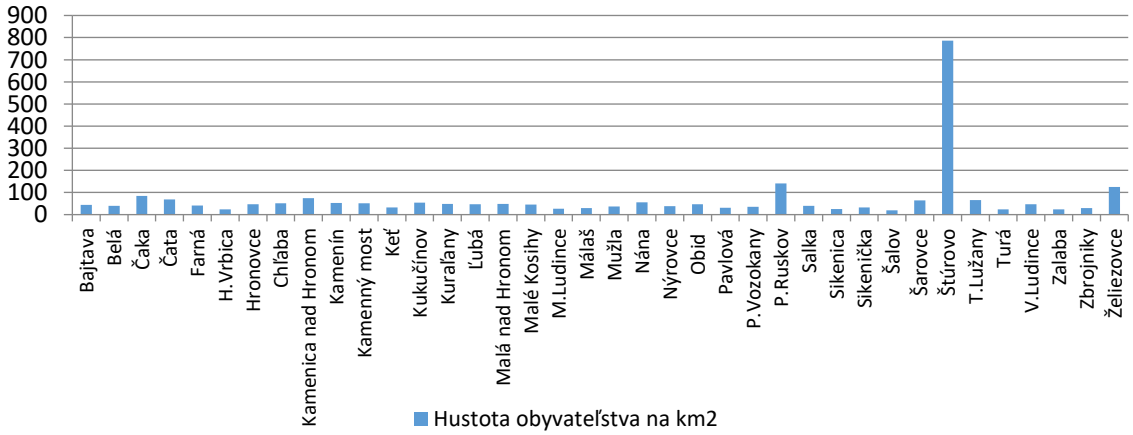

Proces starnutia populácie charakterizuje tzv. **index starnutia**, ktorý vyjadruje pomer počtu osôb poproduktívneho veku pripadajúcich na 100 obyvateľov predproduktívneho veku.

Tab. - Veková štruktúra obyvateľstva – index starnutia v regióne

	Poproduktívny vek	Predproduktívny vek	EAO spolu	Index starnutia
Bajtava	79	58	182	136,21
Belá	88	34	179	258,82
Čaka	151	113	330	133,63
Čata	182	130	542	140,00
Farná	217	180	559	120,56
H.Vrbica	91	88	271	103,41
Hronovce	204	235	723	86,81
Chľaba	95	86	365	110,47
Kamenica nad Hronom	204	187	594	109,09
Kamenín	205	228	699	89,91
Kamenný most	156	115	545	135,65
Keť	139	89	290	156,18
Kukučínov	76	83	311	91,57
Kuraľany	112	55	213	203,64
Ľubá	60	63	228	95,24
Malá nad Hronom	72	56	195	128,57
Malé Kosihy	72	56	174	128,57
M.Ludince	36	13	92	276,92
Málaš	82	65	232	126,15
Mužla	300	262	944	114,50
Nána	167	174	602	95,98
Nýrovce	97	79	241	122,78
Obid	179	166	542	107,83
Pavlová	49	28	117	175,00
P.Vozokany	114	175	302	65,14
P.Ruskov	174	170	615	102,35
Salka	188	134	498	140,30
Sikenica	103	90	295	114,44
Sikenička	68	66	194	103,03
Šalov	37	90	182	41,11
Šarovce	201	276	811	72,83
Štúrovo	1497	1145	1497	130,74
T.Lužany	410	443	1353	92,55
V.Ludince	262	209	691	125,36
Zalaba	33	24	81	137,50
Zbrojniky	89	60	256	148,33
Želiezovce	926	898	3728	103,12
Spolu	7215	6423	19673	112,33
Okres LV	15933	15898	55491	100,22
Okres NZ	20794	18834	70755	110,41
Slovensko	682873	826516		82,62

Index starnutia nasvedčuje o starnúcom obyvateľstve, poklese počtu novorodencov, nárastu počtu starých obyvateľov, o regresívnom type vekovej štruktúry obyvateľstva regiónu.

V porovnaní s údajmi za okres Levice je index starnutia je výrazne vyšší, a je rozdiel aj medzi Is žien a mužov.

	Index starnutia	
	riešené územie	**okres Levice**
Muži	95,44	76,67
Ženy	184,9	140,6
Spolu	136,2	108,21

Obyvateľstvom **ekonomicky aktívnym** rozumieme tú časť obyvateľstva, ktorá pracuje a prispieva tak priamo alebo nepriamo k vytváraniu spoločenského produktu. Medzi osoby ekonomicky aktívne počítame všetky činné osoby, ktoré majú len zdroj obživy z hlavného zamestnania, ďalej osoby, ktoré majú dva zdroje obživy a pracujúcich dôchodcov.

Ďalšie ukazovatele obyvateľstva sú uvedené v nižšie uvedených tabuľkách.

Tab. - Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva na území MAS (2011)

	Z toho vzdelanie					
	Základné (%)	**Učňovské a stredné bez maturity (%)**	**Stredoškolské s maturitou (%)**	**Vysokoškolské (%)**	**Bez vzdelania a deti do 16 rokov**	**Nezistené**
Územie DRP	22	25,9	27,6	8	14,1	2,5
Okres Levice	18,26	25,35	27,95	11,88	14,75	1,81
Okres Nové Zámky	17,5	24,4	31,1	10,2	13,7	3,1
Nitriansky kraj	17	25,8	28,9	12	13,7	2,6
Slovensko	15	23,1	29,6	13,8	15,7	2,8

Ďalšie charakteristiky obyvateľstva vyjadrujeme grafmi.

Veková štruktúra obyvateľstva regiónu

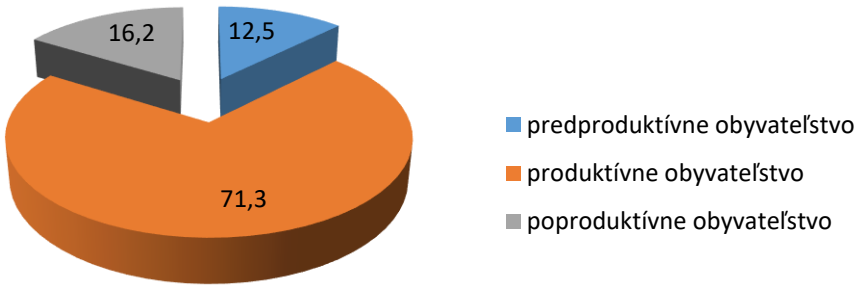

Zloženie obyvateľstva podľa veku a pohlavia sa stáva čoraz významnejším determinantom spoločenského vývoja. Najvýznamnejší vplyv na vekovú štruktúru má výrazný pokles počtu živonarodených detí. Naopak vývoj poproduktívnej časti obyvateľstva

sledovaného územia má rastúcu tendenciu. Hoci nárast počtu a podielu seniorov v populácii zatiaľ nie je výrazný, proces populačného starnutia postupne naberá na intenzite, predovšetkým vďaka nízkej pôrodnosti.

	Predproduktívny vek	**Produktívny vek**	**Poproduktívny vek**	**Spolu**
Muži	3 147	17353	2893	23 393
Ženy	2888	17078	4928	24 894
Spolu	6035	34431	7821	48 287
	Predproduktívny vek	Produktívny vek	Poproduktívny vek	Spolu
Muži	13	74,2	12,36	100
Ženy	11,6	68,6	19,79	100
Spolu	12,5	71,3	16,2	100

Prehlbuje sa rozdiel v početnosti nižších vekových skupín v prospech vyšších vekových skupín. Početnosť vekovej kategórie 0-14 ročných klesne výrazne pod hodnotu početností kategórie 65 a viac ročných. V priebehu 90. rokov sa prehĺbilo demografické starnutie populácie sledovaného územia.

Národnostná štruktúra obyvateľstva v území MAS

Národnostná štruktúra obcí v riešenom území je výrazne heterogénna. Podrobné údaje o národnostnej štruktúre za celé územie je spracované v tabuľkovej a grafickej forme a nachádza sa v archíve žiadateľa.

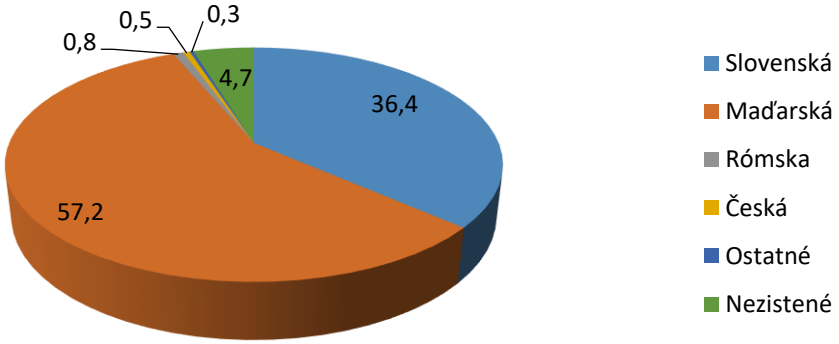

Najvýznamnejšie vierovyznania v regióne

Porovnaním údajov o vierovyznaní obyvateľov jednotlivých obcí z údajov z SODB 2001 je zistené, že v riešenom území sa väčšina obyvateľstva hlási k rímsko-katolíckej cirkvi, celkovo je to až 67,70 %.

V porovnaní s priemernými údajmi za celé územie sa výrazne odlišujú niektoré obce, v ktorých dominuje určitý druh vierovyznania a miestne pomery tak nekorešpondujú s priemerom. Podrobná štruktúra obyvateľov podľa vierovyznania sa nachádza v archíve žiadateľa.

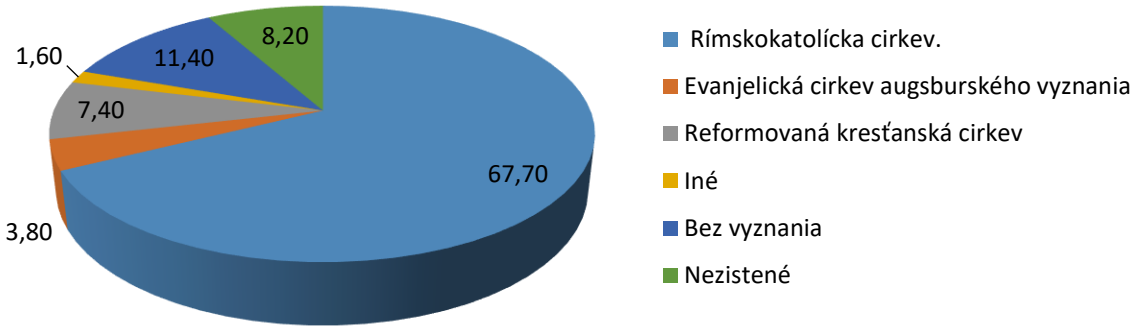

Preskúmanie dosiahnutého stupňa vzdelania ako aj jeho štruktúry je dôležité pre posúdenie a zhodnotenie ľudského potenciálu územia, najmä pri hodnotení ponukovej zložky vo vzťahu k trhu práce.

Sumárne údaje o najvyššom dosiahnutom stupni vzdelania obyvateľov obcí sa nachádzajú v tabuľkovej a grafickej forme v archíve žiadateľa.

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva na území MAS

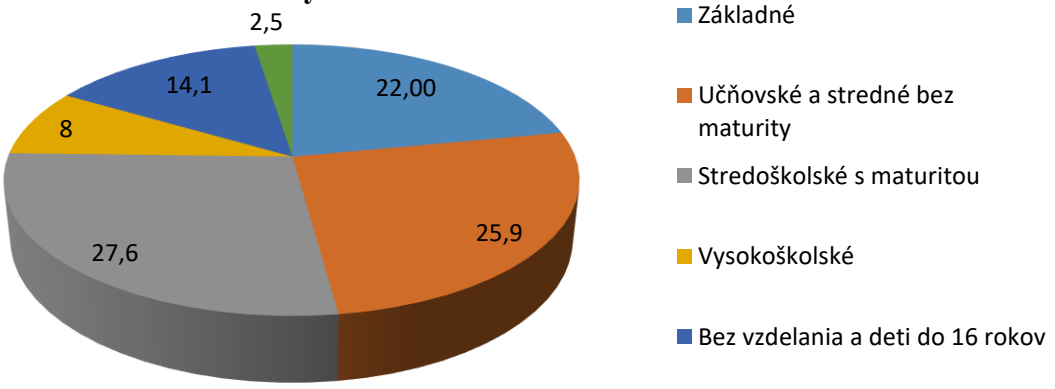

Pre riešené územie z hľadiska hodnotenia vzdelanostnej úrovne je charakteristická malá mobilita ľudí, uzavretosť komunity, rurálny charakter územia, ktorý je historicky spätý s podpriemernou vzdelanostnou štruktúrou, nakoľko študovanie nie je rodinným príkladom, svoju rolu zohráva aj neúplný školský systém pre obyvateľov maďarskej národnosti, ktorý neumožňuje vysokoškolské štúdium v maďarčine a nepriaznivá veková štruktúra obyvateľov obcí, ktorú charakterizuje vysoký podiel osôb v poproduktívnom veku, ktoré majú väčšinou len základné vzdelanie. Samotná úroveň školského systému v obciach regiónu je rozdielna. Výsledkom je veľmi slabá vzdelanostná úroveň obyvateľstva regiónu.

Podrobné údaje o vekovej štruktúre, iných charakteristikách (náboženskom vyznaní, vzdelanostnom a národnostnom), i o podrobnom vývoji obyvateľov regiónu sa nachádzajú v archíve žiadateľa.

Pohyby obyvateľstva v regióne

Obec	Prirodzený prírastok		Migrácia obyvateľstva		Celkový prírastok/ úbytok
	narodení	zomrelí	prisťahovaní	vysťahovaní	
Bajtava	3	9	13	12	-5
Belá	0	7	3	3	-7
Čaka	11	8	14	6	11
Čata	9	17	24	34	-18
Farná	11	18	39	9	23
H. Vrbica	4	7	10	13	-6
Hronovce	11	14	34	24	7
Chľaba	0	10	9	9	-10
Kamenica n. Hronom	10	17	61	15	39
Kamenín	10	24	20	19	-13
Kamenný most	4	11	19	12	0
Keť	3	10	7	11	-11
Kukučínov	5	8	16	9	4
Kuraľany	3	10	14	8	-1
Ľubá	2	7	8	14	-11
Malá nad Hronom	3	8	2	10	-13
Malé Kosihy	2	9	8	10	-9
Malé Ludince	2	1	5	2	4
Málaš	2	6	4	13	-13
Mužla	15	25	18	35	-27
Nána	10	14	38	19	15
Nýrovce	7	9	4	10	-8
Obid	6	20	18	12	-8
Pavlová	0	1	3	2	0
Plavé Vozokany	12	12	11	17	-6
Pohronský Ruskov	11	25	29	29	-14
Salka	3	22	18	3	-4
Sikenica	10	12	14	15	-3
Sikenička	3	7	15	7	4
Šalov	9	4	5	14	-4
Šarovce	23	22	17	15	3
Štúrovo	52	109	142	183	-98
Tekovské Lužany	35	33	35	41	-4
Veľké Ludince	17	31	21	27	-20
Zalaba	1	1	1	8	-7
Zbrojníky	3	7	14	4	6
Železovce	59	65	80	133	-59
Spolu	371	620	793	807	-257

Príčiny demografických pohybov:

- reprodukčné procesy a trendy v spoločnosti;
- úroveň rozvoja regiónu;
- celková zaostalosť územia;
- málo pracovných príležitostí;
- výška zárobkov v regióne;
- slabé možnosti v podnikaní;
- zlé vybavenie infraštruktúrou.

3.1.2.2 Infraštruktúra a miestne služby

Bytový fond v regióne – obývané / neobývané domy

Základné údaje o počet domov, bytov, štruktúre ich vlastníctva, o priemernom veku a o počte neobývaných domov sme čerpali z údajov SODB 2001. Podrobné tabuľkové a grafické vyjadrenie zisteného stavu sa nachádza v archíve žiadateľa.

V štruktúre vlastníctva v riešenom území prevažujú domy vo vlastníctve fyzických osôb – až 96,3 %. Vlastníctvo štátu a bytových družstiev je minimálne - pohybuje sa pod hranicou 0,5 %.

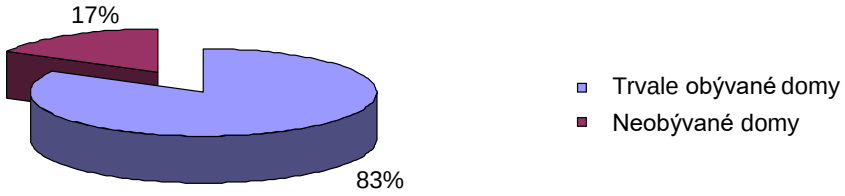

Počet neobývaných domov v mikroregióne je veľmi vysoký, až 17 % z celového počtu domov a podľa zisťovaní v teréne ich počet narastá, najmä v malých a odľahlých obciach.

Veľká časť neobývaných bytov je určitou rezervou pre skvalitňovanie domového fondu, nakoľko po ich rekonštrukcii sa zvýši spravidla ich vybavenosť. Takmer u polovice neobývaných bytov nie sú špecifické dôvody neobývanosti uvedené – často ide o opustené rodinné domy v dôsledku odchodu obyvateľstva do blízkych miest, nezáujem mladých rodín o bývanie v nevyhovujúcich starých bytoch s nedostatočným technickým vybavením, prípadne o ďalšie dôvody).

Od veku bytov čiastočne závisia aj všetky ostatné charakteristiky, počínajúc veľkosťou, až po ich technické vybavenie. V riešenom území je priemerný vek domu 48,7 roku.

Najvyšší podiel na domovom fonde mikroregiónu majú rodinné domy, ktorých podiel predstavuje 80,7 % bytového fondu.

Školy, materské, základné, stredné

Primárne sledovanie údajov o vybavenosti územia vzdelávacími zariadeniami bol vykonaný v každej obci riešeného územia. V riešenom území sa vôbec nevyskytujú detské jasle, dokonca ani v meste Želiezovce a Štúrovo.

Počet žiakov v MŠ v regióne

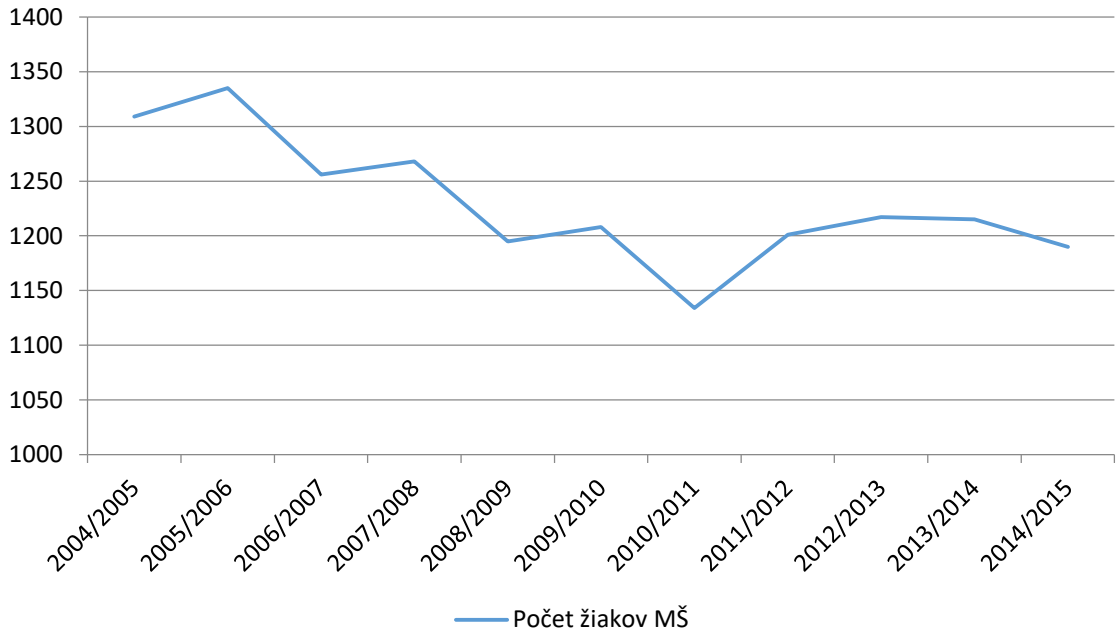

Počet žiakov v ZŠ v regióne

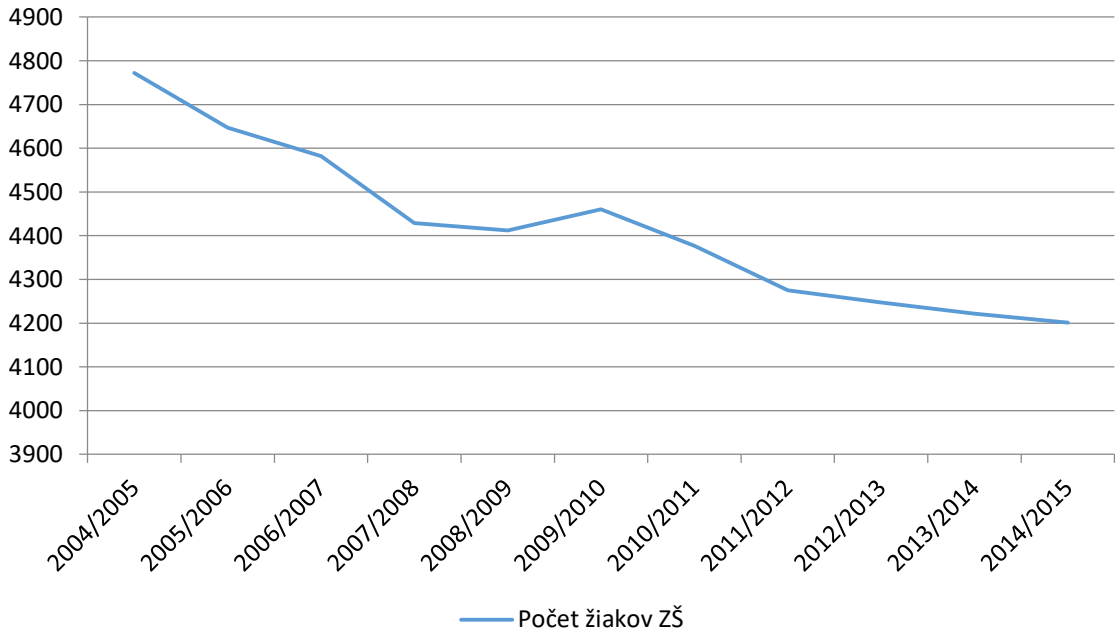

Počet žiakov v ZŠ v regióne

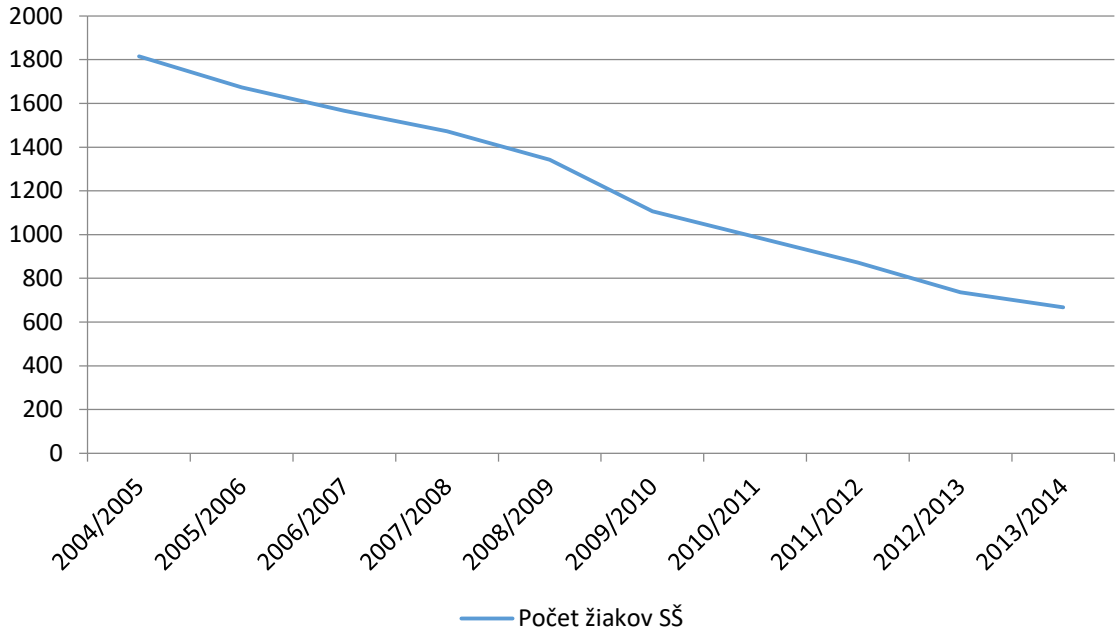

Stredné a špecializované školstvo je zastúpené iba v meste Želiezovce a Štúrovo.

Zdravotníctvo a sociálne služby

Pre občanov regiónu poskytovala zdravotnú starostlivosť nemocnica v Želiezovciach, ktorá fungovala od r. 1961, avšak bola zatvorená 29.1.2006. V súčasnosti v jej priestoroch fungujú ambulancie odborných lekárov, biochemické laboratórium, RTG, pracovisko zubnej techniky, fyzio-rehabilitačné služby a tri lekárne.

Pacienti zo spádového územia nájdu ďalšiu lekársku starostlivosť v nemocniciach v Leviciach a v Nových Zámkoch. Okrem nemocníc je poskytovaná zdravotná starostlivosť aj v zdravotných strediskách v niektorých obciach regiónu.

Jedným z hlavných sociálnych dôsledkov ekonomickej transformácie je rast počtu osôb, ktoré z dôvodov rozličných znevýhodnení majú zvýšené riziko sociálneho vylúčenia. V záujmovom území ide predovšetkým o dlhodobo nezamestnané osoby, príslušníkov rómskej etnickej menšiny a staré osoby. Prevažná väčšina týchto osôb je dlhodobo vylúčená z trhu práce, je odkázaná na dávky sociálnej pomoci a žije na hranici chudoby.

Iné verejné služby

Samosprávy majú zastúpenie v každej členskej obci verejno-súkromného partnerstva a zabezpečujú verejné služby v oblasti nakladania s komunálnym odpadom, údržby verejných priestranstiev, udržiavania čistoty v obci, správu a údržbu verejnej zelene a verejného

osvetlenia, zásobovanie vodou, odvádzanie odpadových vôd, nakladanie s odpadovými vodami zo žúmp, sociálnej oblasti, školstva a životného prostredia.

3.1.2.3 Kultúrne, historické a prírodné zdroje, pôdny fond

Kultúrny a spoločenský život, trávenie voľného času, spolky tradície

V rámci prieskumu bol zostavený kalendár podujatí v jednotlivých obciach. Pestrá ponuka podujatí rôzneho charakteru od tradičných osláv rôznych kalendárnych sviatkov (Mikuláš, deň detí, Deň matiek,...) a cirkevných sviatkov (Veľká noc, Vianoce, Turíce,....) vrátane športových podujatí (turnaje, preteky, behy,....) až po netradičné aktivity s charakterom regionálnej atraktivity (napr. paradajková slávnosť, country bál, tábor remeselníkov – rezbárov, westernové preteky, Hubertova jazda,....) sú výborným prostriedkom pre spájanie občanov regiónu a zároveň potenciálom pre zapojenie týchto aktivít do ponuky produktov cestovného ruchu.

Možnosti pre trávenie voľného času, pre rôzne športové a kultúrne aktivity sú v riešenom území rozptýlené v jednotlivých obciach. Ich stavebno-technický stav je na rôznej úrovni, väčšinou však potrebujú rekonštrukciu, zateplenie, výmenu starých rozvodov, vybavenia a techniky. Vybavenie obcí zariadeniami typu kultúrny dom, knižnica, kino, amfiteáter je podrobne popísané v časti Kultúrne a historické zdroje. Vo väčšine obcí je zabezpečený prístup na internet. V oblasti športového vyžitia pre rôzne vekové skupiny sú v obciach nerovnaké podmienky.

Združenia a spolky

V území je zaregistrovaných množstvo neziskových organizácií, ale nie všetky sú funkčné. Medzi aktívne združenia, ktoré vyvíjajú svoju činnosť, realizujú projekty a prispievajú k rozvoju územia patria najmä členovia OZ DRP. V rámci auditu ľudských zdrojov sa skúmal aj potenciál rôznych kultúrnych a spoločenských organizácií, ktoré sú v riešenom území nositeľmi aktivít, ktoré spájajú občanov jednotlivých obcí aj celého územia a ktoré sa môžu podieľať na tvorbe stratégie a jej realizácii. Prehľad týchto organizácií je spracovaný v archíve žiadateľa.

Medzi spoločenskými organizáciami prevažujú „typické“ spoločenské organizácie, ako je CSEMADOK, Matica slovenská, poľovnícke združenia, urbárske spoločnosti, Jednota dôchodcov a pod, avšak zastúpené sú aj rôzne občianske združenia so špecifickými cieľmi a oblasťami pôsobenia, ktoré sú významnými nositeľmi aktívneho postoja obyvateľov k záujmu

o veci verejné. Podrobný prehľad o športových a kultúrnych zariadeniach, organizovaných podujatiach a spoločenských organizáciách sa nachádza v archíve žiadateľa.

3.1.2.4 Dostupné finančné zdroje, rozpočty a majetok obcí

Okrem finančných prostriedkov opatrenia na prevádzkové náklady miestnej akčnej skupiny (IROP) a na animáciu a oživenie územia (PRV) je schopná MAS pre vlastnú činnosť zabezpečiť tieto príjmy:

- členské príspevky od členov OZ DRP (členský príspevok vo výške 30 Eur pre fyzické aj právnické osoby – podnikateľov, vstupný členský príspevok vo výške 100,- Sk pre fyzické aj právnické osoby), 10 Eur pre neziskový sektor a 0,40 Eur/ obyvateľa pre samosprávy.
- príjmy z darov,
- príjmy z dotácií a grantov získaných z verejných zdrojov (vlastné projekty),
- príjmy z vlastnej činnosti, účtovaním poplatkov za poskytnuté služby.

Vlastné zdroje MAS sú potrebné na spolufinancovanie implementácie stratégie (spolufinancovanie prevádzkových nákladov) a na grantový program MAS, resp. na financovanie neoprávnených výdavkov PRV a IROP-u.

Na ekonomickom rozvoji obcí sa podieľa miestna samospráva okrem riadenia i prostredníctvom využívania majetku obce a disponibilných finančných prostriedkov. Na rozvoj obce môžu prostredníctvom finančných tokov vplývať aj občianske združenia alebo nadácie ako súčasť nevládneho sektoru, ich podiel je však na ekonomickom rozvoji obce minimálny.

Priame vstupovanie miestnej samosprávy do ekonomického rozvoja obce je značne diferencované a je ovplyvnené predovšetkým veľkosťou obce, ktorá vplýva ako na veľkosť príjmov, tak aj na rozsah disponibilného majetku a jeho štruktúru i schopnosťou samosprávneho manažmentu, ktorý rozhoduje o finančnom hospodárení a ktorý sa aktivizuje pri získavaní ďalších finančných prostriedkov z rôznych grantových schém a fondov.

Majetok, ktorým disponujú obce a mestá, sa využíva na niekoľko účelov - na výkon samosprávy, na zabezpečenie samosprávnych funkcií a na podnikateľskú činnosť. Veľkosť ako aj štruktúra majetku je v jednotlivých obciach veľmi diferencovaná a tým sa podmieňuje aj jeho využiteľnosť.

Historické zdroje:

Kostoly, národné kultúrne pamiatky, sakrálne pamiatky, pomníky, izby ľudových tradícií a skanzeny, múzeá, obecné múzeá, sochy, pamätné tabule. Podrobný rozpis kultúrno-historických pamiatok sa nachádza v archíve žiadateľa.

Medzi typické črty územia, ktoré môžu byť základom pre budovanie identity patrí:

- vidiecky charakter územia;
- čisté životné prostredie nezaťažené priemyslom a hustou dopravou;
- vhodné klimatické podmienky;
- vhodné podmienky pre poľovníctvo a rybárstvo;
- rozmanité a unikátne prírodné podmienky;
- chránené územia;
- vinohradníctvo, ovocinárstvo, klasické poľnohospodárstvo;
- zachované vinice a vínne pivničky;
- zachovalé prvky ľudovej tradície a kultúrne pamiatky;
- ľudia, ktorí poznajú ľudové tradície;
- zachovanie tradičných remesiel;
- pohostinní ľudia;
- bezpečné prostredie;
- aktívne a fungujúce spolky.

prihraničný región – dvojjazyčnosť obyvateľov

3.1.2.5 Ekonomické zdroje

Pripravenosť územia na rozvoj.

Dôležitým predpokladom pre realizáciu investičných projektov je ich zahrnutie v rôznych **územnoplánovacích podkladoch a v územnoplánovacej dokumentácii obcí**, príp. regiónu. Dôležitým predpokladom pre realizáciu investičných projektov je ich zahrnutie v rôznych **územnoplánovacích podkladoch a v územnoplánovacej dokumentácii obcí**, príp. regiónu.

Nosným odvetvím hospodárstva regiónu je poľnohospodárstvo.

Poľnohospodárstvo

Ekonomický potenciál riešeného územia je nižší ako priemer Slovenska aj ako priemer za územie Nitrianskeho kraja a okresu Levice. Región patrí do kategórie priemyselno-poľnohospodárskych regiónov SR. Z pohľadu makroekonomickej štruktúry rozhodujúce postavenie má poľnohospodárstvo, ktoré je ako odvetvie nenáročné na kvalifikačnú úroveň

pracovnej sily. V transformačnom procese sa rozšírili uplatnené právne formy podnikania, uskutočnila sa transformácia vlastníctva družstiev a privatizácia štátnych majetkov. Novozaložené subjekty uprednostnili v podmienkach vysokej rizikovosti poľnohospodárskej výroby najmä právne formy s nižšou mierou osobnej zodpovednosti za záväzky podniku. Registrované fyzické osoby podnikajú zvyčajne v právnej forme samostatne hospodáriaci roľník.

Rastlinná produkcia je výrazne ovplyvňovaná produkčným potenciálom pôd, pretože región patrí do vysokoprodukčnej poľnohospodárskej oblasti Slovenska, dobré prírodné a klimatické podmienky územia vytvorili predpoklady pre pestovanie takmer všetkých poľnohospodárskych plodín. Rastlinná výroba regiónu sa prevažne zameriava na výrobu obilnín (pšenica ozimná a jarná, sladovnícky jačmeň, kukurica na siláž a krmivo), ktoré zaberajú plochu tradične viac ako 2/3 ornej pôdy. Ďalšími významnými komoditami sú olejniny (repka olejná, slnečnica), cukrová repa a ďateliny. K významným plodinám regiónu, pestovaným aj na ornej pôde aj v záhradách, patria zeleniny (uhorky, paprika, paradajky a kapusta). K dôležitým hospodárskym plodinám riešeného územia patria aj zemiaky. Hektárové úrody poľnohospodárskych plodín v záujmovom území patria medzi najvyššie na Slovensku

Svoje významné miesto má aj pestovanie viniča a ovocinárstvo. Pre danú oblasť je špecifické pestovanie vínnej révy. Za ostatné roky plochy viníc sa výrazne znížili v porovnaní s obdobím pred 10 rokmi (čo zapríčinili nižšie odbytové možnosti hrozna i samotného vína). Mnohí občania mikroregiónu vlastnia vinohrady s chalupou alebo pivnicou. Väčšina týchto občanov pestuje hrozno len pre vlastnú rodinu, nie na predaj. Pri pestovaní viniča hroznorodého najväčšie zastúpenie majú odrody Veltlín zelený, Silvánske zelené, Rizling rýnsky a vlašský, Svätovavrinecké a iné. Okrem týchto muštových odrôd sa pestujú i stolové (Muškát Ottonel, Irsay Oliver). V regióne má veľkú tradíciu včelárstvo, čoho hlavným produktom je med (v záujmovom území sa med produkuje z kvetu repky olejnej, agáta, slnečnice). Okrem toho sa produkuje vosk, medovina, propolis a materská kašička.

Živočíšna výroba je už od roku 1989 charakteristická značnou redukciou produkčnej i reprodukčnej základne s poklesom všetkých parametrov úžitkovosti. So znižovaním stavu hospodárskych zvierat a obmedzovaním výroby úzko súvisí aj využitie bývalých poľnohospodárskych stredísk, ktoré sú v mnohých prípadoch opustené a tvoria v území na jednej strane negatívny prvok, keď svojim schátralým stavom negatívne vplývajú na krajinný obraz. Na druhej strane však tieto areály môžu byť využité ako budúce lokálne priemyselné

parky. Podmienkou je však majetkovo-právne vysporiadanie. Nosným programom živočíšnej výroby regiónu je chov ošípaných a hovädzieho dobytka. V živočíšnej výrobe dominantné postavenie majú transformované družstvá.

Pôdny fond v regióne

Obec	**Poľnohospod. pôda - spolu**	**Nepoľnohospod. pôda - spolu**
Bajtava	519	414
Belá	798	71
Čaka	669	238
Čata	1 111	367
Farná	2 691	584
Hontianska Vrbica	1 848	537
Hronovce	2 630	466
Chľaba	388	1 008
Kamenica nad Hronom	947	925
Kamenín	2 190	614
Kamenný most	1 517	517
Keť	1 803	162
Kukučínov	947	184
Kuraľany	961	108
Ľubá	769	171
Malá nad Hronom	569	203
Malé Kosihy	677	166
Malé Ludince	599	81
Málaš	1 496	102
Mužla	3 456	1 740
Nána	1429	366
Nýrovce	1 225	124
Obid	1 847	602
Pavlová	681	81
Plavé Vozokany	1 953	360
Pohronský Ruskov	755	156
Salka	1 901	705
Sikenica	1 914	641
Sikenička	933	459
Šarovce	2 161	376
Štúrovo	675	670
Tekovské Lužany	3 949	444
Veľké Ludince	2 250	930
Zalaba	653	82
Zbrojníky	1 466	170
Želiezovce	4 502	1 150
Spolu	**Poľnohospodárska spolu**	**Nepoľnohospodárska spolu**
	53 562	**15 489**

Štruktúra využitia pôdy na celkovej výmere pôdneho fondu

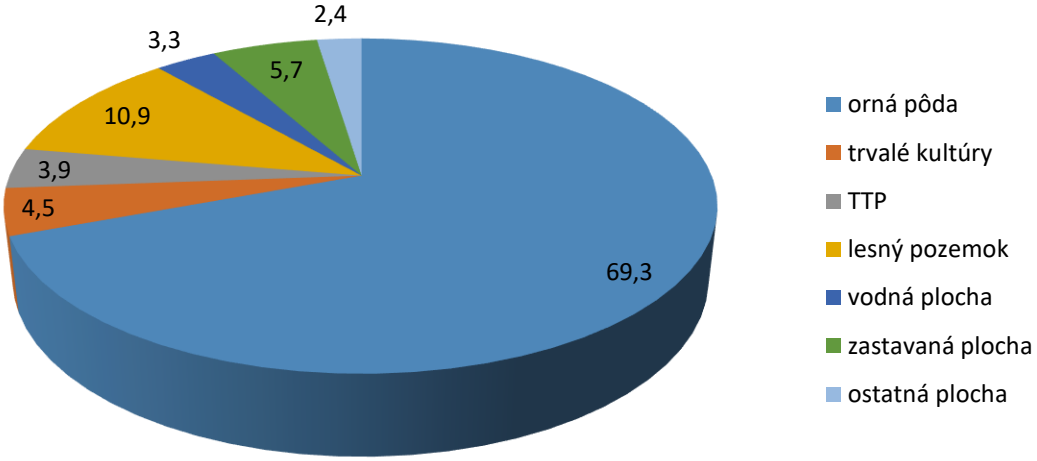

Podnikateľské zázemie

Štruktúra podnikov podľa právnej formy

Podľa právnej formy	**Počet obchodných spoločností**	**Počet živností**	**Spolu**
Abs.	1060	2234	**3294**
(%)	32,2	67,8	**100**

Podľa odvetvovej štruktúry podnikov v primárnom sektore dominuje poľnohospodárstvo.

Miestne zdroje takmer vôbec neuvádzajú oblasť lesníctva a ťažby nerastných surovín, čo korešponduje aj s analytickými údajmi z oblasti prírodných zdrojov - v území sa nevyskytujú nerastné suroviny a lesnatosť územia je veľmi nízka.

Štruktúra ekonomiky podľa sektorov

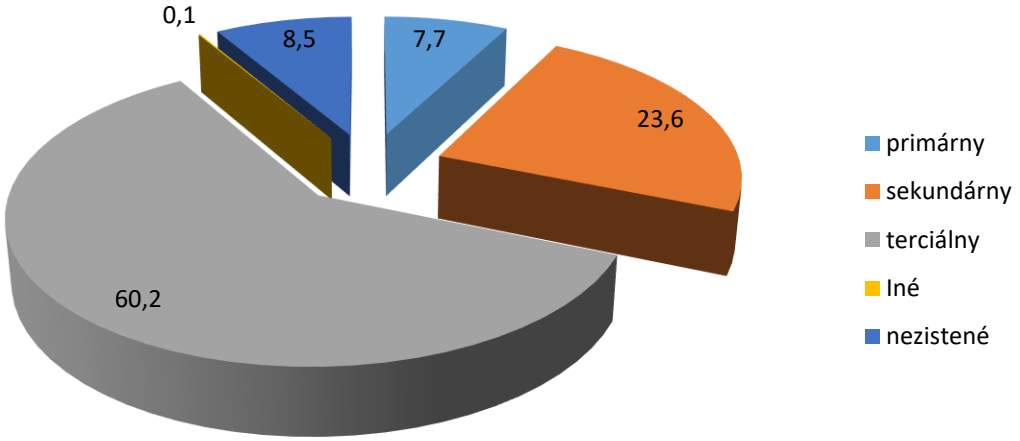

Rozvoj priemyslu v širšom regióne (v okrese Levice) je v podstate spojený s realizáciou programu industrializácie zo 60-tych rokov, ktorého cieľom bolo vybudovanie priemyselnej základne v dovtedy ekonomicky slabo rozvinutých a prevažne poľnohospodársky orientovaných oblastiach. Okrem spoločensko-politických faktorov sa v lokalizácii priemyslu v danom regióne uplatnili aj ďalšie faktory, a to hlavne dostatok pracovnej sily a čiastočne

ekonomicko-geografická poloha. Priemysel v samotnom riešenom území zastupuje predovšetkým potravinárstvo.

Podniky potravinárskeho priemyslu sa zameriavajú na výrobu pekárenských výrobkov, na spracovávanie produktov živočíšnej výroby. V regióne by bolo potrebné zriadiť sušiarne, mraziarne, baliarne alebo konzervárne pre ovocie a zeleninu v rámci využitia miestnych špecialít na výrobu zaujímavých výrobkov chýbajúcich na trhu. Z ostatných priemyselných odvetví regiónu významné je drevospracujúci priemysel.

Podnikateľské zázemie v sledovanom území tvoria bankové inštitúcie, poradenské inštitúcie a združenia podnikateľov. Poradenské inštitúcie, ktoré sa špeciálne zaoberajú malým a stredným podnikaním priamo v sledovanom území nie sú etablované, chýbajú tu inštitúcie typu je napr. Centrum prvého kontaktu pre podnikateľov,

Štruktúra ekonomiky podľa odvetví hospodárstva

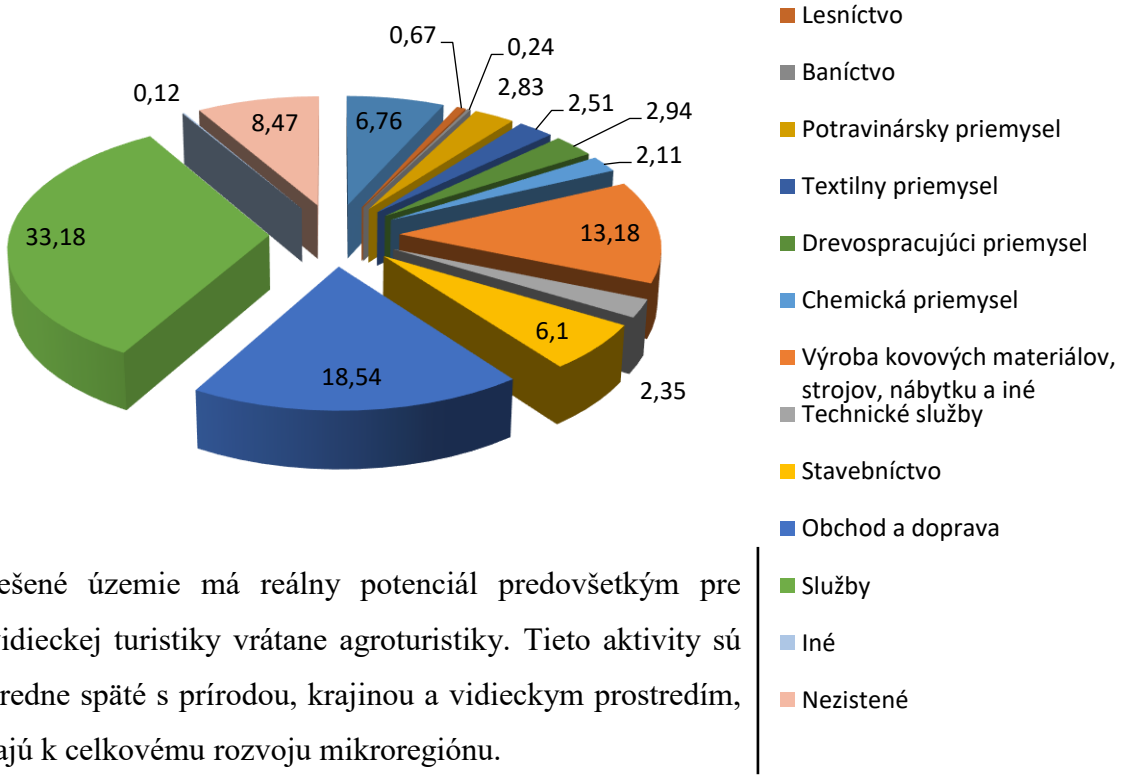

Riešené územie má reálny potenciál predovšetkým pre rozvoj vidieckej turistiky vrátane agroturistiky. Tieto aktivity sú bezprostredne späté s prírodou, krajinou a vidieckym prostredím, prispievajú k celkovému rozvoju mikroregiónu.

Pre vidiecku turistiku majú predpoklady takmer všetky obce, ale rozvoj vidieckeho turizmu značne závisí aj od iniciatívy orgánov obecných samospráv, miestnych podnikateľov a vlastných občanov. Najvýhodnejšie podmienky majú obce so špecifickými podmienkami, napr. pre vinárstvo.

Poľovníctvo

Prínos poľovníkov spočíva v starostlivosti o divú zver v k. ú. obce, o poľovnícke revíry, sledovaní stavu jednotlivých druhov zvierat, v chove a lovení zveri, v dbaní na výkon práva poľovníctva. Pôsobia na zachovanie, zveľaďovanie, ochranu a optimálne využívanie genofondu zveri a ostatnej fauny ako prírodného bohatstva. Združenie je v aktívnom kontakte s poľovníkmi a poľovníckymi združeniami z okolitých dedín a spolupracuje s vlastníkmi a užívateľmi pozemkov, ktorých pozemky tvoria poľovnícky revír.

Z hľadiska poľovníckej rajonizácie zasahujú na územie revíru PZ dva druhy poľovných oblastí: pre srnčí zver je to poľovná oblasť S VII Štiavnické pohorie s podoblasťou Levice a pre malú zver ide o oblasť M XI Želiezovce so svojimi podoblasťami.

V budúcnosti skrývajú v sebe odvetvia primárneho sektora realizáciu doteraz málo využitých možností a funkcií poľnohospodárstva – napr. orientáciu na jej mimoprodukčné funkcie, na ***diverzifikáciu poľnohospodárskych činností*** dotované Európskou úniou (napr. pestovanie energetických rastlín, agroturistika, ubytovanie v súkromí na rodinných farmách, lokálne spracovanie miestnych produktov a pod.).

V súčasnosti vždy väčší výraz dostane tzv. „**predaj z dvora**“, ktorého cieľom je umožniť lokálnym, domácim producentom potravín predávať konečnému spotrebiteľovi vo vlastnom mene a na vlastný účet svoje domáce, gazdovské, tradičné výrobky.

Domáci chov hospodárskych zvierat

V regióne existuje niekoľko domácností a gazdov, ktorí sa venujú chovu hospodárskych zvierat: ošípaných, hydiny, hovädzieho dobytka, králikov, oviec. Sú aj voľné stajne, kde by sa tento chov mohol obnoviť. Rozbehnutie chovu potrebuje účinnejšiu komunikáciu a pravidelné konzultácie medzi chovateľmi a výkupnými, spracovateľskými závodmi, intenzívnejšie vzdelávanie chovateľov a propagáciu ich činnosti, resp. vybudovanie spolupráce medzi domácimi a zahraničnými chovateľmi.

Včelárstvo

Na území Dolného Pohronia sa pracuje veľ včelárov – takmer v každej obci.

Hlavný produkt je veľmi vzácny a zdravý med. Okrem toho sa produkuje vosk, medovina, propolis, v niektorých obciach aj materská kašička. Úroda je vystavená vplyvom počasia. V našom regióne sa med produkuje z kvetu repky olejnej, agáta, slnečnice. Sezóna sa končí na jeseň. V Hontianskej Vrbici sa produkuje med hlavne z kvetu repky olejnej, slnečnice a agátu.

Produkcia sa odovzdáva sprostredkovateľom, ktorí vykupujú med podľa aktuálnych cien na trhu. Cena závisí od vyprodukovaného množstva medu a od sezónnych kultúrnych plodín, z ktorých je med vyprodukovaný (najdrahší med je v našom regióne agátový). Priemerná výkupná cena slovenského repkového medu sa kolíše okolo 2,7 Eur/kg, medu zo slnečnice okolo 2,8 Eur/kg.

Najväčšími problémami tohto odvetvia z ekonomického hľadiska sú nízke výkupné ceny medu, dovoz lacného čínskeho medu a celková nízka rentabilita výroby.

Dotácie včelárom poskytuje MP SR každoročne na základe počtu prezimovaných rodín (včelstiev) na opeľovaciu činnosť. Výška dotácie je cca 1 Euro / 1 rodinu (včelstvo).

Včelári patria pod **Výrobno-odbytové družstvo slovenských včelárov so sídlom v Želiezovciach.**

Spolupráca medzi včelármi a poľnohospodárskymi subjektmi používajúcimi chemické postrekovanie rastlín je veľmi potrebná, nakoľko v nesprávnom čase používané nesprávne pesticídy sú hlavným dôvodom úhynu včelstiev, keďže nespôsobujú len totálny úhyn celých včelstiev, ale dlhodobo oslabujú životaschopnosť včelstiev. Problémy robia včelárom aj morené osivá.

Rybolov

Na Dolnom Pohroní existuje niekoľko športových rybárov, ktorí majú povolenie od *Slovenského rybárskeho zväzu*. Ich počet sa z roka na rok znížil. Každý zväz vydáva povolenie na rybolov na svoje revíry. Na území MAS je okrem rieky Hron viac menších či väčších rybníkov, na ktorých je lov rýb povolený. Ďalší rozvoj odvetvia rybolovu je možný v kontexte rozvoja vidieckeho turizmu či agroturistiky.

Cestovný ruch

Riešené územie má reálny potenciál predovšetkým pre rozvoj vidieckej turistiky vrátane agroturistiky. Tieto aktivity sú bezprostredne späté s prírodou, krajinou a vidieckym prostredím, prispievajú k celkovému rozvoju mikroregiónu. Pre vidiecku turistiku majú predpoklady takmer všetky obce, ale rozvoj vidieckeho turizmu značne závisí aj od iniciatívy orgánov obecných samospráv, miestnych podnikateľov a vlastných občanov. Najvýhodnejšie podmienky majú obce so špecifickými podmienkami, napr. pre vinárstvo, ovocinárstvo.

Severozápadná časť regiónu má skryté rezervy v oblasti kúpeľného cestovného ruchu, lebo v katastri Plavých Vozokán sa v hĺbke 980 m pod povrchom zeme nachádzajú silne

mineralizované, alkalicko-slané vody, sodíkovo - karbonátového typu s teplotou 80 ºC, vhodné na rozvoj kúpeľníctva.

V južnej časti regiónu je kúpeľníctvo rozvinuté – termálne kúpele Vadaš sú otvorené počas celého roka.

Do územia siaha aj z geotermálneho hľadiska dôležitá oblasť – Levická kryha (okolie obce Hontianska Vrbica).

V regióne sú veľmi dobré podmienky pre cykloturistiku vzhľadom na nížinný terén a pomerne menšiu dopravnú frekvenciu na miestnych cestách.

Súčasná úroveň návštevnosti a aktívneho cestovného ruchu v riešenom území je zatiaľ nízka, cestovný ruch v súčasnosti zatiaľ nemá merateľný význam (na väčšine územia sa nenachádzajú žiadne zariadenia služieb cestovného ruchu, ako reštaurácie, ubytovne atď.), z hľadiska turistiky územie regiónu je využívané veľmi málo.

Výnimku tvorí iba mesto Štúrovo a jeho okolie.

V blízkej budúcnosti prvoradou úlohou pre rozvoj cestovného ruchu v regióne bude zabezpečovať vysoko kvalitné služby cestovného ruchu (ubytovacie, stravovacie), ako aj rozvíjať kvalitnú propagáciu a marketingové aktivity produktov.

Tvorba pracovných miest – zamestnanosť

Zamestnanosť

Z analýzy údajov SODB 2011 vyplýva, že najviac obyvateľov je zamestnaných v sektore poľnohospodárstva, lesníctva, poľovníctva a súvisiacich služieb, celkom je to 20,1 % ekonomicky aktívnych obyvateľov. Hneď potom nasleduje s hodnotou 16,7 % skupina ekonomických aktivít bez udaného odvetvia. Priemyselná výroba zamestnáva 15,4 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva a 14,3 % ekonomicky aktívnych obyvateľov zamestnáva sektor verejnej správy a obrany a povinného sociálneho zabezpečenia.

Veľkoobchod maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru zamestnáva 7,6 %. V rozmedzí od 2,4 do 4,7 % sa zamestnávajú obyvatelia v sektore stavebníctvo, hotely a reštaurácie, nehnuteľnosti, prenajímanie a obchodné služby, školstvo, zdravotníctvo a sociálna starostlivosť. Porovnaním týchto údajov za celé riešené územie a jednotlivé obce boli zaznamenané rozdiely, ktoré vyplývajú z regionálneho rozloženia možností zamestnania a zo štruktúry trhu práce v jednotlivých obciach.

Zamestnanosť vo verejnom sektore v regióne

Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	1834
Školstvo	1393
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	967
Ostatné verejné, sociálne a osobitné služby	350
Spolu	**4544**

Medzi najžiadanejšie profesie, vzhľadom k rozvíjajúcemu sa priemyselnému parku v Ostrihome a Leviciach patrili nástrojár, obrábač kovov, operátor CNC strojov, zámočník, zvárač, teda profesie odboru strojárstva, ďalej formovač káblových zväzkov a tradičné profesie šička, stolár, murár, čašník, kuchár atď.

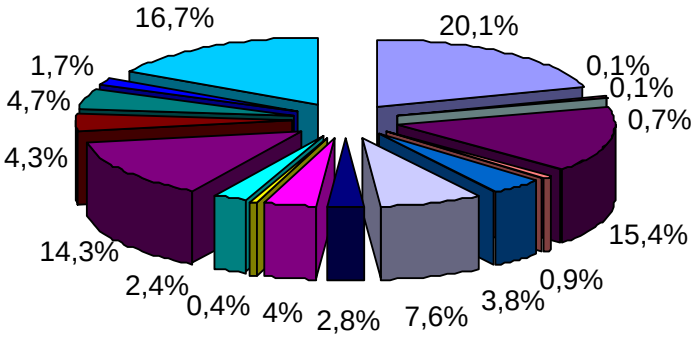

Nezamestnanosť

Najvýznamnejším ukazovateľom situácie na trhu práce je miera nezamestnanosti, ktorá je jedným zo základných kritérií pre klasifikovanie problémových regiónov. Sprievodným javom vysokej miery nezamestnanosti je sociálna a ekonomická ohrozenosť. Ekonomická recesia, likvidácia veľkých zamestnávateľov a nízka reštrukturalizácia ekonomickej základne

vyvolala aj v riešenom území silný tlak na trh práce. Riešené územie ako aj samotný okres Levice a Nové Zámky patria medzi regióny SR s najväčšou mierou nezamestnanosti.

Graf – Evidovaná nezamestnanosť

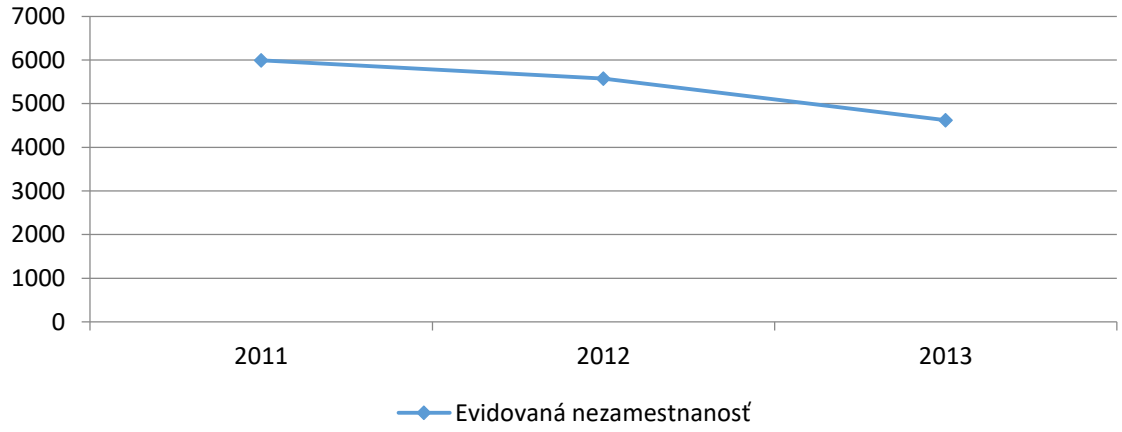

V okrese LV bol tento údaj – miera nezamestnanosti 12,91 %, kým v okrese Nové Zámky o niečo nižšie: 10,85 %.

Graf - Stav evidovanej nezamestnanosti v obciach MAS

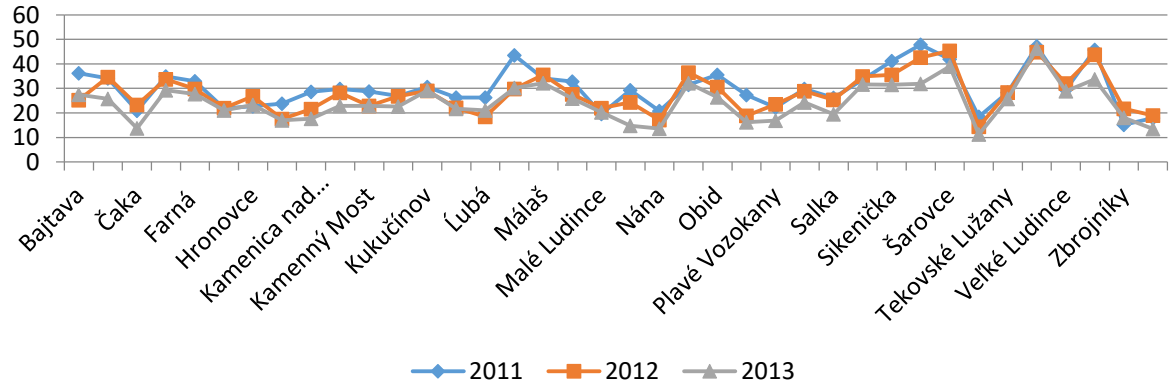

Nezamestnanosť v regióne podľa ukončeného vzdelania

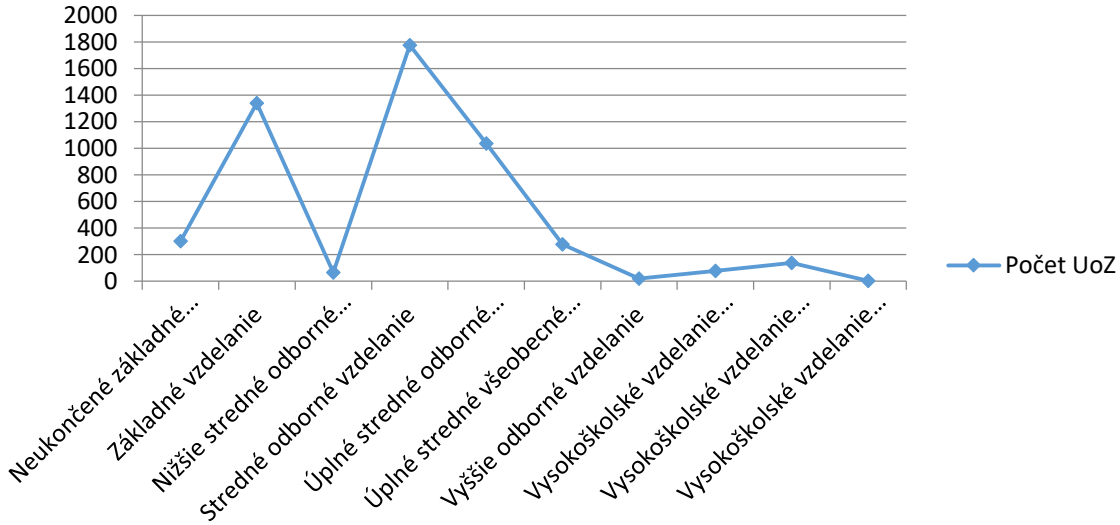

3.1.2.6 Popis doteraz realizovaných aktivít v území

Dolnohronské rozvojové partnerstvo získalo v minulom programovom období štatút miestnej akčnej skupiny (v roku 2009), čo udalo smer väčšiny činností združenia – vtedy územie regiónu tvorilo 22 obcí so sídlom v Želiezovciach. Za uplynulých 5 rokov bolo MAS vyhlásených 25 výziev, v rámci ktorých bolo realizovaných 80 väčších či menších projektov v celkovej hodnote 1,9 miliónov Eur. Gro bolo preinvestovaných do miestnej infraštruktúry zabezpečujúcich zlepšenie základných služieb poskytovaných obcami a obnovu verejných priestranstiev.

Úspešnú implementáciu LEADER v MAS DRP podporil aj Nitriansky samosprávny kraj, ktorý v r. 2009 – 2013 finančne podporoval

MAS realizovala okrem uvedených tzv. „leaderovských" opatrení mnoho aktivít týkajúcich sa nielen implementácie prístupu LEADER, ale aj mnoho inýchvlastných projektov. Združenie sa zapojilo do viacerých projektov cezhraničnej spolupráce ako partner, v rámci ktorých prebiehali školenia pre miestnych remeselníkov, maloproducentov, položili sa základy spoločnej cezhraničnej značky kvality regionálnych produktov, budovali sa miestne trhy, posilnili sa väzby medzi susednými regiónmi.

Vyšlo na svet viacero publikácií so zameraním na kultúrno-historické dedičstvo Dolného Pohronia, organizovali sa súťaže, výstavy, cyklotúry a reprezentovalo združenie na rôznych výstavách. V roku 2014 sa prvýkrát koncentrovali zdroje členov združenia do vlastného grantového programu pod názvom Slnko, seno...Dolné Pohronie, v rámci ktorej sa v roku 2014 podporilo 12 malých projektov, v r. 2015 ich počet bol už 30.

Povinné prílohy:

- **Príloha č. 6 Zoznam zdrojov analýzy a vstupných dokumentov**

3.2 SWOT analýza

Tabuľka č. 2: SWOT analýza

Oblasť:	Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
Prírodné prostredie, starostlivosť o ŽP	kľud vidieckeho prostredia	intenzívna poľnohospodárska činnosť	využitie prírodných hodnôt, členitosti terénu	nízka ekologická uvedomelosť ľudí
	rieky dunaj, hron, sikenica a perec	chýbajúce pobrežná zeleň popri vodných tokoch a v intravilánoch	využitie termálnych prameňov	problémy s povodňami
	čisté ovzdušie	kontaminácia pôdy	vybudovanie cyklotrás vrátane ich infraštruktúry	absencia vlastných zdrojov na nákup technológie na využívanie obnoviteľných zdrojov energie
	okolité lesy	pôdna a veterná erózia	spolupráca občanov v oblasti skrášľovania obcí	narastajúca kontaminácia pôdy
	dobrá geografická poloha (blízkosť dôležitých komunikačných ťahov)	nelegálne skládky odpadov v prírode spojená s nízkym množstvom separovaného odpadu	rozmiestňovanie verejných kontajnerov na separovaný odpad	ohrozovanie čistoty spodných vôd žumpami pri rodinných domoch
	blízkosť okresného mesta a hranice s maďarskom	veľké množstvo túlavých psov	sieť malých grantov pre obce a neziskové organizácie na úpravy verejných priestranstiev	vytváranie divokých skládok odpadu
	blízkosť Budapešti	nízky počet parkov a udržiavaných oddychových zón s mobiliárom	intenzívnejšie využívanie obnoviteľných zdrojov energie	nedostatok podporných programov pre vidiecke prostredie
	voľné pozemky a objekty na podnikanie	absencia cyklotrás	protipovodňové opatrenia	
	križovatka ciest s prepojením na všetky štyri svetové strany		vytvorenie obecných kompostovísk	
	blízkosť viacerých termálnych prameňov		ekologizácia poľnohospodárstva	
	väčšinou kladné migračné saldo		informačná kampaň v záujme ochrany životného prostredia	
	chránené územia, chránené stromy, hodnotné prvky prírody		budovanie zberných dvorov	
	turisticky zaujímavé lokality, vhodné na relax		materiálové zhodnocovanie odpadov, recyklácia	

Oblasť:	Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
Ľudské zdroje	zručnosť miestnych starších ľudí v oblasti poľnohospodárstva	ľahostajnosť miestnych ľudí	vzdelávacie možnosti v mieste bydliska	rastúca chudoba starších občanov vedúca k ich sociálnej exklúzii
	vysoký podiel občanov v produktívnom veku	záporný prirodzený prírastok	zakladanie a podpora aktivít neziskových organizácií	rastúca dlhodobá nezamestnanosť
	viacjazyčné a multikulturálne prostredie	dostatok kvalifikovaných odborníkov, vysokoškolákov	zvýšenie informovanosti obyvateľov obce (webstránky, letáky, semináre na obciach, sociálne siete)	nárast sociálno-patologických javov, existenčné problémy rodín
	odborníci so značnou praxou v oblasti chovu hospodárskych zvierat, domácich zvierat, pestovania ovocia, liečivých rastlín, včiel	existencia ťažko zamestnávateľnej skupiny obyvateľstva dlhodobo nezamestnaných	rozšírenie siete sociálnych aktivít so zameraním na starých a sociálne odkázaných	nepripravenosť časti obyvateľstva participovať na rozvojových projektoch obce
	lacná pomocná pracovná sila	problémy so sociálne neprispôsobivými a marginalizovanými skupinami		nízky prirodzený prírastok
	remeselníci	odliv mládeže		pracovná migrácia mladých a vzdelaných ľudí do miest
	pracovitosť miestnych obyvateľov	odliv vzdelaných ľudí		veľké množstvo neobývaných domov
		potreba riešenia služieb pre dôchodcov		slabý manažment obcí
				málo pracovných príležitostí v rámci územia regiónu pre kvalifikovaných odborníkov

Oblasť:	Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
Kultúra, spoločenský život, vzdelávanie	školy a škôlky v obciach – starostlivosť o deti v mieste bydliska, príprava programov na kultúrne podujatia	nedostatok atraktívnych kultúrnych programov a programov na využitie voľného času	lepšie využitie kultúrno-spoločenských akcií na prezentovanie regiónu	nesúdržnosť obyvateľov
	rozvinuté medzinárodné vzťahy väčšiny obcí	slabá propagácia obcí	rozvoj športových aktivít	pokles lokálpatriotizmu
	silné kultúrne zázemie – rodisko umelcov, vedcov	málo možností mimoškolského vzdelávania v mieste bydliska	existencia malých grantov na rozvoj kultúrnych, spoločenských a športových aktivít	slabší záujem, najmä mladších občanov o činnosť v záujmových združeniach v obciach
	folklórne skupiny a organizácie udržiavajúce tradície	nízky počet oddychových, športových plôch, zariadení pre voľnočasové aktivity	zriadenie domov ľudovej kultúry alebo pamätných domov a spoločenských centier	
	mnoho neziskových organizácií	nedostatok obecných múzeí a ľudových domov	rozvoj kultúrneho turizmu	
	festivaly, kultúrne a športové podujatia		oživenie tradičných remesiel a iných tradícií	
			budovanie vínnych ciest	

Oblasť:	Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
Ekonomická základňa	dostatok voľnej pracovnej sily	vysoká miera nezamestnanosti spojená s vysokým podielom dlhodobo nezamestnaných	vidiecky turizmus, agroturistika	časté zmeny zákonov
	vhodné ubytovacie kapacity v rodinných domoch	absencia trhoviska / predaja miestnych produktov	diverzifikácia poľnohospodárstva	nízka konkurencieschopnosť miestnych producentov oproti veľkododávateľom
	možnosti a tradícia rybolovu, poľovníctva a jazdectva	absencia ubytovacích možností	predaj z dvora – intenzívna podpora a propagácia	projektová nepripravenosť podnikateľov
	tradícia pestovania ovocia a zeleniny, liečivých rastlín, hrozna, výroby vína	vysoká miera dochádzky za prácou	vytvorenie trhoviska miestnych produktov v obciach	vysoká administratívna a finančná náročnosť získania dotácie
	prázdne stajne pre chov hospodárskych zvierat	nízka tvorba pridanej hodnoty miestnymi podnikateľmi v regióne	spracovanie poľnohospodárskych produktov na konečné výrobky v mieste	strata záujmu obyvateľov o pestovanie ovocia, zeleniny, viniča
	množstvo chovateľov úžitkových zvierat	vysoká nákladovosť výroby (vstupy, dane, odvody, mzdy, úvery)	využitie voľných objektov pre podnikateľské aktivity	strata záujmu miestnych o oživenie chovu hospodárskych zvierat
	možnosť zamestnať sa v blízkych priemyselných parkoch aj s nízkym vzdelaním	chátrajúce viničné domčeky	vzbudenie záujmu zahraničných turistov o región	drahé vstupy v pestovaní ovocia, zeleniny, chove zvierat
	rozvinuté poľnohospodárstvo	absencia propagácie, podpory, dostatku informácií pre domácich chovateľov hospodárskych zvierat	podporné programy európskej únie a iných dotačných systémov v oblasti rozvoja a vidieckeho turizmu	zvyšovanie odvodových povinností podnikateľov
		absencia propagácie, podpory, dostatku informácií pre domácich pestovateľov rastlín	podpora eú pre začínajúcich podnikateľov a mladých farmárov	
		málo služieb v menších obciach	príjmy z chovu hospodárskych zvierat, včelárstva, farmárčenia, pestovania ovocia a zeleniny, húb, hrozna a výroby vína	
		nedostatok spracovateľských kapacít	vzdelávacie aktivity farmárov	
			odbytové družstvá, propagácia chovu, medzinárodné vzťahy	
			návrat k tradičným spôsobom výroby a spracovania miestnych produktov	
			alternatívne formy predaja a distribúcie miestnych výrobkov	

Oblasť:	Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
Infraštruktúra, občianska vybavenosť	plyn a verejný vodovod v obciach	chýbajúca kanalizácia v obciach	vybudovanie kanalizácií, čov	rušenie autobusových spojov do okresných miest
	multifunkčné ihriská, futbalové ihriská	chýbajúce čov	dobudovanie chýbajúcej, rekonštrukcia existujúcej infraštruktúry	zaostávanie výstavby a modernizácie cestných sietí v regióne
	miestne knižnice	zlý stav miestnych ciest a chodníkov	rozšírenie ponuky zdravotníckych služieb v menších obciach	projektová a finančná nepripravenosť k investíciám,
	cestná sieť	absencia základnej zdravotníckej starostlivosti v malých obciach	vytvorenie komunitných centier	prípadná neúspešnosť projektov pre riešenie rozvoja technickej vybavenosti,
	možnosť pripojenia na vysokorýchlostný internet	absencia lekární v malých obciach	vybudovanie parkov pre všetky vekové kategórie	vysoká úverová zaťaženosť obcí
		nízky počet detských ihrísk v intraviláne	vybudovanie/ rekonštrukcia amfiteátrov	
		nízka úroveň verejnej bezpečnosti	bytová výstavba	
		nízky počet spojov hromadnej prepravy osôb do miest a väčších obcí	vybudovanie informačných systémov obcí	
		absencia nemocnice v regióne	budovanie cyklotrás	
		absencia cyklotrás a ich infraštruktúry	výstavba parkovísk	
		málo telocviční, krytých športových hál a multifunkčných ihrísk	rekonštrukcie miestnych ciest, oprava a doplnenie chodníkov	
		absencia informačného systému turizmu	elektronizácie verejnej správy	
		nedostatok parkovacích miest v mestách		

Prírodné prostredie a starostlivosť o životné prostredie

Územie je špecifické vysokou kvalitou životného prostredia. Základnou charakteristikou, ktorú je nutné zachovať je čisté ovzdušie, chránené oblasti a turisticky zaujímavé lokality. Vodné plochy a toky nemajú pobrežnú zeleň a ako v iných intenzívne poľnohospodárskych oblastiach, aj tu vzniká možné nebezpečenstvo erózie pôd. Napriek trendu využívania bicyklov v oblasti, územie nie je na tento trend uspôsobené a nemá vyznačené, ani inak propagované cyklotrasy. Na základe dotazníkov a stretnutí bolo vyhodnotené, že obyvatelia obcí majú záujem o zlepšovanie estetickej kvality oblasti. Napriek záujmu obyvateľov o zvýšenie estetickej kvality sa v oblasti nachádzajú čierne skládky, ktoré môžu v budúcnosti kontaminovať pôdu a je nutné ich odstraňovať.

Ľudské zdroje

Oblasť má zreteľný potenciál, čo sa týka remeselnej činnosti. Tento potenciál nie je dostatočne využitý a je nutné ho podporiť. Nedostatok pracovných miest v kombinácii so sociálne neprispôsobivými občanmi spôsobuje odliv kvalitnej pracovnej sily do miest, čo sa prejavuje aj neustálym znižovaním hodnoty práce v oblasti. V oblasti sa nachádza iba málo zamestnávateľov požadujúcich kvalifikovanú pracovnú silu, čo spôsobuje ďalší odliv obyvateľov z územia a jeho následnú degradáciu. Tieto problémy je nutné riešiť a v oblasti by sa dali riešiť podporou na to zameraných neziskových organizácií a iných organizácií, ktoré sú zamerané na starých a inak sociálne marginalizovaných. Väčšina občanov je neaktívna a ľahostajná voči dianiu v oblasti a je neochotná participovať. Tento problém je nutné odstraňovať postupne.

Kultúra, spoločenský život a vzdelávanie

Územie je napriek ťažšej sociálnej situácii a nízkej propagácii kultúrne aktívne. Nachádza sa tu veľké množstvo folklórnych organizácií a zachovalo sa aj mnoho tradícií. Organizácia kultúrnych podujatí musí byť v budúcnosti podporená efektívnejšou propagáciou. V prípade správneho postupu a vhodných foriem propagácie bude možné rozšíriť škálu festivalov aj iných voľnočasových aktivít. Obyvatelia sú disociovaný od územia a nemajú záujem zapájať sa v združeniach a iných spolkových organizáciách. Štandardné remeslá v oblasti sú veľmi silným prvkom identity a preto je nutné ich podporiť a vytvoriť vhodné socio-ekonomické podmienky na ich rozvoj.

Ekonomická základňa

Obec má významnú ekonomickú základňu zameranú na tradičné rurálne aktivity. Je tu rozvinuté poľnohospodárstvo, chov zvierat, tradičný lov, rybárstvo a predovšetkým pestovanie tradičných miestnych plodín na záhradkách. Na Slovensku sa dá sledovať zvyšovanie záujmu o tradičnú domácu stravu a mnoho mladých ľudí uprednostňuje slovenské výrobky a trhoviská. Potenciál rozvoja cykloturizmu povedie ku prepojeniu jednotlivých obcí a aj ku možnému nalákaniu zahraničných návštevníkov (hlavne z Maďarska). Oblasť bola v minulosti aktívna aj vo vinárstve, ktoré je teraz pomaly na ústupe. Napriek záujmu obyvateľov o čerstvé potraviny, v obciach dominujú lokálne obchody typu Samoška a Terno, ktorým v súčasnosti malý domáci pestovatelia nemôžu konkurovať. Tento jav je podporený aj neustálymi kontrolami, vysokými odvodmi a zbytočnou byrokratickou záťažou. Napriek vyššie uvedeným nevýhodám je možné na rurálnych potenciáloch stavať a po ich podporení by sa mohla kompetitívna kvalita regiónu zvýšiť.

Infraštruktúra a občianska vybavenosť

Obce sú vybavené základnou technickou infraštruktúrou. Väčšina je plynofikovaná, elektrifikovaná a väčšina regiónu je napojená aj na vysokorýchlostný internet. Nevýhodou je absencia kanalizácie a ČOV vo väčšine obcí a odvoz a ukladanie odpadu je často riešené septikmi. Veľkou konkurenčnou nevýhodou menších obcí je, že obyvatelia musia dochádzať za základnými zdravotnými službami do väčšej obce. V regióne sa nenachádza nemocnica a je nutné aj zvýšenie kvality verejnej bezpečnosti. Dopravná napojenosť na okolité obce je nedostatočná, čo sa prejavuje zvýšením motorizácie, ktorá je v opozícii ku rozvoju cyklistickej dopravy. Tomuto javu nepomáha nevyhovujúci stav cestných a peších komunikácií. Napriek miestnemu folklóru a populárnym kultúrnym akciám sú amfiteátre v zlom stave. Kultúrne akcie majú často nedostatok parkovacích plôch, čo významne znižuje ich popularitu.

3.3 Identifikácia potrieb

Identifikácia potrieb a možností je nevyhnutným nástrojom na budovanie silnej logiky intervencie a na zabezpečenie silného zamerania sa na výsledky. Audit územia, SWOT analýza a anketový prieskum ukázali najpodstatnejšie problémy územia, ktorými boli:

- Vysoká miera nezamestnanosti spojená s vysokou mierou dochádzky za prácou
- Absencia trhovísk pre miestnych producentov
- Nedostatok poskytovaných služieb v obciach

- Zlý stav ciest a chodníkov
- Absencia kanalizácie v obciach
- Absencia čistiarní odpadových vôd
- Stav verejného osvetlenia
- Nelegálne skládky odpadov v prírode
- Nevyhovujúca úroveň sociálnej a zdravotnej starostlivosti
- Absencia dostatočného množstva zón pre oddych a voľný čas
- Nevyhovujúci stav zberu separovaného odpadu
- Stav verejných priestranstiev a celkový vzhľad obcí
- Nedostatok detských ihrísk, multifunkčných ihrísk a športovísk
- Chýbajúce možnosti vzdelávania v mieste bydliska
- Málo využitý potenciál cestovného ruchu
- Nepostačujúca propagácia obcí
- Absencia cyklotrás
- Nedostatočná vzdelanostná úroveň obyvateľstva
- Odliv vzdelaných mladých ľudí z regiónu v dôsledku nedostatočne využitého kvalifikovaného ľudského potenciálu
- Absencia nemocnice z regiónu
- Nedostatok denných stacionárov
- Nedostatok možností na kultúrno-spoločenské vyžitie a šport
- Regresívna veková štruktúra obyvateľstva
- Nedostatok obecných múzeí, ľudových domov
- Absencia autobusových a vlakových spojov

Stratégia CLLD nedokáže riešiť všetky problémy identifikované na základe anketového prieskumu, resp. počas auditu územia a SWOT analýzy – ich riešenie bude úlohou miestnych samospráv, neziskových organizácií, podnikateľov a obyvateľov, ktoré cez menšie projekty, malé granty alebo spoločnou silou dokážu prispieť k odstráneniu disparít rozvoja.

Na základe analýz vychádzajú tieto najdôležitejšie **skupiny potrieb**, ktoré majú byť stratégiou CLLD odstránené, resp. zmiernené:

1. **Potreba riešenia tvorby pracovných miest a generovania príjmov v mieste bydliska**

1.1 Napriek tomu, že región ako agregát nemá vysokú nezamestnanosť, industrializácia potlačila jeho ekonomickú produkciu a neustále vzniká potreba nových pracovných miest.

1.2 Je nutné zlepšiť situáciu malých lokálnych poľnohospodárov, ktorý majú oproti niektorým členským štátom kompetitívnu nevýhodu (nedostávajú dotácie na poľnohospodárstvo). Vzhľadom na to, že poľnohospodárstvo je primárnym sektorom v oblasti je nutné zabezpečiť vhodnú podporu menších poľnohospodárskych podnikov, ale aj vznik nových.

2. **Potreba dobudovania chýbajúcej infraštruktúry a rekonštrukcie existujúcej**

2.1 Významná nížinatá poloha a prevládajúci rurálny charakter dáva oblasti potenciál na rozvoj cykloturistiky. Vzhľadom na zlý stav cestnej infraštruktúry a zvyšujúci stupeň motorizácie môže v budúcnosti narastať nehodovosť a tento problém je nutné riešiť prevenčne.

3. **Potreba riešenia nevyhovujúceho stavu životného prostredia a verejných priestranstiev**

3.1 Rurálny charakter záujmovej oblasti prenecháva lokalite atraktívny krajinný ráz, ktorý je často doplnený o sídelnú a parkovú zeleň. Námestia a ďalšie verejné priestory determinujú lokálnu identitu, ale niektoré sa nachádzajú v nevyhovujúcom stave. V tejto oblasti je nutné zabezpečiť estetizáciu.

4. **Potreba doplnenia sociálnych služieb**

4.1 Prezencia marginalizovaného obyvateľstva v regióne spôsobuje nežiaduce sociálne tlaky, ktoré je nutné riešiť zlepšením kvality aj kapacity sociálnych služieb. V rámci zvýšenia bezpečnosti v oblasti je nutné zabezpečiť kamerové systémy a inú adekvátnu ochranu pred vandalizmom.

5. **Potreba odstránenia nedostatku objektov občianskej vybavenosti prispievajúcich k spestreniu možností využitia voľného času.**

5.1 Vzhľadom na ekonomickú základňu je nutné vybudovať a modernizovať parkovanie v oblasti. Cykloturistika, ktorá je jedným z dôležitých socio-kultúrnych aspektov narastá na popularite, čo sa v budúcnosti prejaví potrebou zabezpečenia občianskej vybavenosti orientovanej na cyklistov. V oblasti sa nachádza množstvo ihrísk

a športovísk, ktoré sú v havarijnom stave a je nutné zabezpečiť ich dobudovanie a prípadnú rekonštrukciu.

4 Strategický rámec

Stratégia MAS DRP sa zameriava na dosiahnutie strategického cieľa stanoveného na základe auditu územia, na zvýšenie konkurencieschopnosti regiónu Dolného Pohronia, odstráneniu disparít, vytvoreniu vhodného podnikateľského prostredia, efektívnejšiemu využitiu potenciálu územia v záujme jeho rozvoja, k zlepšeniu kvality života obyvateľov našich obcí a návštevníkov územia.

Stratégia CLLD MAS DRP prispieva k naplneniu prvého z 5 cieľov Stratégie EU 2020 formou zníženia nezamestnanosti mladých, resp. obyvateľov v strednom veku (viď. Opatrenia č. 6.1, 6.2 a 6.4 PRV SR zahrnuté do stratégie MAS).

Implementácia opatrení PRV SR 2014 – 2020 ich zahrnutím do stratégie CLLD prispeje aj územie Dolného Pohronia k ich neplneniu – nielen stanovených priorít PRV, ale aj prierezových cieľov (napr. inovácie).

Opatrenia stratégie vybrané z IROP-u 2014 – 2020 spadajú pod špecifické ciele 5.1.1 a 5.1.2.

4.1 Definovanie vízie a strategického cieľa

Vízia je najvšeobecnejším vyjadrením predstavy a zámeru, kam sa chce územie MAS posunúť, ako chce MAS zmeniť svoje územie a pod. v dlhodobom horizonte 10-15 rokov.

Vízia bola v území formulovaná spoločne a každý sa s ňou stotožnil. Formulovala sa na základe výsledkov problémovej analýzy a znie:

Dolnohronský región je atraktívnym vidieckym územím so spokojným obyvateľstvom, ktoré žije vysokým štandardom života v čistom životnom prostredí, s dobudovanou infraštruktúrou a občianskym vybavením; obce majú vytvorené kvalitné služby pre všetky generácie obyvateľov a návštevníkov.

V regióne sa dynamicky rozvíja ekonomika, ktorá vytvára pracovné miesta, motivuje podnikateľské prostredie, generuje dostatočné príjmy pre vidiecke obyvateľstvo využívajúc historické, kultúrne a prírodné danosti územia, ako aj všetky miestne zdroje.

Strategický cieľ je konkretizáciou vízie a stanovil sa na obdobie 7-10 rokov, minimálne do roku 2023.

Odstránenie zaostávania regiónu za inými, vyspelejšími formou zvýšenia konkurencieschopnosti regiónu, miestnych podnikateľov, vytvorenie perspektívy pre mladých, dosiahnutie trvalej udržateľnosti rozvoja vo všetkých zložkách života.

4.2 Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení

V nadväznosti na definovanú víziu a strategický cieľ si naša MAS definovala priority rozvoja územia DRP. Uvedené rozvojové strategické priority reflektujú kľúčové problémy na území MAS uvedené v kapitole č.3 a predstavujú oblasti intervencie, v ktorých sa budú koncentrovať plánované financie, personálne a materiálne zdroje.

PRIORITA Č. 1 Zamestnanosť
PRIORITA Č. 2 Infraštruktúra - mobilita
PRIORITA Č. 3 Životné prostredie
PRIORITA Č. 4 Sociálne služby
PRIORITA Č. 5 Voľno-časové aktivity, občianska vybavenosť

Ku každej priorite sa priradil špecifický cieľ. Ku každému cieľu sme priradili potreby, ktoré budú daným cieľom napĺňané.

PRIORITA Č. 1 Zamestnanosť

Špecifický cieľ č.1: Zníženie nezamestnanosti na území MAS, nárast podnikateľskej aktivity

1. Potreba riešenia tvorby pracovných miest a generovania príjmov v mieste bydliska

Priradenie k fokusovej oblasti PRV:

2B Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generačnej výmeny tým, že sa mladým poľnohospodárom do 40 rokov poskytne finančná podpora na začatie ich poľnohospodárskej podnikateľskej činnosti a prierezovému cieľu inovácie

2A Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie

6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest

5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky

Priradenie k špecifickému cieľu IROP: 5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií

PRIORITA Č. 2 Infraštruktúra - mobilita

Špecifický cieľ č.2: Rekonštrukcia existujúcej a doplnenie chýbajúcej miestnej infraštruktúry

2. Potreba dobudovania chýbajúcej infraštruktúry a rekonštrukcie existujúcej

Priradenie k fokusovej oblasti PRV:

6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach;

6C Rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií vo vidieckych oblastiach.

5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky;

Priradenie k špecifickému cieľu IROP: Špecifický cieľ 5.1.2 - Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach

PRIORITA Č. 3 Životné prostredie

Špecifický cieľ č.3: Zvýšenie úrovne vybavenia územia environmentálnou infraštruktúrou a odstránenie negatívnych javov v prírode

3. Potreba riešenia nevyhovujúceho stavu životného prostredia a verejných priestranstiev

Priradenie k fokusovej oblasti PRV:

6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach;

5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky

Priradenie k špecifickému cieľu IROP: Špecifický cieľ 5.1.2 - Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach

PRIORITA Č. 4 Sociálne služby

Špecifický cieľ č.4: Rozšírenie siete sociálnych služieb v regióne

4. Potreba doplnenia sociálnych služieb

Priradenie k fokusovej oblasti PRV:

6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest

Priradenie k špecifickému cieľu IROP: Špecifický cieľ 5.1.2 - Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach

PRIORITA Č. 5 Voľnočasové aktivity, občianska vybavenosť

Špecifický cieľ č.5: Rekonštrukcia existujúcich objektov voľného času, doplnenie chýbajúcich základných služieb a infraštruktúry turizmu

5. Potreba odstránenia nedostatku objektov občianskej vybavenosti prispievajúcich k spestreniu možností využitia voľného času.

Priradenie k fokusovej oblasti PRV:

6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach;

Priradenie k špecifickému cieľu IROP: Špecifický cieľ 5.1.2 - Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach

V nadväznosti na stanovené priority a špecifické ciele sme definovali **opatrenia**, ktorými sa budú priority a špecifické ciele napĺňať.

Opatrenia v rámci PRV vybrané do ISRÚ:

Pred názvom opatrenia je uvedený **kód opatrenia** v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

1.2 Podpora na demonštračné činnosti a informačné akcie

4.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov

4.2 Podpora na investície do spracovania/uvádzania na trh a/alebo vývoja poľnohospodárskych výrobkov

6.1 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov

6.3 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti na rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov

6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností

7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie

7.4 podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry

7.5 podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie

Prierezové opatrenie:

19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie

Opatrenia v rámci IROP:

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: 5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií

a) Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD
b) Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: 5.1.2 - Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach

a) dopravné prepojenie a dostupnosť sídel
b) sociálne služby a komunitné služby
c) výstavba a obnova mestských trhových priestorov za účelom podpory lokálnych producentov

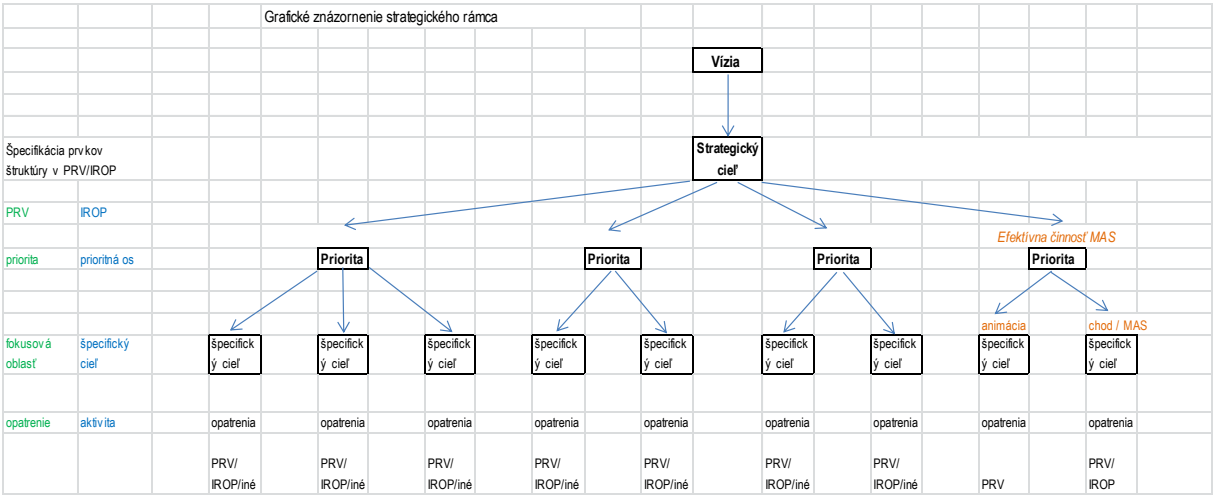

Iné / vlastné opatrenia (financované mimo zdrojov PRV a IROP) sa v stratégii DRP nedefinovali.

4.3 Súhrn strategického rámca

Tabuľka č. 3: Súhrnný prehľad strategického rámca

Vízia		
Dolnohronský región je atraktívnym vidieckym územím so spokojným obyvateľstvom, ktoré žije vysokým štandardom života v čistom životnom prostredí, s dobudovanou infraštruktúrou a občianskym vybavením; obce majú vytvorené kvalitné služby pre všetky generácie obyvateľov a návštevníkov. V regióne sa dynamicky rozvíja ekonomika, ktorá vytvára pracovné miesta, motivuje podnikateľské prostredie, generuje dostatočné príjmy pre vidiecke obyvateľstvo využívajúc historické, kultúrne a prírodné danosti územia, ako aj všetky miestne zdroje.		
Strategický cieľ		
Odstránenie zaostávania regiónu za inými, vyspelejšími formou zvýšenia konkurencieschopnosti regiónu, miestnych podnikateľov, vytvorenie perspektívy pre mladých, dosiahnutie trvalej udržateľnosti rozvoja vo všetkých zložkách života.		
Priorita 1: Zamestnanosť		
Špecifický cieľ: Zníženie nezamestnanosti na území MAS		
Opatrenia PRV:	Opatrenia IROP:	Iné opatrenia:
1.2 Podpora na demonštračné činnosti a informačné akcie	Špecifický cieľ 5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií	-
4.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov	Špecifický cieľ 5.1.2 - Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach	-

4.2 Podpora na investície do spracovania/uvádzania na trh a/alebo vývoja poľnohospodárskych výrobkov		-
6.1 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov		-
6.3 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti na rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov		-
Priorita 2: Infraštruktúra, mobilita		
Špecifický cieľ: Rekonštrukcia existujúcej a doplnenie chýbajúcej miestnej infraštruktúry		
Opatrenia PRV:	**Opatrenia IROP:**	**Iné opatrenia:**
7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie	Špecifický cieľ 5.1.2 - Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach	
Priorita 3:Životné prostredie		
Špecifický cieľ: Zlepšiť úroveň vybavenia územia environmentálnou infraštruktúrou a odstránenie negatívnych javov v prírode		
Opatrenia PRV:	**Opatrenia IROP:**	**Iné opatrenia:**
6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností (Oblasť 3 Investície spojené so spracovaním a uvádzaním na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ uvedenej v prílohe 3.6 tejto výzvy, vrátane OZE)	-	-
7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie:	-	-

Priorita 4: Sociálne služby		
Špecifický cieľ: Rozšírenie siete sociálnych služieb v regióne		
Opatrenia PRV:	**Opatrenia IROP:**	**Iné opatrenia:**
6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností (Oblasť 2: investície spojené s poskytovaním služieb pre cieľoví skupinu: deti. Seniori, občania so zníženou schopnosťou pohybu)	Špecifický cieľ 5.1.2 - Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach	-
Priorita 5: Voľno-časové aktivity, občianska vybavenosť		
Špecifický cieľ: Rekonštrukcia existujúcich objektov voľného času, doplnenie chýbajúcich základných služieb a infraštruktúry turizmu		
Opatrenia PRV:	**Opatrenia IROP:**	**Iné opatrenia:**
7.4 podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry	-	-
7.5 podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie	-	-
Prierezová operácia Chod miestnej akčnej skupiny a animácia		
Opatrenia PRV:	**Opatrenia IROP:**	**Iné opatrenia:**
19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie	5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií (financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD)	-

4.4 Integrované znaky stratégie CLLD

V súlade s nariadením (EÚ) č. 1303/2013 by sa mala CLLD vykonávať pomocou „integrovaných znakov stratégie“ a „viacsektorových oblastných stratégií miestneho rozvoja“.

Na základe vyhodnotení analýz regiónu (dotazníkový prieskum a občianske fóra) a z auditu územia sme sa snažili vybrať tie najpálčivejšie problémy, ktoré treba čo najrýchlejšie riešiť v našom území.

Podľa našich doterajších skúseností vieme, že stratégia CLLD nedokáže riešiť všetky problémy identifikované na základe týchto analýz. Vieme, že nemôžeme vyriešiť všetko naraz a ani sa nedá prikladať všetkému rovnakú váhu a financie. Kládli sme dôraz na to, čo už máme a ktoré oblasti sú na území už riešené a vybrali sme si také ciele a činnosti, v ktorých máme najväčšiu šancu vykonať zmeny.

Na základe analýz vychádzajú tieto najdôležitejšie skupiny potrieb, ktoré majú byť stratégiou CLLD odstránené, resp. zmiernené:

1. Potreba riešenia tvorby pracovných miest a generovania príjmov v mieste bydliska,
2. Potreba dobudovania chýbajúcej infraštruktúry a rekonštrukcie existujúcej,
3. Potreba riešenia nevyhovujúceho stavu životného prostredia a verejných priestranstiev,
4. Potreba doplnenia sociálnych služieb,
5. Potreba odstránenia nedostatku objektov občianskej vybavenosti prispievajúcich k spestreniu možností využitia voľného času.

Integrovaným znakom našej stratégie je, že začíname s viacerými témami, ktoré vieme realizovať paralelne a tieto témy zároveň mobilizujú aj komunitu.

Chceme spojiť aj menej rozvinuté oblasti územia s rozvinutejšími vo viacerých témach (nezamestnanosť, turizmus, životné prostredie).

Budeme zabezpečovať postupné vykonávanie rôznych miestnych podporných opatrení v špecifickom poradí, aby sme dosahovali rovnaké strategické ciele.

4.5 Inovatívne znaky stratégie CLLD

Popíše sa aké konkrétne inovatívne znaky obsahuje stratégia CLLD.

V rámci CLLD neznamená inovácia iba výskum a vývoj na vysokej úrovni ani novú technológiu. Naša stratégia CLLD – podobne ako všetky stratégie miestneho rozvoja riadené komunitou - je vzhľadom na svoj charakter pomerne pomalá. Nemá potenciál naraz zmeniť životné podmienky pre všetkých ľudí. Z toho dôvodu sa zameriava na také činnosti, ktoré majú na miestny rozvoj multiplikačné účinky.

V našom prípade sú to napríklad opatrenia a aktivity v oblasti **podpory miestnych malých produkčno - spotrebiteľských reťazcov.** Znamená to šancu pre miestnych malovýrobcov dostať svoje výrobky, produkty k spotrebiteľom v regióne a za jeho hranicami. Podpora **marketingu** v tomto opatrení znásobí možnosť generovať príjmy miestnym malopodnikateľom, zvýšiť ich konkurencieschopnosť, čo prispeje k dosiahnutiu strategického cieľa našej stratégie CLLD. Zvyšuje sa zamestnanosť v regióne, vytvárajú sa nové pracovné

miesta. V SR vzniká záujem o čerstvé slovenské potraviny, čo vytvára potenciál na znovuzavedenie lokálnych trhov. Napriek tomu, že je oblasť rurálneho charakteru, veľa rodinných domov postupne stráca produkčnú funkciu a chodí si nakupovať zeleninu a ovocie do obchodov vo väčších mestách. Zavedenie lokálneho trhoviska a jeho marketing (ak bude optimálne nastavený) zabezpečí dodatočný potenciál pre malých lokálnych producentov. Zvýšenie produkcie potravín, aj keď to bude na predajné účely (trhovisko) povedie aj ku **zvýšeniu potravinovej sebestačnosti**. Vhodné formy marketingu sú popri webstránke noviny jednotlivých obcí, lokálne rádio, televízia a použitie štandardných nástrojov, medzi ktoré patrí rozmiestnenie propagačných materiálov a plagátov.

Pri realizovaní stratégie budú využívané koncepty SMART a jej cieľom je dosiahnuť multiplikačné efekty ekonomického, ekologického aj sociálneho druhu.

Podobne inovatívnym prvkom je v stratégii aj opatrenie **výstavba cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do zamestnania** - toto opatrenie otvára nové možnosti riešenia dochádzky za prácou najmä z obcí z okolí mesta Štúrovo, kde si mnoho občanov našlo obživu – alebo v susednom prihraničnom meste Ostrihom. Novonavrhovaná infraštruktúra bude vypracovaná s **cieľom zníženia motorizácie a uprednostňovania cyklistickej dopravy**, čomu budú prispôsobené všetky nové trhoviská, športoviská aj komunitné centrá.

Každý druh občianskej vybavenosti bude disponovať stojanmi na bicykle a región, napriek tomu, že sa to nerieši v rámci CLLD pracuje na možnostiach alokácie **bicyklov na požičiavanie.**

Inováciou v stratégii je aj možnosť **rozšíriť a skvalitniť kapacity predškolských zariadení** a vybudovať **odborné učebne** na základných školách regiónu.

V rámci opatrenia 19.4 PRV sa budú hľadať **inovatívne metódy komunikácie** s obyvateľmi a inovatívne riešenia **pri animovaní územia**, nakoľko obsluha Dolného Pohronia a koordinácia činností MAS v zapojených 37 obciach vyžaduje pružné a moderné metódy zapojenia obyvateľov, aktérov v oblasti rozvoja vidieka.

Nakoľko sme prihraničným regiónom, spolupráca v našom prípade neznamená iba **sieťovanie** na území Slovenska – mnoho našich obcí pestuje úzke družobné vzťahy s maďarskými partnerskými obcami. **Spolupráca** našej MAS so susednými zahraničnými MAS-mi je obohatením našej činnosti, výmena skúseností a nápadov generuje nové projekty, čo znamená nové možnosti spolupráce aj podnikateľov, malovýrobcov, organizácií, v nepriamom rade aj vznik nových služieb

Stratégia CLLD však má vďaka spojeniu rôznych zainteresovaných strán v oblasti a vytvoreniu **dialógu s vonkajšími inštitúciami**, ako sú univerzity, výskumné centrá a administratívy na vyššej úrovni obrovský potenciál na využitie existujúcich zdrojov novými a kreatívnymi spôsobmi.

5 Implementačný rámec

5.1 Popis riadiaceho a implementačného procesu

5.1.1 Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS

Pre správnu implementáciu nástroja CLLD/LEADER je v MAS Dolnohronské rozvojové partnerstvo od minulého programového obdobia vytvorená nasledovná štruktúra orgánov a ich právomocí:

a) Najvyšší orgán/valné zhromaždenie
b) Výkonný orgán / Predsedníctvo
c) Výberová komisia
d) Monitorovací výbor
e) Štatutárny orgán – predseda
f) Kontrolná a revízna komisia

Zloženie, kompetencie a úlohy jednotlivých orgánov MAS podrobne vymedzujú Stanovy OZ DRP, ktoré boli aktualizované v zmysle Systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) a táto aktualizácia schválená dňa 06. júna 2017 valným zhromaždením DRP v Želiezovciach.

Najvyšší orgán / Valné zhromaždenie

Najvyšším orgánom združenia je **Valné zhromaždenie**, tvoria ho všetci členovia OZ DRP

Valné zhromaždenie OZ DRP vykonáva nasledovné činnosti:

a) rozhoduje o počte členov v orgánoch OZ DRP, ktorý je vždy nepárny,

b) volí a odvoláva členov OZ DRP na návrh predsedníctva, ako aj členov predsedníctva, kontrolnej a revíznej komisie,

c) schvaľuje integrovanú stratégiu rozvoja územia a jej prípadné zmeny v prípadoch, kedy to ustanovuje Usmernenie pre administráciu osi 4 LEADER alebo ďalšie smerodajné dokumenty (Systém riadenia CLLD 2014 - 2020, Program rozvoja vidieka SR 2014 - 2020),

d) schvaľuje organizačný poriadok,

e) schvaľuje volebný poriadok pre voľbu orgánov,

f) schvaľuje stanovy a ich zmeny a doplnky, pričom na zmenu Stanov musí byť prítomná 3/5 väčšina všetkých členov Valného zhromaždenia,

g) schvaľuje účtovnú uzávierku a výročnú správu za uplynulý kalendárny rok,

h) schvaľuje rozpočet a správu o hospodárení,

i) rozhoduje o zániku OZ DRP dobrovoľným rozpustením alebo zlúčením OZ DRP s iným občianskym združením (v prípade, ak dôjde k zániku občianskeho združenia rozpustením alebo zlúčením s iným občianskym združením počas doby platnosti zmluvy o poskytnutí NFP na chod MAS, občianske združenie je povinné vrátiť čerpané finančné prostriedky z EPFRV resp. EFRR)

j) stanovuje výšku, spôsob a termín úhrady členských príspevkov,

k) rozhoduje o účasti OZ DRP v iných profesijných alebo záujmových organizáciách a volí do nich svojich zástupcov,

l) schvaľuje správu o činnosti kontrolného orgánu,

m) prerokúva a schvaľuje výročné správy o implementácii ISRÚ a hodnotiace správy,

n) schvaľuje rokovací poriadok Valného zhromaždenia,

o) stanovuje základné smery činnosti združenia, záležitosti strategického významu,

p) schvaľuje plán činnosti združenia

q) schvaľuje prijatie nových členov združenia v prípadoch, keď sa jedná o vstup obce/mesta,

r) rozhoduje o zmene územia DRP.

s) rozhoduje o iných záležitostiach, ktoré nespadajú do kompetencie iných orgánov združenia alebo ktoré sú stanovené v stratégii CLLD.

Výkonný orgán / Predsedníctvo

Predsedníctvo je rozhodovací, riadiaci a výkonný orgán OZ DRP v období medzi dvoma zasadnutiami Valného zhromaždenia.

Predsedníctvo vykonáva nasledovné činnosti:

a) volí a odvoláva Predsedu a jeho zástupcu spomedzi členov Predsedníctva,

b) volí/odvoláva a menuje členov Výberovej komisie a Monitorovacieho výboru a zostavuje a schvaľuje ich štatúty a pracovné manuály,

c) predkladá zmeny stanov, organizačného poriadku a ostatných vnútorných smerníc na schválenie Valnému zhromaždeniu,

d) riadi a koordinuje činnosť OZ DRP v období medzi zasadnutiami najvyššieho orgánu,

e) zodpovedá za vypracovanie, aktualizáciu, implementáciu, riadenie, monitorovanie a hodnotenie integrovanej stratégie rozvoja územia, ďalej plánu činnosti alebo iných strategických dokumentov a predkladá ich na schválenie Valnému zhromaždeniu,

f) schvaľuje aktualizáciu integrovanej stratégie rozvoja územia v prípadoch, kedy to ustanovuje Usmernenie pre administráciu osi 4 LEADER, alebo iný smerodajný dokument (Systém riadenia CLLD 2014 - 2020, Program rozvoja vidieka SR 2014 - 2020)

g) pripravuje a schvaľuje uzavretie zmlúv strategického charakteru s inými právnickými a fyzickými osobami v SR a zahraničí,

h) zvoláva a obsahovo pripravuje rokovanie najvyššieho orgánu a pripravuje základné materiály na tieto rokovania,

i) poveruje ďalšie osoby na konanie v mene OZ DRP na presne stanovený účel,

j) riadi a kontroluje činnosť kancelárie OZ DRP,

k) spracováva výročné správy implementácie integrovanej stratégie rozvoja územia a komunikuje ich s Monitorovacím výborom,

l) zabezpečuje realizáciu nezávislého hodnotenia ISRÚ

m) podáva návrh na vylúčenie člena / -ov, ktorí konajú v rozpore so stanovami združenia,

n) rozhoduje o prijatí nových členov z radov neziskového a súkromného sektora

o) rozhoduje o bežných veciach súvisiacich s prevádzkou združenia,

p) pripravuje ročnú správu o činnosti združenia, návrh rozpočtu a správu o hospodárení združenia, ktorú predkladá na schválenie Valnému zhromaždeniu,

q) posudzuje návrhy, stanoviská a názory členov združenia, podnecovať ich iniciatívu a vykonávať potrebné opatrenia v záujme združenia a jej členov,

r) rozhoduje o všetkých záležitostiach združenia, ktoré podľa Stanov nespadajú do právomoci Valného zhromaždenia alebo ktoré si Valné zhromaždenie nevyhradilo,

s) menuje manažéra združenia,

t) zabezpečuje výber hodnotiteľov a spôsob ich priradenia k jednotlivým žiadostiam o NFP,

u) vedie zoznam hodnotiteľov,

v) zodpovedá za vypracovanie a implementáciu stratégie CLLD a jej aktualizáciu;

z) rozhoduje o iných záležitostiach, ktoré nespadajú do kompetencie iných orgánov združenia alebo ktoré sú stanovené v stratégii CLLD.

Výberová komisia

Výberová komisia je orgánom predsedníctva, ktorý vyberá projekty na financovanie v rámci stratégie CLLD. Výberová komisia je zložená z členov, ktorých schvaľuje alebo odvoláva predsedníctvo na návrh kancelárie OZ DRP. Pre jednu výzvu bude stanovená jedna výberová komisia. Spôsob voľby/odvolania, výber členov výberovej komisie MAS a vykonávané činnosti sú stanovené v stratégii CLLD Výkonný orgán MAS menuje vždy novú výberovú komisiu pre každú výzvu, pričom jednotliví členovia sa môžu opakovať. V rámci jednej výzvy môže byť menovaná len jedna výberová komisia na celú výzvu, výnimkou môže byť len výmena členov z opodstatnených dôvodov.

Monitorovací výbor

Monitorovací výbor je orgán OZ DRP, ktorý má za úlohu monitorovať priebeh implementácie stratégie rozvoja územia CLLD. **Hlavnou činnosťou Monitorovacieho výboru je** monitorovanie, hodnotenie a kontrola realizácie projektov implementácie v rámci integrovanej stratégie rozvoja územia, vrátane navrhovania zmien v súlade s dosahovaním cieľov stratégie, pripravuje a vypracováva správy o implementácii stratégie, správy o monitoringu za ročné obdobie a schvaľuje správy o činnosti DRP za kalendárny rok.

Štatutárny orgán – predseda

Štatutárnym orgánom OZ DRP je predseda, ktorý má oprávnenie konať v jeho mene.

Predseda vykonáva hlavne tieto činnosti:

a) zvoláva a vedie zasadnutia predsedníctva,

b) vedie alebo poveruje inú osobu vedením zasadania Valného zhromaždenia,

c) rozhoduje o záležitostiach OZ DRP pokiaľ nie sú tieto stanovami a organizačným poriadkom stanovené inak,

d) riadi činnosť OZ DRP,

e) kontroluje činnosť kancelárie a spolupracuje s manažérom kancelárie

f) zastupuje OZ DRP navonok. Počas dlhodobej neprítomnosti predsedu jeho činnosť prevezme zástupca na základe poverenia predsedu alebo rozhodnutia predsedníctva

g) vo vzťahu k PRV SR 2014 – 2020 predkladá na PPA Protokol o výbere Žiadosti o nenávratný finančný príspevok z PRV SR 2014 – 2020.

h) vo vzťahu k IROP predkladá Protokol o výbere Žiadosti o NFP z IROP na RO pre IROP.

Kontrolná a revízna komisia

Kontrolná a revízna komisia je kontrolným orgánom OZ DRP a za svoju činnosť sa zodpovedá Valnému zhromaždeniu.

Kontrolná a revízna komisia vo svojej činnosti najmä:

a) kontroluje priebežne hospodárenie, nakladanie s majetkom OZ DRP,

b) kontroluje dodržiavanie stanov a vnútorných predpisov OZ DRP,

c) upozorňuje príslušné orgány združenia na nedostatky, navrhuje opatrenia na ich odstránenie.

Pracovné pozície kancelárie sú obsadené iba v prípade manažéra MAS. Ostatné pozície budú obsadené neskôr.

Požiadavky na ďalších zamestnancov MAS:

Účtovník:

- min. SŠ vzdelanie s maturitou ekonomického smeru
- jednoduché, resp. podvojné účtovníctvo
- skúsenosti s účtovníctvom projektov
- počítačové zručnosti (balík MS Office, internet)
- prax v účtovníctve min. 5 rokov

Administratívny zamestnanec:

- min SŠ vzdelanie
- počítačové zručnosti na vysokej úrovni (MS Word, Excel, Power Point, MS Office, internet, príp. iné programované aplikácie)
- skúsenosti s implementáciou a administráciou projektov
- vedomosti so zameraním na prístup LEADER a regionálny rozvoj
- jazykové znalosti (slovenčina, maďarčina, príp. iné)
- vysoké pracovné nasadenie
- vodičské oprávnenie typu B

Podrobnejšie úlohy, kompetencie, spôsob voľby, odvolenia, výberu jednotlivých zástupcov MAS, spôsoby ich zastupovania a delegovania sú uvedené v Stanovách OZ DRP.

Povinné prílohy:

- Príloha č. 7 Organizačná štruktúra MAS
- Príloha č. 8 Personálna matica MAS

Kvalifikačné predpoklady manažéra MAS (získané vzdelanie a odborná prax) sa preukazujú predložením profesijného životopisu a inými kópiami dokladov o vzdelaní, prípadne ďalšími kópiami relevantných certifikátov (len kópie bez úradného overenia) v prípade, ak má MAS pozíciu manažéra personálne obsadenú. V prípade, ak pozícia manažéra MAS nie je ešte personálne obsadená, uvedú sa požiadavky na jeho výber.

- Príloha č. 9 Štatúty, interné smernice, stanovy MAS

5.1.2 Implementačný proces

Proces výberu, hodnotenia a schvaľovania žiadostí v prípade MAS DRP prebieha v 2 rovinách:

1. **žiadosti podporované v rámci PRV**
2. **žiadosti (projekty) podporované v rámci IROP**

5.1.2.1 Proces výberu, hodnotenia a schvaľovania žiadostí podporovaných v rámci PRV

a) Vyhlásenie výzvy na predkladanie projektových zámerov

MAS vyhlási výzvu na predkladanie projektových zámerov zverejnením na webovom sídle PPA www.apa.sk pre projekty financované z EPFRV

MAS vo výzve na predkladanie projektových zámerov vymedzí formu projektových zámerov, rozsah informácií a dokumentácie obsiahnutej v projektových zámeroch, ktorý je potrebný k posúdeniu predkladaných projektových zámerov, termín prijímania projektových zámerov a termín ukončenia prijímania projektových zámerov (dĺžku trvania výzvy na predkladanie projektových zámerov):

b) Príjem projektov

MAS zabezpečí príjem projektových zámerov odo dňa vyhlásenia výzvy na predkladanie projektových zámerov do jej uzatvorenia. Na postup pri predkladaní projektových zámerov sa uplatnia ustanovenia platné na predkladanie ŽoNFP.

Žiadateľ predkladá MAS projektový zámer na základe výzvy na predkladanie projektových zámerov na formulári projektového zámeru, ktorého základný vzor vydá PPA. MAS definuje povinné prílohy projektového zámeru v rozsahu, nevyhnutnom na overenie vybraných podmienok pre posúdenie projektového zámeru.

Po overení splnenia podmienok predložiť projektový zámer riadne, včas a v určenej forme, MAS zaregistruje projektový zámer v IS AGIS PRV.

c) Hodnotenie a výber na úrovni MAS

MAS pri posudzovaní projektových zámerov zodpovedá za dodržiavanie princípov transparentnosti, rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie a dodržiavania horizontálnych princípov v zmysle čl. 7 a 8 nariadenia 1303/2013. MAS pri posudzovaní projektových zámerov dodržiava minimálne princíp štyroch očí. MAS zabezpečí priradenie odborných hodnotiteľov projektových zámerov - dvaja vybratí odlišní hodnotitelia.

Pri predloženom projektovom zámere MAS posudzuje splnenie podmienok určených vo výzve, pričom výsledkom vyhodnotenia projektového zámeru je hodnotiaca správa, ktorú MAS doručí žiadateľovi a v ktorej uvedie, či boli splnené podmienky stanovené vo výzve na predkladanie projektových zámerov.

Zoznam prijatých projektových zámerov s uvedením splnenia podmienok MAS doručí na PPA.

MAS posudzuje v rámci administratívneho overenia podmienky poskytnutia príspevku.

Závery z administratívneho overenia MAS zaznamenáva v kontrolných listoch pre príslušné opatrenia, kde zaznamenáva aj všetky výkony overovania vecnej správnosti ŽoNFP.

Po ukončení administratívneho overenia a odborného hodnotenia ŽoNFP MAS vypracuje pre každú výzvu Protokol o výbere ŽoNFP.

MAS rozhoduje o oprávnenosti, resp. neoprávnenosti výdavkov projektu v procese schvaľovania ŽoNFP. Kontroluje aj dodržanie minimálnej a maximálnej výšky oprávnených výdavkov ŽoNFP.

MAS zabezpečí priradenie odborných hodnotiteľov k ŽoNFP. kontrolu oprávnenosti žiadateľa, overenie podmienok poskytnutia príspevku, overenie cieľa rozsahu a činnosti projektu a pod.

Aplikáciou výberových kritérií, ktorých súčasťou sú rozlišovacie kritéria výberová komisia stanoví poradie projektových zámerov, ktoré je vytvorené od najvyššie umiestneného projektového zámeru spĺňajúceho všetky podmienky pre poskytnutie príspevku po najnižšie umiestnený projektový zámer spĺňajúci všetky podmienky pre poskytnutie príspevku.

Dvojkolový proces výberu

Výberová komisia zoradí ŽoNFP ktoré splnili podmienky poskytnutia príspevku na základe výsledkov odborného hodnotenia tak, že vytvorí dve skupiny:

a) prvá skupina ŽoNFP je vytvorená zo ŽoNFP, ktoré splnili podmienky poskytnutia príspevku a ktoré zároveň obsahovali pozitívnu hodnotiacu správu

b) druhá skupina ŽoNFP je vytvorená zo ŽoNFP, ktoré splnili podmienky poskytnutia príspevku a ktoré obsahovali negatívnu hodnotiacu správu.

Výberová komisia MAS spolu s kritériami odborného hodnotenia aplikuje aj *rozlišovacie kritéria* schválené pre prípady, ak sa na základe poradia vytvoreného zoradením ŽoNFP podľa počtu dosiahnutých bodov nachádza na hranici vytvorenej výškou alokácie niekoľko ŽoNFP s rovnakým počtom bodov.

Jednokolový proces výberu

Aplikáciou výberových kritérií, ktorých súčasťou sú rozlišovacie kritéria výberová komisia stanoví poradie ŽoNFP, ktoré je vytvorené od najvyššie umiestnenej ŽoNFP spĺňajúcu všetky podmienky pre poskytnutie príspevku po najnižšie umiestnenú ŽoNFP spĺňajúcu všetky podmienky pre poskytnutie príspevku.

Po ukončení procesu výberu ŽoNFP výberová komisia vypracuje v rámci každého kola hodnotenia Protokol o výbere ŽoNFP, v ktorom navrhne jednotlivé ŽoNFP na vydanie príslušného rozhodnutia.

Protokol o výbere ŽoNFP spolu so všetkými predloženými ŽoNFP, v rámci príslušného kola hodnotenia, predloží MAS na PPA do 30 pracovných dní od termínu uvedeného vo výzve.

d) Hodnotenie a výber na úrovni PPA

PPA zabezpečí príjem posúdených ŽoNFP vrátane protokolu o výbere ŽoNFP z MAS. Protokol o výbere ŽoNFP spolu so všetkými predloženými ŽoNFP, v rámci príslušného kola hodnotenia, je MAS povinná predložiť na PPA do 30 pracovných dní od termínu uvedeného vo výzve. PPA v rámci administratívneho overenia overí splnenie podmienok doručenia ŽoNFP na MAS a následne ostatných podmienok poskytnutia príspevku, určených vo výzve MAS.

PPA posudzuje v rámci administratívneho overenia podmienky poskytnutia príspevku alebo ich časť, ktoré sú určené vo výzve s výnimkou tých, ktoré sú úplne alebo z časti overované v rámci odborného hodnotenia ŽoNFP.

PPA overí v rámci administratívneho overenia kompletnosť ŽoNFP, t.j., či formulár ŽoNFP obsahuje všetky požadované údaje a či ŽoNFP obsahuje všetky povinné prílohy.

Pri kompletných ŽoNFP overuje PPA splnenie každej jednotlivej podmienky poskytnutia príspevku na základe údajov uvedených žiadateľom v ŽoNFP a v relevantných prílohách, ktorými žiadateľ preukazuje splnenie vybraných podmienok poskytnutia príspevku.

PPA zabezpečí priradenie odborného hodnotiteľa k ŽoNFP, kontrolu oprávnenosti žiadateľa na základe definície žiadateľa v zmysle vyhlásenej výzvy a príručky platnej ku dňu zverejnenia výzvy na predkladanie žiadostí, ďalej overenie podmienok poskytnutia príspevku (všeobecné a špecifické kritéria spôsobilosti), definovaných vo výzve, v príručke pre žiadateľa a v stratégii CLLD, zabezpečí overenie cieľa rozsahu a činnosti projektu.

e) Schválenie žiadosti

PPA zasiela zoznam schválených žiadostí o NFP príslušnej MAS a tá následne príslušnému samosprávnemu kraju za účelom zníženia rizika dvojitého financovania.

Príspevok sa poskytuje prijímateľovi na základe a v súlade so zmluvou uzavretou podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka.

Právny nárok na poskytnutie príspevku vzniká nadobudnutím účinnosti zmluvy alebo nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia, ak je prijímateľ a Poskytovateľ tá istá osoba.

PPA je povinná zabezpečiť a vyžadovať plnenie povinností, stanovených v zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, po celú dobu udržateľnosti projektu

Vo všetkých tu neuvedených prípadoch, postupoch, a podrobnostiach týkajúcich sa výberu a hodnotenia projektov sa aplikujú procesy definované v Systéme riadenia CLLD.

5.1.2.2 Proces výberu, hodnotenia a schvaľovania žiadostí podporovaných v rámci IROP

a) Vyhlásenie výzvy

MAS bude vyhlasovať výzvy v súlade s indikatívnym harmonogramom výziev, s cieľom dostatočnej informovanosti potenciálnych žiadateľov o možnostiach získania NFP na financovanie projektov a dosiahnutia dostatočnej pripravenosti predkladaných projektov. V indikatívnom harmonograme zohľadní plánované termíny vyhlásenia výziev, ktoré definuje pre jednotlivé špecifické ciele IROP. MAS pri príprave harmonogramu výziev a dokumentov, ktoré sú relevantné vo vzťahu k výzve spolupracuje s RO pre IROP.

MAS zverejňuje harmonogram výziev na svojom webovom sídle. MAS pri príprave výziev a dokumentov, ktoré sú relevantné vo vzťahu k výzve spolupracuje s RO pre IROP. Pred odsúhlasením výzvy je RO pre IROP povinný skontrolovať správnosť a kompletnosť výzvy.

MAS vyhlási výzvu jej zverejnením na svojom webovom sídle. RO pre IROP zabezpečí zadanie informácie o vyhlásení výzvy a jej aktivovanie v ITMS2014+ a zverejní výzvu na svojom webovom sídle.

Výzva môže mať iba formu otvorenej výzvy. Hodnotenie ŽoNFP predložených na základe otvorenej výzvy bude prebiehať v termínoch (kolách) stanovených vo výzve.

V nevyhnutných prípadoch, kedy nie je možné konať o ŽoNFP predložených na základe pôvodne vyhlásenej výzvy, alebo je zmena potrebná za účelom jej optimalizácie, resp. vhodnejšieho nastavenia, je MAS oprávnená za podmienok stanovených v zákone 292/2014 Z. z. a upravených v tejto kapitole výzvu zmeniť alebo zrušiť.

b) Príjem projektov

ŽoNFP je základným dokumentom, ktorým žiadateľ na základe vyhlásenej výzvy na predkladanie ŽoNFP žiada spolufinancovanie projektu z finančných prostriedkov určených na danú výzvu.

Vzor formuláru ŽoNFP vydáva RO pre IROP pre všetky MAS. Neoddeliteľnou súčasťou ŽoNFP sú povinné prílohy, ktorých formu a rozsah definuje RO pre IROP vo výzve.

MAS zabezpečí príjem ŽoNFP odo dňa vyhlásenia výzvy, do dňa jej uzavretia, resp. v lehote prijímania ŽoNFP. Doručením ŽoNFP na adresu MAS začína konanie o ŽoNFP.

Po doručení ŽoNFP MAS posúdi splnenie podmienky doručenia ŽoNFP riadne, včas a vo forme určenej vo výzve.

Po overení splnenia podmienok predložiť ŽoNFP riadne, včas a v určenej forme, MAS zaregistruje ŽoNFP v ITMS 2014+.

Pri ŽoNFP, ktoré splnili podmienky doručenia, MAS ďalej overí **v rámci administratívneho overenia** splnenie každej jednotlivej podmienky poskytnutia príspevku.

MAS v rámci administratívneho overenia overí splnenie podmienok doručenia ŽoNFP a následne overí ostatné podmienky poskytnutia príspevku, určených vo výzve.

V prípade nesplnenia niektorej z podmienok poskytnutia príspevku a to ani po predložení doplnených údajov zo strany žiadateľa MAS navrhne vydanie Rozhodnutia o neschválení ŽoNFP.

c) Hodnotenie a výber na úrovni MAS

MAS vypracuje ***hodnotiace kritéria ŽoNFP,*** ktoré schváli výberová komisia zriadená gestorom CLLD. Súčasťou hodnotiacich kritérií na výber ŽoNFP vypracovaných MAS budú aj ***hodnotiace kritériá ŽoNFP definované RO pre IROP***. MAS spolu s hodnotiacimi kritériami definuje aj ***rozlišovacie kritériá.***

MAS je oprávnená definovať **výberové kritériá ŽoNFP** na základe hodnotiacich kritérií alebo v prípade, ak nie sú ŽoNFP vyberané na základe poradia určeného aplikáciou hodnotiacich kritérií. Výberové kritériá definované MAS schváli výberová komisia zriadená gestorom CLLD. Súčasťou výberových kritérií na výber ŽoNFP vypracovaných MAS môžu byť aj výberové kritériá ŽoNFP definované RO pre IROP schválené MV IROP.

MAS/RO pre IROP definuje **samostatné výberové kritériá ŽoNFP** najmä v prípadoch, ak možno stanoviť v rámci skupiny charakterovo podobných projektov objektívne kritériá, ktorými je možné projekty porovnať navzájom.

MAS/RO pre IROP stanoví výberové kritériá tak, aby zabezpečili objektívne posúdenie všetkých ŽoNFP v rámci skupiny navzájom a to s prihliadnutím na konkrétne skutočnosti, ktoré môžu byť porovnávané v rámci všetkých ŽoNFP v danej skupine (t.j. kritéria musia byť aplikované na všetky ŽoNFP rovnako).

MAS v rámci odborného hodnotenia ŽoNFP zabezpečí posúdenie ŽoNFP minimálne dvoma odbornými hodnotiteľmi, ktorí vyhodnotia predložené ŽoNFP na základe hodnotiacich kritérií zverejnených vo výzve a v stratégii CLLD.

Ak ŽoNFP nesplnila podmienky odborného hodnotenia, MAS navrhne vydanie Rozhodnutia o neschválení ŽoNFP.

MAS vymedzí oprávnenosť výdavkov, ako aj vecnú náplň oprávnených výdavkov v súlade s IROP v stratégii CLLD, vo výzve a v príručke pre žiadateľa. MAS rozhoduje o oprávnenosti, resp. neoprávnenosti výdavkov projektu v procese schvaľovania ŽoNFP a kontroly projektov. Podmienky, ktoré musí rozpočet ŽoNFP splniť, sú uvedené v Systéme riadenia CLLD.

Z hľadiska územnej oprávnenosti musia byť oprávnené výdavky realizované na oprávnenom území, t.j. na území MAS.

MAS vykonáva kontrolu dodržania minimálnej a maximálnej výšky oprávnených výdavkov ŽoNFP.

Aplikáciou výberových kritérií, ktorých súčasťou sú rozlišovacie kritéria **výberová komisia** stanoví poradie ŽoNFP, ktoré je vytvorené od najvyššie umiestnenej ŽoNFP spĺňajúcu všetky podmienky pre poskytnutie príspevku po najnižšie umiestnenú ŽoNFP spĺňajúcu všetky podmienky pre poskytnutie príspevku.

Po ukončení procesu výberu ŽoNFP výberová komisia vypracuje v rámci každého kola hodnotenia Protokol o výbere ŽoNFP, v ktorom navrhne jednotlivé ŽoNFP na vydanie príslušného rozhodnutia (rozhodnutie o schválení/neschválení ŽoNFP, rozhodnutie o zastavení konania). Protokol o výbere ŽoNFP spolu so všetkými predloženými ŽoNFP, v rámci príslušného kola hodnotenia, predloží MAS na RO pre IROP do 30 pracovných dní od termínu uvedeného vo výzve.

d) Hodnotenie a výber na úrovni resp. RO pre IROP

RO pre IROP zabezpečí príjem posúdených ŽoNFP vrátane Protokolu o výbere ŽoNFP z MAS a vykoná ich registráciu v ITMS2014+.

RO pre IROP posúdi splnenie podmienok administratívneho overenia, odborného hodnotenia a výberu ŽoNFP MAS na základe predloženého Protokolu o výbere ŽoNFP a zaznamená tento postup v hodnotiacom hárku aj v ITMS2014+.

RO pre IROP overí v kompletnosť ŽoNFP, ako aj splnenie každej jednotlivej podmienky poskytnutia príspevku na základe údajov uvedených žiadateľom v ŽoNFP a v relevantných prílohách.

V prípade, ak na základe preskúmania ŽoNFP a jej príloh vzniknú pochybnosti o pravdivosti alebo nejasnosti o ŽoNFP a jej príloh, alebo jej procesu administratívneho overovania, odborného hodnotenia a výberu, RO pre IROP vyzve MAS na doplnenie neúplných údajov. RO pre IROP pri identifikácií nesúladu, resp. chýb uvedených v Protokole o výbere ŽoNFP odstúpi všetky predložené ŽoNFP predmetnej výzvy spolu s Protokolom o výbere ŽoNFP na príslušnú MAS za účelom vykonania nápravy/opravy. RO zabezpečí vydanie rozhodnutia pri všetkých ŽoNFP najneskôr v termíne 30 pracovných dní od doručenia Protokolu o výbere ŽoNFP z MAS.

e) Schválenie žiadosti

Po ukončení procesu schvaľovania a výbere vhodných projektov RO pre IROP zabezpečí v súvislosti s poskytovaním príspevku ***prostredníctvom uzavretej zmluvy o NFP*** vhodné podmienky pre ich správnu a včasnú realizáciu.

RO pre IROP zasiela písomný návrh na uzavretie zmluvy o NFP. RO pre IROP zabezpečí v súlade s ustanoveniami zákona o slobode informácií zverejnenie zmluvy o NFP v centrálnom registri zmlúv.

Vo všetkých tu neuvedených prípadoch, postupoch, a podrobnostiach týkajúcich sa výberu a hodnotenia projektov sa aplikujú procesy definované v Systéme riadenia CLLD.

5.2 Akčný plán

Akčný plán je bližšou špecifikáciou opatrení určených na dosiahnutie cieľov stratégie. Stanovuje, aké aktivity a opatrenia budú realizované a za akých podmienok, kto bude zodpovedať za ich realizáciou a predbežný finančný odhad nákladov. Akčný plán neuvádza konkrétne projekty.

Akčný plán je zoznamom konkrétnych krokov, realizáciou ktorých sa dosiahnu stanovené ciele stratégie. Zároveň uvádza základné podmienky ich realizácie zodpovedajúce PRV a IROP a ich nadväzujúcej riadiacej dokumentácie. Akčný plán stratégie CLLD je rozdelený na opatrenia financované z rozpočtu EFRR, opatrenia financované z rozpočtu EPFRV a opatrenia financované z iných zdrojov, vrátane zdrojov MAS.

V rámci každého plánovaného opatrenia budú stanovené minimálne nasledovné údaje:

- názov opatrenia/podopatrenia
- názov operácie/opis typu operácie,
- priradenie k fokusovej oblasti PRV/špecifickému cieľu IROP,
- zdôvodnenie výberu opatrenia vzhľadom na príspevok k napĺňaniu cieľov stratégie (prepojenie s analýzami, identifikovanými potrebami a cieľmi – tzv. intervenčná logika),
- oprávnení prijímatelia,
- oprávnené výdavky,
- intenzita pomoci,
- plánované financovanie (EÚ/ŠR, vlastné zdroje, iné/ďalšie financovanie, min. a max. miery výšky príspevku),
- princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií,
- monitorovacie ukazovatele na úrovni projektov.

Opatrenia stratégie CLLD: PRV

Tabuľka č. 4A: Opatrenie stratégie CLLD 1.2

Názov opatrenia	**Podpora na demonštračné činnosti a informačné akcie**
Priradenie kódu opatrenia	**1.2**
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	**1A, 2A, 2B, 2C, 3A, 3B, 5C, 5E, 6A, 6C**

Ciele opatrenia	Opatrenie korešponduje so špecifickým cieľom stratégie CLLD č.1 Zníženie nezamestnanosti na území MAS. Cieľom je vytvoriť štruktúru, ktorá bude zodpovedná za školenie malých podnikateľov v oblasti.
Zdôvodnenie výberu	Opatrenie reaguje na potrebu vzdelávania pôdohospodárov, mikro a malých podnikateľov v oblasti rozvoja vidieka, a prijímateľov pomoci v rámci rozvoja vidieka, na organizovanie krátkodobých informačných aktivít, jednorazových informačných činností.
Rozsah a oprávnené činnosti	Jednotlivé oblasti zamerania informačných aktivít: 1. oblasť aplikácie spoločnej poľnohospodárskej politiky – nastavenie systému, podpory, kritériá, podmienky, kontrola, autorizácia, platby, previazanosť na národné podpory a štátnu pomoc podpory; 2. oblasť ekologického poľnohospodárstva 3. informačné aktivity so zameraním na znižovanie znečistenia jednotlivých zložiek životného prostredia – ovzdušie, voda, pôda, klíma ako a biodiverzity; 4. oblasť hospodárenia s vodou na poľnohospodárskej pôde – protierózne a protipovodňové opatrenia; 5. oblasť so zameraním na zvýšenie záujmu o hospodárenie v uvedených oblastiach s dôrazom na kompenzačné platby v územiach NATURA 2000; 6. oblasť aplikácie hnojív a pesticídov do pôdy – smernice a nariadenia na ich aplikáciu; 7. oblasť zameraná na protieróznu ochranu a ochranu proti degradácii pôdy vrátane starostlivosti o TTP; 8. oblasť zamerania na energetickú efektívnosť v pôdohospodárstve – efektívne tepelné hospodárstvo s udržateľným využitím obnoviteľných zdrojov energie, ktoré je podnik schopný produkovať. Využitie minimalizačných technológií pri osevných postupoch; 9. oblasť výroby elektrickej energie a tepla s využitím vedľajších produktov, zvyškov a iných nepotravinových surovín; 10. oblasť manipulácie, uskladňovania a aplikácie organických hnojív, exkrementov hospodárskych zvierat s dôrazom na minimalizáciu úniku skleníkových plynov;
Oprávnení prijímatelia	Prijímateľom finančnej pomoci je poskytovateľ služieb (provider) informačných akcií a demonštračných aktivít pre konečných prijímateľov nefinančnej pomoci (beneficientov), ktorými sú aktívni ako i začínajúci poľnohospodári, obhospodarovatelia lesa, spracovatelia produktov poľnohospodárskej a lesnej prvovýroby v pracovnoprávnom vzťahu a malé a stredné podniky vo vidieckych oblastiach.
Intenzita pomoci	• Maximálna miera podpory z celkových oprávnených nákladov 100%.
Oprávnené výdavky	1.personálne náklady na zabezpečenie, prípravu a realizáciu aktivít vrátane odmien a odvodov do zdravotných poisťovní a sociálnej poisťovne; 2.prenájom priestorov a potrebnej techniky; 3.materiálno-technické náklady, zahŕňajúce vydávanie odborných publikácií v tlačenej a elektronickej forme, náklady na propagáciu formou informačných a propagačných materiálov, i náklady na služby v súvislosti s aktivitou; 4.ubytovacie náklady (výdavky na ubytovanie u účastníkov, zamestnancov konečného prijímateľa finančnej pomoci a osôb mimo pracovnoprávneho vzťahu zúčastňujúcich sa na vzdelávacej aktivite hradené formou faktúr na základe prezenčných listín), náklady na občerstvenie resp. dopravné náklady, ak sú súčasťou projektu; 5.investičné náklady spojené s realizáciou demonštračnej aktivity; 6.vecné ceny do súťaže; 7. režijné náklady spojené s realizáciou vzdelávacej aktivity vrátane nákladov na získavanie zručností- nepriame výdavky/náklady súvisiace so zabezpečením podporných aktivít projektu a taktiež náklady konečného prijímateľa finančnej pomoci, ktoré súvisia s projektom (okrem nákladov, ktoré si uplatňuje v rámci

<table>
<tr><td></td><td colspan="6">priamych oprávnených výdavkov v rámci projektu) napr. nákup tlačív, platby za telefón atď.</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (min. a max.)</td><td colspan="6">Minimálna výška oprávnených výdavkov: nie je stanovená
Maximálna výška oprávnených výdavkov: 9 000 Eur</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Finančný plán</td><td>Región</td><td>spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>Menej rozvinutý región</td><td>13 000</td><td>10 000</td><td>0</td><td>3 000</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Viac rozvinutý región</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td>13 000</td><td>10 000</td><td>0</td><td>3 000</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotia-cich kritérií /hlavné zásady výberu operácií</td><td colspan="6">• Zameranie akcie alebo aktivity, jeho obsah, rozsah, metódy, postupy;
• Návrh realizácie aktivity alebo akcie;
• Súlad s cieľmi PRV a MPRV SR ;
• Zameranie činnosti prijímateľa podpory, t.j. poskytovateľa akcií a aktivít;
• Skúsenosti s organizovaním informačných aktivít;
• Neprekrývanie jednotlivých akcií a aktivít;
• Počet kvalifikovaných zamestnancov, disponujúcich potrebným vzdelaním, praxou i referenciami, ktorými môžu byť aj najatí kvalitní prednášatelia/lektori;
• Dostatočné technické a materiálne zabezpečenie resp. spôsoby jeho dosiahnutia;
• Podiel praktických činností, ak sa vyžaduje;
V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:
- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa;
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu);
- efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- pre stavebné a technologické investície týkajúce sa uskladňovania a nakladania s hospodárskymi hnojivami a inými vedľajšími produktmi vlastnej ŽV sa budú brat do úvahy kategórie zraniteľných oblastí (pôdny portál VÚPOP);
- ak to bude uvedené v príslušnej výzve, projekty pre FO 2A a 2B sa budú hodnotiť samostatne, pričom projekty 2B budú uprednostnené do výšky alokácie uvedenej vo výzve.
Projekty nevybrané na základe bodovacieho skóre na financovanie v rámci FO 2B, budú ďalej zaradené do hodnotenia projektov pre FO 2A.</td></tr>
<tr><td>Povinné prílohy MAS</td><td colspan="6"></td></tr>
<tr><td>Merateľné ukazovatele projektu</td><td>Kód/ID</td><td>Názov/ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td><td></td></tr>
</table>

	1.2	počet ľudí, ktorí absolvovali odbornú prípravu	počet	0	30	
Indikatívny harmonogram výziev	1 x ročne					

Tabuľka č. 5B: Opatrenie stratégie CLLD 4.1

Názov opatrenia	**Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov**
Priradenie kódu opatrenia	**4.1**
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	**2A, 3A**
Ciele opatrenia	Opatrenie terínkorešponduje so špecifickým cieľom stratégie CLLD č.1 Zníženie nezamestnanosti na území MAS. Cieľom je podpora lokálnych podnikateľov, prednostne tých, ktorý sa budú angažovať v plánovaných miestnych trhoviskách, alebo poskytnú iné dodatočné benefity regiónu.
Zdôvodnenie výberu	Opatrenie reaguje na potrebu miestnych poľnohospodárskych podnikov zvýšiť ich technickú kapacitu, znižovať náklady na produkciu, zabezpečiť udržateľnosť podniku a využívať obnoviteľné zdroje energie.
Rozsah a oprávnené činnosti	**Kategória A** 1. Špeciálna rastlinná výroba: • Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov špeciálnej rastlinnej výroby vrátane prípravy staveniska; • Investície do obstarania technického a technologického vybavenia špeciálnej rastlinnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich na pestovanie, aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín, priemyselných a hospodárskych hnojív, zber a pozberovú úpravu; • investície do objektov na využívanie geotermálnej energie na vykurovanie skleníkov a fóliovníkov a na vlastnú spotrebu v podniku vrátane súvisiacich investičných činnosti. 2. Živočíšna výroba: • Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov živočíšnej výroby vrátane prípravy staveniska; • Investície do obstarania technického a technologického vybavenia živočíšnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich aj na zber objemových krmív, uskladnenie a manipuláciu s krmivami a stelivami; • Investície do zavádzania technológií na výrobu energie energetickou transformáciou biomasy vyprodukovanej primárne v rámci živočíšnej výroby s doplnkovou funkciou biomasy vyprodukovanej na ostatnej poľnohospodárskej pôde (nevyužitej ornej i TTP) a odpadových druhov biomasy z poľnohospodárstva, vlastnej výroby potravinárskych výrobkov. 3. Zlepšenie využívania závlah: • Stavebné investície na výstavbu, rekonštrukciu alebo modernizáciu závlahových systémov vrátane infraštruktúry s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality; • Investície do obstarania a modernizácie techniky a technológie závlahových systémov s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality. 4. Zavádzanie inovatívnych technológií v súvislosti s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov s cieľom zlepšenia kvalitatívnych vlastností a úrodnosti pôdy a ochrany pred jej degradáciou • Investície do obstarania inovatívnej techniky, technológie a strojov s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov do pôdy.

	5. Zlepšenie odbytu: • Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov a do jeho vnútorného vybavenia: na priamy predaj výhradne vlastných výrobkov v rámci areálu daného podniku. Pozn.: V prípade sektora „hrozno a víno“ sú neoprávnenými investíciami investície do nákupu vnútorného vybavenia pre predajné a prezentačné priestory v rámci výrobného podniku , pretože tieto investície sú oprávnenými na podporu z Národného podporného programu v rámci SOT s vínom. 6. Založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín • Náklady na založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín na poľnohospodárskej pôde. 7. Skladovacie kapacity a pozberová úprava: • Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie skladovacích kapacít a pozberovej úpravy vrátane sušiarní s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt. 8. Zníženie záťaže na životné prostredie vrátane technológii na znižovanie emisií skleníkových plynov v spojitosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie: • Investície do nových technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov v ustajnení hospodárskych zvierat v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie; • Investície do objektov a technológií na bezpečné uskladnenie a nakladanie s hospodárskymi hnojivami a inými vedľajšími produktmi vlastnej živočíšnej výroby (výstavba hnojísk, uskladňovacích nádrží alebo žúmp) v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie; • Investície do uskladnenia hnojív a chemických prípravkov v rastlinnej výrobe a do objektov, technológií a zariadení na bezpečné uskladnenie senáže a siláže v súvislosti rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie. 9. Investície spojené s využitím biomasy vyprodukovanej primárne v rámci živočíšnej výroby s doplnkovou funkciou biomasy vyprodukovanej na ostatnej poľnohospodárskej pôde (nevyužitej ornej i TTP) a odpadových druhov biomasy z poľnohospodárstva, vlastnej výroby potravinárskych výrobkov: • Investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kW; • investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentáciou, s max. elektrickým výkonom do 500 kW; • investície na výrobu biomasy pre technické a energetické využitie. **Kategória B** • Investície realizované len v súvislosti s vypracovaným plánom reštrukturalizácie výroby v podniku resp. s plánom diverzifikácie výroby v podniku zameranými na zvýšenie produktivity podniku, zvýšenie zamestnanosti podniku alebo na diverzifikáciu poľnohospodárskej výroby s cieľom výroby produktov s vyššou pridanou hodnotou. V rámci uvedeného nebudú podporované investície do špeciálnych strojov a náradia s výnimkou pokiaľ má investícia priamy súvis s reštrukturalizáciou podniku resp. diverzifikáciou výroby.
Oprávnení prijímatelia	Prijímateľom pomoci sú fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe. V spojitosti s opatrením Spolupráca aj iný verejný alebo súkromný subjekt.
Intenzita pomoci	50 %
Oprávnené výdavky	1. investície do dlhodobého hmotného majetku vrátane lízingu a investícií na zlepšenie kvalitatívnych vlastností nehnuteľného dlhodobého hmotného majetku spojené s opisom činností

<table>
<tr><td></td><td colspan="6">2. investície do dlhodobého nehmotného majetku (nadobudnutie alebo vývoj počítačového softvéru a nadobudnutie patentových práv, licencií, autorských práv a ochranných známok);
3. investície do dlhodobého hmotného majetku nakúpeného z druhej ruky vrátane jeho lízingu, ale len v prípade, že žiadateľom o NFP je mladý farmár z Opatrenia 6.1 a v čase podania žiadosti vek majetku neprevýši 3 roky;
4. súvisiace všeobecné náklady definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (min. a max.)</td><td colspan="6">Minimálna výška oprávnených výdavkov: nie je stanovená,
Maximálna výška oprávnených výdavkov: 70 000 Eur</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Finančný plán</td><td>Región</td><td>spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>Menej rozvinutý región</td><td>320 000</td><td>120 000</td><td>50 000</td><td>200 000</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Viac rozvinutý región</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td>320 000</td><td>120 000</td><td>50 000</td><td>200 000</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotia-cich kritérií/ hlavné zásady výberu operácií</td><td colspan="6">V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:
- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa;
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaraných technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t. j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu);
- efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- pre stavebné a technologické investície týkajúce sa uskladňovania a nakladania s hospodárskymi hnojivami a inými vedľajšími produktmi vlastnej ŽV sa budú brat do úvahy kategórie zraniteľných oblastí (pôdny portál VÚPOP);
- ak to bude uvedené v príslušnej výzve, projekty pre FO 2A a 2B sa budú hodnotiť samostatne, pričom projekty 2B budú uprednostnené do výšky alokácie uvedenej vo výzve. Projekty nevybrané na základe bodovacieho skóre na financovanie v rámci FO 2B, budú ďalej zaradené do hodnotenia projektov pre FO 2A.</td></tr>
<tr><td>Povinné prílohy MAS</td><td colspan="6"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Merateľné ukazovatele projektu</td><td>Kód/ID</td><td>Názov/ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td><td rowspan="2"></td></tr>
<tr><td>4.1</td><td>počet podnikov, ktoré boli podporené</td><td>počet</td><td>0</td><td>2</td></tr>
<tr><td>Indikatívny harmonogram výziev</td><td colspan="6">1 x ročne</td></tr>
</table>

Tabuľka č. 6C: Opatrenie stratégie CLLD 4.2

Názov opatrenia	**Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov**
Priradenie kódu opatrenia	**4.2**
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	**3A, 6A**
Ciele opatrenia	Opatrenie korešponduje so špecifickým cieľom stratégie CLLD č.1 Zníženie nezamestnanosti na území MAS. Cieľom opatrenia je financovať nové, ekonomicky atraktívne produkty, prednostne tie, ktoré budú alokované na novootvorených trhoviskách, prípadne poskytnú iné benefity obyvateľom regiónu.
Zdôvodnenie výberu	Opatrenie reaguje na potrebu miestnych poľnohospodárskych podnikov zvýšiť ich technickú kapacitu týkajúcu sa najmä skladovania, spracovania poľnohospodárskych produktov.
Rozsah a oprávnené činnosti	1. výstavba vrátane prípravy staveniska, rekonštrukcia a modernizácia objektov súvisiacich so spracovaním, skladovaním, uvádzaním na trh a/alebo vývojom poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, vrátane kancelárií (sklady obalových materiálov, čistiacich a dezinfekčných prostriedkov a pomôcok); 2. obstaranie, rekonštrukcia a modernizácia zariadení, strojov, prístrojov a technológií, spracovateľských a výrobných kapacít, vrátane laboratórneho vybavenia a detektorov kovov v rámci procesu spracovania, skladovania, uvádzania na trh produktov a /alebo vývoja poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, vrátane produktov s chráneným označením pôvodu, chráneným zemepisným označením a zaručených tradičných špecialít podľa osobitného predpisu (nariadenie EÚ č. 1151/2012, nariadenie (EÚ) č. 1308/2013); 3. stavebné alebo technologické investície na vytvorenie alebo modernizáciu miestnej zbernej siete - príjem, skladovanie, úprava, triedenie a balenie; 4. nákup chladiarenských, mraziarenských alebo termoizolačných nákladných, osobných alebo špeciálnych automobilov, prívesov a návesov, nákladných automobilov a prívesov (návesov) špecializovaných na prepravu zvierat (aj nad 3,5 t), manipulačných vozíkov v súvislosti so spracovaním, resp. uvádzaním na trh; 5. zavedenie technológií a postupov s cieľom vytvoriť nové alebo kvalitnejšie výrobky a otvorenie nových trhov, najmä v súvislosti s krátkym dodávateľským reťazcom vrátane podpory uvádzania výrobkov na trh alebo vypracovania programov správnej výrobnej praxe; 6. stavebné alebo technologické investície podporujúce lepšie využitie alebo elimináciu vedľajších produktov alebo odpadu a čistiarne odpadových vôd; 7. investície v súvislosti s výrobou a miešaním krmív z poľnohospodárskych produktov; 8. investície na vybudovanie a zariadenie vlastných podnikových predajní; 9. investície do zlepšenia pracovného prostredia pre zamestnancov (hygienické zariadenia, jedálne, odpočívárne, klimatizácia).
Oprávnení prijímatelia	1. Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby a/alebo potravinárskej výroby (s výnimkou rybích produktov) v rámci celého rozsahu činností. 2. Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby ako aj spracovania vlastnej produkcie. V tomto prípade prijímateľ podpory bude môcť predávať výhradne výrobky, na ktoré sa ako vstup vzťahuje príloha I ZFEÚ.
Intenzita pomoci	50%
Oprávnené výdavky	1. investície do dlhodobého hmotného majetku vrátane lízingu a investícií na zlepšenie kvalitatívnych vlastností nehnuteľného dlhodobého hmotného majetku spojené s opisom činností;

<table>
<tr><td></td><td colspan="6">2. investície do dlhodobého nehmotného majetku (nadobudnutie alebo vývoj počítačového softvéru a nadobudnutie patentových práv, licencií, autorských práv a ochranných známok v spojitosti so spracovaním poľnohospodárskych produktov);
3. súvisiace všeobecné náklady definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (min. a max.)</td><td colspan="6">Minimálna výška oprávnených výdavkov: nie je stanovená
Maximálna výška oprávnených výdavkov: 70 000 Eur.</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Finančný plán</td><td>Región</td><td>spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>Menej rozvinutý región</td><td>400 000</td><td>150 000</td><td>50 000</td><td>200 000</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Viac rozvinutý región</td><td>0,00</td><td>0,00</td><td>0,00</td><td>0,00</td><td>0,00</td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td>400 000</td><td>150 000</td><td>50 000</td><td>200 000</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/hlavné zásady výberu operácií</td><td colspan="6">1. príspevok investície k udržaniu alebo zvýšeniu zamestnanosti alebo k zvyšovaniu efektívnosti výroby;
2. investícia sa týka výrobcov, ktorých výrobky majú Značku kvality SK, iný certifikát kvality alebo chránené označenie pôvodu, chránené zemepisné označenie alebo sú to výrobky s označením zaručená tradičná špecialita;
3. príspevok investície k zvýšeniu produkcie alebo k zvýšeniu kvality výrobkov;
4. uprednostnené budú projekty s väčšou preukázanou komplexnosťou, udržateľnosťou, realizovateľnosťou, efektívnosťou a hospodárnosťou:
• komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa;
• udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaraných technológií;
• realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
• hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/ náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
• efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu.
5. zvýhodnenie integrovaných projektov;
6. žiadateľ poskytuj možnosť absolvovania praxe pre študentov potravinárskych a poľnohospodárskych študijných alebo učebných odborov.</td></tr>
<tr><td>Povinné prílohy MAS</td><td colspan="6"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Merateľné ukazovatele projektu</td><td>Kód/ID</td><td>Názov/ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td><td rowspan="2"></td></tr>
<tr><td>4.2</td><td>počet výrobkov, ktoré boli uvedené na trh v členení podľa druhu</td><td>počet</td><td>0</td><td>2</td></tr>
</table>

Indikatívny harmonogram výziev	1 x ročne

Tabuľka č. 7D: Opatrenie stratégie CLLD 6.1

Názov opatrenia	**Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov**
Priradenie kódu opatrenia	**6.1**
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	**2B**
Ciele opatrenia	Opatrenie korešponduje so špecifickým cieľom stratégie CLLD č.1 Zníženie nezamestnanosti na území MAS. Cieľom je vytvoriť nové pracovné miesta a zabezpečiť podnikateľskú činnosť samostatne hospodáriacich roľníkov, ktorý sa budú angažovať v miestnom trhovisku, alebo poskytnú iné benefity obyvateľom obce.
Zdôvodnenie výberu	Opatrenie reaguje na potrebu miestnych mladých záujemcov o začatie podnikateľskej činnosti v poľnohospodárstve, živočíšnej, resp. špecializovanej rastlinnej výrobe, riešenie samozamestnávania.
Rozsah a oprávnené činnosti	Podpora sa poskytuje mladému poľnohospodárovi na začatie jeho podnikateľskej činnosti v oblasti živočíšnej a špecializovanej rastlinnej výroby na realizáciu podnikateľského plánu.
Oprávnení prijímatelia	Mladý poľnohospodár – samostatne hospodáriaci roľník (mikropodnik alebo malý podnik v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES), ktorý vykonáva poľnohospodársku prvovýrobu ako sústavnú a samostatnú činnosť pod vlastným menom, na vlastnú zodpovednosť a za účelom dosiahnutia zisku, ktorý je hlavným zdrojom jeho príjmu. Táto fyzická osoba v čase podania ŽoNFP nemá viac ako 40 rokov, má zodpovedajúce profesijné zručnosti a schopnosti a prvýkrát zakladá poľnohospodársky podnik ako jeho jediný a najvyšší predstaviteľ. Procesom prvého založenia poľnohospodárskeho podniku sa rozumie prebiehajúci proces, v rámci ktorého je jedna z nasledovných podmienok splnené pred predložením ŽoNFP: • registrácia poľnohospodárskeho podniku najskôr v deň vyhlásenia výzvy na predkladanie podnikateľského plánu spolu so ŽoNFP príjemcom pomoci, ktorý v minulosti nebol predstaviteľom žiadneho poľnohospodárskeho podniku; • absolvovanie akreditovaného vzdelávacieho kurzu zameraného na poľnohospodárske podnikanie v oblasti špecializovanej rastlinnej výroby a živočíšnej výroby najneskôr do 24 mesiacov od podpisu Zmluvy o poskytnutí NFP; • začatie poberania priamych podpôr, resp. podpôr podľa pravidiel chovateľov zvierat, ktoré budú špecifikované vo výzve na predkladanie žiadostí o NFP pre toto pod opatrenie. Po splnení vyššie stanovených podmienok sa považuje proces založenia podniku za ukončený.
Intenzita pomoci	100%
Oprávnené výdavky	Oprávnené náklady sú výlučne náklady uvedené v podnikateľskom pláne. Prijímateľ podpory nie je povinný preukazovať skutočný účel použitia NFP na jednotlivé typy nákladov, uvedených v podnikateľskom pláne. Podmienky oprávnenosti: 1. Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2. 2. mladý poľnohospodár zahájí realizáciu podnikateľského plánu do 9 mesiacov od dátumu podpisu Zmluvy o poskytnutí NFP;

<table>
<tr><td></td><td colspan="6">3. mladý poľnohospodár sa do 18 mesiacov od dňa začatia činnosti musí stať aktívnym poľnohospodárom v zmysle ustanovení o priamych platbách;
4. vyplatenie prvej splátky je podmienené registráciou poľnohospodárskeho podniku, ktorá je uvedená v definícii procesu prvého založenia poľnohospodárskeho podniku;
5. pred vyplatením druhej splátky pomoci je príjemca pomoci povinný preukázať správnu realizáciu predloženého podnikateľského plánu.</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (min. a max.)</td><td colspan="6">Minimálna výška oprávnených výdavkov: nie je stanovená
Maximálna výška oprávnených výdavkov: 50 000 Eur</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Finančný plán</td><td>Región</td><td>spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>Menej rozvinutý región</td><td>360 000</td><td>135 000</td><td>45 000</td><td>180 000</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Viac rozvinutý región</td><td>0,00</td><td>0,00</td><td>0,00</td><td>0,00</td><td>0,00</td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td>360 000</td><td>135 000</td><td>45 000</td><td>180 000</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/hlavné zásady výberu operácií</td><td colspan="6">V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:
• komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
• udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaraných technológií;
• realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
• hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
• efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
• princíp bodového hodnotenia - v celom hodnotiacom procese bude uplatňované bodové hodnotenie, po splnení predchádzajúcich princípov sa bude hodnotiť najmä:• princíp zamestnanosti (napr.: počet vytvorených pracovných miest, zamestnanie dlhodobo nezamestnaných, zamestnanie po rodičovskej a materskej dovolenke);
• princíp kvalifikácie poľnohospodára (vzdelanie, prax);
• princíp systému hospodárenia (ekologické poľnohospodárstvo – zámer uvedený v podnikateľskom pláne a pod.).</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Merateľné ukazovatele projektu</td><td>Kód/ID</td><td>Názov/ ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td><td rowspan="2"></td></tr>
<tr><td>6.1</td><td>počet nových SHR, ktorí začali podnikať</td><td>počet</td><td>0</td><td>4</td></tr>
<tr><td>Indikatívny harmonogram výziev</td><td colspan="6">1 x ročne</td></tr>
</table>

Tabuľka č. 8E: Opatrenie stratégie CLLD 6.3

Názov opatrenia	**Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti na rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov**
Priradenie kódu opatrenia	**6.3**

<table>
<tr><td>Priradenie k fokusovej oblasti PRV</td><td colspan="6">2A</td></tr>
<tr><td>Ciele opatrenia</td><td colspan="6">Opatrenie korešponduje so špecifickým cieľom stratégie CLLD č.1 Zníženie nezamestnanosti na území MAS. Cieľom je podpora malých, ale udržateľných podnikov s poľnohospodárskym zameraním a to prednostne takým, ktorý sa budú angažovať v novootvorených miestnych trhoviskách alebo poskytnú iné benefity obyvateľom regiónu.</td></tr>
<tr><td>Zdôvodnenie výberu</td><td colspan="6">Opatrenie reaguje na potrebu miestnych mladých poľnohospodárov podnikajúcich v živočíšnej, resp. špecializovanej rastlinnej výrobe realizovať podnikateľský plán.</td></tr>
<tr><td>Rozsah a oprávnené činnosti</td><td colspan="6">Podpora sa poskytuje malému poľnohospodárskemu podniku na rozvoj jeho podnikateľskej činnosti spojenej s realizáciou jeho podnikateľského plánu v oblasti živočíšnej a špecializovanej rastlinnej výroby.</td></tr>
<tr><td>Oprávnení prijímatelia</td><td colspan="6">Malý poľnohospodársky podnik - Samostatne hospodáriaci roľník (mikropodnik v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) podnikajúci v poľnohospodárskej prvovýrobe, ktorého výrobný potenciál, meraný štandardným výstupom, prevyšuje 4000 Eur a neprevyšuje 9999 Eur (hodnota štandardného výstupu).</td></tr>
<tr><td>Intenzita pomoci</td><td colspan="6">100%</td></tr>
<tr><td>Oprávnené výdavky</td><td colspan="6">Oprávnené náklady sú výlučne náklady uvedené v podnikateľskom pláne. Prijímateľ podpory nie je povinný preukazovať skutočný účel použitia NFP na jednotlivé typy nákladov, uvedených v podnikateľskom pláne.</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (min. a max.)</td><td colspan="6">Minimálna výška oprávnených výdavkov: nie je stanovená
Maximálna výška oprávnených výdavkov: 15 000 Eur</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Finančný plán</td><td>Región</td><td>spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>Menej rozvinutý región</td><td>120 000,00</td><td>45 000,00</td><td>15 000,00</td><td>60 000,00</td><td>0,00</td></tr>
<tr><td>Viac rozvinutý región</td><td>0,00</td><td>0,00</td><td>0,00</td><td>0,00</td><td>0,00</td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td>120 000,00</td><td>45 000,00</td><td>15 000,00</td><td>60 000,00</td><td>0,00</td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/hlavné zásady výberu operácií</td><td colspan="6">V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:
• komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
• udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaraných technológií;
• realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
• hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
• efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
• princíp bodového hodnotenia - v celom hodnotiacom procese bude uplatňované bodové hodnotenie, po splnení predchádzajúcich princípov sa bude hodnotiť najmä:
• princíp zamestnanosti (napr. počet vytvorených pracovných miest, zamestnanie dlhodobo nezamestnaných, po materskej, rodičovskej dovolenke);
• princíp kvalifikácie poľnohospodára (vzdelanie, prax);</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td colspan="6">• princíp systému hospodárenia (napr. ekologické poľnohospodárstvo, animal welfare, poľnohospodárska činnosť malého podniku ako hlavný zdroj príjmu, zvýšenie výrobného potenciálu popísaného v podnikateľskom pláne).</td></tr>
<tr><td>Povinné prílohy MAS</td><td colspan="6"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Merateľné ukazovatele projektu</td><td>Kód/ID</td><td>Názov/ ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td><td rowspan="2"></td></tr>
<tr><td>6.3</td><td>počet podporených malých podnikov</td><td>počet</td><td>0</td><td>2</td></tr>
<tr><td>Indikatívny harmonogram výziev</td><td colspan="6">1 x ročne</td></tr>
</table>

Tabuľka č. 9F: Opatrenie stratégie CLLD 6.4

Názov opatrenia	**Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností (3 oblasti podpory)**
Priradenie kódu opatrenia	**6.4**
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	**2B, 5C, 6A**
Ciele opatrenia	Opatrenie korešponduje so špecifickým cieľom stratégie CLLD č.3 Zlepšiť úroveň vybavenia územia environmentálnou infraštruktúrou a odstránenie negatívnych javov v prírode. Cieľom je zabezpečiť adekvátnu podporu znevýhodneným obyvateľom regiónu prostredníctvom podpory vybraných nepoľnohospodárskych podnikov. Cieľom s nižšou prioritou je poskytnutie podpory podnikom, v oblasti agroturistiky.
Zdôvodnenie výberu	Opatrenie prispieva k riešeniu problematiky tvorby služieb v oblasti agroturistiky, voľnočasových činností pre deti, seniorov, osôb s hendikepom a umožňuje realizovať investície spojené s využívaním OZE.
Rozsah a oprávnené činnosti	Činnosť 1: činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou zamerané na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane vytvárania podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov. Oprávnená je výstavba ubytovacích zariadení, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich ubytovacích zariadení, ako aj nevyužívaných objektov na ubytovacie zariadenie a to s kapacitou od 5 do 30 lôžok, v nadväznosti na vytvorenie alebo modernizáciu areálu na rozvoj rekreačných a relaxačných činností. V prípade obhospodarovateľov lesa je činnosť 1 oprávnená s výnimkou budovania a obnovy občianskej a poznávacej infraštruktúry (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukážkové lesné biotopy). Činnosť 2: činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu. V rámci danej oblasti je možné sa zamerať aj na terapie (hipoterapia, animoterapia), lesnú pedagogiku a pod., ktoré prispievajú k rekonvalescencii, lepšiemu začleneniu do spoločenského života, zvýšeniu motoriky cieľovej skupiny. Činnosť 3: spracovanie a uvádzanie na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ. Vstupom spracovania môže byť aj produkt, ktorý spadá do prílohy I ZFEÚ za podmienky, že je vstupom zároveň aj produkt, ktorý nespadá

	do prílohy I ZFEÚ (s výnimkou spracovania poľnohospodárskych produktov, ktorých vstup spadá výlučne do prílohy I ZFEÚ a výstupom je energia z OZE alebo produkt, ktorý sa ďalej využíva na výrobu energie) vrátane doplnkovej výroby nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru, ako aj predaj vlastných produktov nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru (vrátane zriadenia mobilných predajných miest) a výrobkov a/alebo produktov iných poľnohospodárov a obhospodarovateľov lesa a akvakultúrnych podnikov za účelom ekonomického rozvoja daného územia. Oprávnená je aj tvorba a rozvoj aktivít a činností spojených s poskytovaním služieb, najmä služieb súvisiacich so skladovaním, logistikou a dopravou a zriaďovaním podnikateľských inkubátorov. V rámci využívania obnoviteľných zdrojov energie sú oprávnené nasledovné investície za podmienky, že časť energie prijímateľ podpory spotrebuje vo vlastnom podniku a v prípade využívania solárnej energie, táto pokryje sprostredkovane aj časť jeho spotreby tepla resp. bude vyrobená elektrina použitá aj na klimatizáciu a pod.: 1. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentáciou, s max. elektrickým výkonom do 500 kW, kde je časť energie uvádzaná do siete; 2. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kW, kde je časť energie uvádzaná do siete; 3. investície na výrobu biomasy pre technické a energetické využitie, kde je časť energie uvádzaná do siete; 4. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie drevnej biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním plynu vyrobeného termochemickou konverziou s max. elektrickým výkonom do 500 kW; 5. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie odpadovej drevnej biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kW; 6. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie solárnej energie s max. výkonom 250 kW; 7. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie veternej energie s max. výkonom 250 kW; 8. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie vodnej energie s max. výkonom 250 kW.
Oprávnení prijímatelia	Činnosť 1 a 2: Mikropodniky a malé podniky (v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) vo vidieckych oblastiach. Činnosť 1 až 3: 1. Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby. 2. Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve: • súkromných vlastníkov a ich združení; • obcí a ich združení; • cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním. 3. Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) podnikajúce v oblasti hospodárskeho chovu rýb (akvakultúry).
Intenzita pomoci	EÚ 50%, žiadateľ: 50 %
Oprávnené výdavky	1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s oprávnenými činnosťami v rámci tohto pod opatrenia;

<table>
<tr><td></td><td colspan="5">2. Súvisiace všeobecné náklady definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).

V rámci činnosti 3 nie sú oprávnené investície súvisiace s drevospracujúcim priemyslom (piliarska výroba, výroba nábytku a pod.), s výnimkou využívania dreva ako OZE.

V prípade obhospodarovateľov lesa je činnosť 1 oprávnená s výnimkou budovania a obnovy občianskej a poznávacej infraštruktúry (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukážkové lesné biotopy).

V prípade podnikov akvakultúry nie sú oprávnené investície do alternatívnych zdrojov príjmov, ktoré súvisia s akvakultúrou, ako je rybárska turistika, environmentálne služby v oblasti akvakultúry, vzdelávacie aktivity súvisiace s akvakultúrou a pod.</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (min. a max.)</td><td colspan="5">Minimálna výška oprávnených výdavkov: nie je stanovená
Maximálna výška oprávnených výdavkov: 50 000 Eur</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Finančný plán</td><td></td><td>spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>Menej rozvinutý región</td><td>240 000</td><td>90 000</td><td>30 000</td><td>120 000</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Viac rozvinutý región</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td>240 000</td><td>90 000</td><td>30 000</td><td>120 000</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/hlavné zásady výberu operácií</td><td colspan="5">V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:
• komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
• udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaraných technológií;
• realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
• hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/ náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
• efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
• princíp bodového hodnotenia - v celom hodnotiacom procese bude uplatňované bodové hodnotenie, po splnení predchádzajúcich princípov sa bude hodnotiť najmä:
• princíp zamestnanosti (napr. počet vytvorených pracovných miest, počet udržaných pracovných miest);
• princíp spôsobu investície (napr. environmentálny aspek, potenciál vidieckeho turizmu v danej oblasti, pri spracovaní OZE % podiel vstupu z vlastného odpadu, kumulácia viacerých aktivít, ubytovacie zariadenia s nižšou kapacitou, väčšie prepojenie na územia mimo zastavaného územia obce resp. na nezastavané územie).</td></tr>
<tr><td>Povinné prílohy MAS</td><td colspan="5"></td></tr>
</table>

Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/ ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	6.4	počet podporených podnikov vykonávajúcich nepoľnohospodársku činnosť v členení podľa oblastí podpory	počet	0	3	
Indikatívny harmonogram výziev	1 x ročne					

Tabuľka č. 10G: Opatrenie stratégie CLLD 7.2

Názov opatrenia	**Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie**
Priradenie kódu opatrenia	**7.2**
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	**6B**
Ciele opatrenia	Opatrenie korešponduje so špecifickým cieľom stratégie CLLD č.2 Rekonštrukcia existujúcej a doplnenie chýbajúcej miestnej infraštruktúry. Cieľom opatrenia je zabezpečiť atraktívny vzhľad regiónu prostredníctvom rekonštrukcie ciest, chodníkov a verejných priestranstiev. Podobne korešponduje so špecifickým cieľom č.3 Zlepšiť úroveň vybavenia územia environmentálnou infraštruktúrou a odstránenie negatívnych javov v prírode.
Zdôvodnenie výberu	Opatrenie prispieva k odstráneniu rozdielov v obciach regiónu týkajúcej sa vybavenosti environmentálnou infraštruktúrou, napomáha skvalitniť stav ciest a chodníkov, zlepšiť vzhľad obcí obnovou verejných priestranstiev.
Rozsah a oprávnené činnosti	1. výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarne odpadových vôd; 2. výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok, výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní. V prípade investícií do miestnych komunikácii, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou, príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.); 3. zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod.
Oprávnení prijímatelia	1. obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1 000 (vrátane); 2. pri investíciách do kanalizácií a ČOV - obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1 000 (vrátane) s výnimkou obcí, ktoré sú súčasťou aglomerácie nad 2 000 EO, ako aj aglomerácie pod 2 000 EO, ktorá zasahuje do chránených vodohospodárskych oblastí; 3. združenia obcí s právnou subjektivitou (s priemerným počtom obyvateľov do 1 000 vrátane).
Intenzita pomoci	100%
Oprávnené výdavky	1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov

<table>
<tr><td></td><td colspan="6">zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce;
2. súvisiace všeobecné náklady definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (min. a max.)</td><td colspan="6">Minimálna výška oprávnených výdavkov: nie je stanovená
Maximálna výška oprávnených výdavkov: 25 000 Eur</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Finančný plán</td><td>Región</td><td>spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>Menej rozvinutý región</td><td>250 000</td><td>200 000</td><td>50 000</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Viac rozvinutý región</td><td>0,00</td><td>0,00</td><td>0,00</td><td>0,00</td><td>0,00</td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td>250 000</td><td>200 000</td><td>50 000</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/hlavné zásady výberu operácií</td><td colspan="6">V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:
• komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
• udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaraných technológií;
• realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
• hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t. j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
• efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
• uprednostnené budú projekty súvisiace s ekonomickým rozvojom a/alebo projekty, ktoré kombinujú viacero akcií vytvárajúcich konkrétne podmienky pre ekonomický rozvoj vidieckych obcí (t. z. napr., že podporené investície budú mať pozitívny vplyv na zamestnanosť, rozvoj podnikania a pod.), za predpokladu súladu ekonomického rozvoja s ochranou životného prostredia a racionálneho využitia prírodných zdrojov;
• uprednostnené budú projekty začleňujúce prvky zelenej infraštruktúry;
• uprednostnené budú projekty, v rámci ktorých budú mať realizované operácie dopad na širšie územie viacerých katastrov obcí a budú predkladané združeniami obcí;
• uprednostnené budú projekty obcí do 500 obyvateľov (vrátane) pred projektmi obcí s vyšším počtom obyvateľov;
• princíp uľahčenia prístupu marginalizovaných skupín k podpore (zvýhodňovanie projektov, ktoré riešia aj problémy marginalizovaných skupín).</td></tr>
<tr><td>Povinné prílohy MAS</td><td colspan="6"></td></tr>
<tr><td>Merateľné ukazovatele projektu</td><td>Kód/ID</td><td>Názov/ ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td><td></td></tr>
</table>

	7.2	počet vybudovaných zariadení v obciach v členení podľa aktivít	počet	0	10	
Indikatívny harmonogram výziev	1 x ročne					

Tabuľka č. 11H: Opatrenie stratégie CLLD 7.4

Názov opatrenia	**Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry**
Priradenie kódu opatrenia	**7.4**
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	**6B**
Ciele a opis opatrenia	Opatrenie korešponduje so špecifickým cieľom stratégie CLLD č.5 Rekonštrukcia existujúcich objektov voľného času, doplnenie chýbajúcich základných služieb a infraštruktúry turizmu. Cieľom je vybudovať, ale v prípade možnosti rekonštruovať/modernizovať športoviská a iné verejno-prospešné budovy, ktoré budú vybrané na základe populácie oblasti v dochádzkovej vzdialenosti 2km od rekonštruovaného objektu.
Zdôvodnenie výberu	Opatrenie reaguje na potrebu vybudovania, prípadnej rekonštrukcie a modernizácie objektov voľného času, športovísk, ďalej verejnoprospešných budov, prispeje k zlepšeniu stavu životného prostredia.
Rozsah a oprávnené činnosti	• investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/ modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrov, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov; • zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia; • investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu; • investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov); • investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod. • investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb.
Oprávnení prijímatelia	1. obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1 000 (vrátane); 2. združenia obcí s právnou subjektivitou (s priemerným počtom obyvateľov do 1 000 vrátane).
Intenzita pomoci	100%
Oprávnené výdavky	1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto pod opatrenia, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce a vrátane nákladov súvisiacich s investíciami do využívania OZE a do úspor energie, pokiaľ sú tieto investície súčasťou iných investícií v rámci operácie;

<table>
<tr><td></td><td colspan="6">2. súvisiace všeobecné náklady definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (min. a max.)</td><td colspan="6">Minimálna výška oprávnených výdavkov: nie je stanovená.
Maximálna výška oprávnených výdavkov: 15 000 Eur</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Finančný plán</td><td>Región</td><td>spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>Menej rozvinutý región</td><td>140 000</td><td>120 000</td><td>20 000</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Viac rozvinutý región</td><td>0,00</td><td>0,00</td><td>0,00</td><td>0,00</td><td>0,00</td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td>140 000</td><td>120 000</td><td>20 000</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/hlavné zásady výberu operácií</td><td colspan="6">V rámci výberu projektov bude aplikovaný systém bodového hodnotenia. Zároveň bude stanovená minimálna prahová hodnota, ktorú musí projekt dosiahnuť, aby bol oprávnený, prípadne bude stanovená podmienka, že ak niektoré z definovaných kritérií projekt nespĺňa (resp. hodnotenie je 0) nemôže byť schválený (aspekt kvality).
V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:
• komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
• udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
• realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
• hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
• efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
• uprednostnené budú projekty súvisiace s ekonomickým rozvojom a/alebo projekty, ktoré kombinujú viacero akcií vytvárajúcich konkrétne podmienky pre ekonomický rozvoj vidieckych obcí (t.z. napr., že podporené investície budú mať pozitívny vplyv na zamestnanosť, rozvoj podnikania a pod.), za predpokladu súladu ekonomického rozvoja s ochranou životného prostredia a racionálneho využitia prírodných zdrojov;
• uprednostnené budú projekty, v rámci ktorých budú mať realizované operácie dopad na širšie územie viacerých katastrov obcí a budú predkladané združeniami/skupinami obcí;
• uprednostnené budú projekty začleňujúce prvky zelenej infraštruktúry;
• uprednostnené budú projekty obcí do 500 obyvateľov (vrátane) pred projektmi obcí s vyšším počtom obyvateľov;
• princíp uľahčenia prístupu marginalizovaných skupín k podpore (zvýhodňovanie projektov, ktoré riešia problémy marginalizovaných skupín).</td></tr>
<tr><td>Povinné prílohy MAS</td><td colspan="6"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Merateľné ukazovatele projektu</td><td>Kód/ID</td><td>Názov/ ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td><td></td></tr>
<tr><td>7.4</td><td>počet rekonštruovaných</td><td>počet</td><td>0</td><td>10</td><td></td></tr>
</table>

		objektov voľného času v členení podľa aktivít				
Indikatívny harmonogram výziev	1 x ročne					

Tabuľka č. 12I: Opatrenie stratégie CLLD 7.5

Názov opatrenia	Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie					
Priradenie kódu opatrenia	**7.5**					
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	**6B**					
Ciele opatrenia	Opatrenie korešponduje so špecifickým cieľom stratégie CLLD č.5 Rekonštrukcia existujúcich objektov voľného času, doplnenie chýbajúcich základných služieb a infraštruktúry turizmu. Cieľom je vybudovať, ale v prípade možnosti rekonštruovať alebo modernizovať turisticky významné objekty v regióne, predovšetkým tie, ktoré sú v komplementarite s cykloturistikou.					
Zdôvodnenie výberu	Opatrenie reaguje na potrebu vybudovania, prípadnej rekonštrukcie a modernizácie prvkov miestne významného turizmu, nakoľko tieto v našom regióne chýbajú, alebo ich nepatrné množstvo je v nevyhovujúcom stave. Realizácia opatrenia bude mať pozivítny vplyv na zvýšenie návštevnosti regiónu, rozvoj turistického ruchu, tvorbu pridanej hodnoty a pracovných miest v regióne.					
Rozsah a oprávnené činnosti	• investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.; • investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúľ v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKy a pod.; • budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhliadkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.					
Oprávnení prijímatelia	1. obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1 000 (vrátane); 2. združenia obcí s právnou subjektivitou (s priemerným počtom obyvateľov do 1 000 vrátane).					
Intenzita pomoci	100%					
Oprávnené výdavky	1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce; 2. súvisiace všeobecné náklady definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).					
Výška príspevku (min. a max.)	Minimálna výška oprávnených výdavkov: nie je stanovená Maximálna výška oprávnených výdavkov: 15 000 Eur					
Finančný plán		spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	Menej rozvinutý región	70 000	50 000,	20 000	0	0
	Viac rozvinutý región	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	70 000	50 000,	20 000	0	0

<table>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/hlavné zásady výberu operácií</td><td colspan="6">V rámci výberu projektov bude aplikovaný systém bodového hodnotenia.
Zároveň bude stanovená minimálna prahová hodnota, ktorú musí projekt dosiahnuť, aby bol oprávnený, prípadne bude stanovená podmienka, že ak niektoré z definovaných kritérií projekt nespĺňa (resp. hodnotenie je 0) nemôže byť schválený (aspekt kvality).
V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:
• komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
• udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
• realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
• hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
• efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
• uprednostnené budú projekty súvisiace s ekonomickým rozvojom a/alebo projekty, ktoré kombinujú viacero akcií vytvárajúcich konkrétne podmienky pre ekonomický rozvoj vidieckych obcí (t. z. napr., že podporené investície budú mať pozitívny vplyv na zamestnanosť, rozvoj podnikania a pod.), za predpokladu súladu ekonomického rozvoja s ochranou životného prostredia a racionálneho využitia prírodných zdrojov;
• uprednostnené budú projekty, v rámci ktorých budú mať realizované operácie dopad na širšie územie viacerých katastrov obcí a budú predkladané združeniami obcí (spoločný projekt viacerých obcí);
• uprednostnené budú projekty začleňujúce prvky zelenej infraštruktúry;
• princíp uľahčenia prístupu marginalizovaných skupín k podpore (zvýhodňovanie projektov, ktoré riešia aj problémy marginalizovaných skupín);
• uprednostnené budú projekty obcí do 500 obyvateľov (vrátane) pred projektmi obcí s vyšším počtom obyvateľov.</td></tr>
<tr><td>Povinné prílohy MAS</td><td colspan="6"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Merateľné ukazovatele projektu</td><td>Kód/ID</td><td>Názov/ ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td><td rowspan="2"></td></tr>
<tr><td>7.5</td><td>počet rekonštruovaných objektov turizmu v členení podľa aktivít</td><td>počet</td><td>0</td><td>8</td></tr>
<tr><td>Indikatívny harmonogram výziev</td><td colspan="6">1 x ročne</td></tr>
</table>

Tabuľka č. 13J: Opatrenie stratégie CLLD 19.4

Názov opatrenia	**Podpora na prevádzkové náklady a oživenie**
Priradenie kódu opatrenia	**19.4**

Priradenie k fokusovej oblasti PRV	**6B**
Ciele opatrenia	Ide o prierezovú operáciu nespadajúcu pod špecifické ciele stratégie. Cieľom opatrenia je podporovať priebeh implementácie stratégie, napomáhať jej propagácii a animácii územia.
Zdôvodnenie výberu	Je nutné zabezpečiť dostatočnú finančnú podporu pracovnému týmu MAS, ale aj financie, ktoré budú slúžiť na spoluprácu s okolitými obcami (slovenskými i maďarskými).
Rozsah a oprávnené činnosti	Podpora v rámci operácie bude poskytovaná na prevádzkovú a administratívnu činnosť schválených miestnych akčných skupín ako aj na náklady v súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t. j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území.
Oprávnení prijímatelia	MAS, ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja, a má právnu formu občianske združenie – v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.
Intenzita pomoci	100% Celkové náklady na prevádzkové náklady a náklady na oživenie nesmú presiahnuť 20% celkových nákladov, ktoré vznikli v rámci implementácie stratégie miestneho rozvoja. Časť výdavkov súvisiacich s chodom MAS a animáciou bude hradená formou paušálnej platby, ktorá bude stanovená na základe výpočtov a analýz primeranosti nákladov.
Oprávnené výdavky	1. financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD: a. personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové vrátane nákladov na prenájom kancelárskych priestorov, osobné náklady, poistenie); b. vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD; c. náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS; d. finančné náklady (napr. bankové poplatky); e. náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS); 2. financovanie animačných nákladov MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD: a. propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD; b. výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác; c. vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov. Náklady súvisiace s oživovaním stratégie (animácie) musia tvoriť min. 15 % a max 25 % z celkových výdavkov v rámci operácie Chod miestnej akčnej skupiny a animácia. Na financovaní chodu MAS a animácie sa budú podieľať obidva fondy využité pri realizácii nástroja CLLD (EFRR a EPFRV). Nakoľko podporené budú len multifondové stratégie (financované z obidvoch fondov v rámci CLLD – EFRR a EPFRV) nebude sa uplatňovať lead fund, ale financovanie bude nasledovné: Prevádzkové náklady na chod MAS (s výnimkou MAS na území Bratislavského kraja) budú hradené z EFRR a náklady na oživenie všetkých stratégií (animácie) budú hradené z EPFRV. Z EPFRV budú tiež hradené prevádzkové náklady na chod MAS nachádzajúcich sa na území Bratislavského kraja. V prípade zmiešaných

<table>
<tr><td></td><td colspan="6">MAS (nachádzajúcich sa na území Bratislavského aj Trnavského kraja) budú prevádzkové náklady hradené len z EPFRV.</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (min. a max.)</td><td colspan="6">Minimálna výška: nie je stanovená
Maximálna výška príspevku: 130 625,00 Eur</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Finančný plán</td><td>Región</td><td>spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>Menej rozvinutý región</td><td>40 000</td><td>30 000</td><td>10 000</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Viac rozvinutý región</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td>40 000</td><td>30 000</td><td>10 000</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/hlavné zásady výberu operácií</td><td colspan="6">Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.</td></tr>
<tr><td>Povinné prílohy MAS</td><td colspan="6"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Merateľné ukazovatele projektu</td><td>Kód/ID</td><td>Názov/ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td><td></td></tr>
<tr><td>19.4</td><td>počet akcií v rámci oživovania</td><td>počet</td><td>0</td><td>30</td><td></td></tr>
<tr><td>Indikatívny harmonogram výziev</td><td colspan="6"></td></tr>
</table>

Opatrenia stratégie CLLD: IROP

Tabuľka č. 14K: Opatrenie stratégie CLLD IROP (5.1.1)

Názov opatrenia	**Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD**
Priradenie kódu opatrenia	Netýka sa
Priradenie k špecifickému cieľu IROP	**5.1.1 – Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií (financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD)**
Ciele opatrenia	Táto aktivita IROP je samostatnou operáciou v stratégii CLLD, ktorá má za účel podporovať implementáciu stratégie, pomáhať pokryť prevádzkové náklady združenia.
Zdôvodnenie výberu	Vzhľadom na skutočnosť, že prevádzkovanie MAS je nadpriemerne nákladnou záležitosťou, je nutné zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov na jej chod.
Rozsah a oprávnené činnosti	Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD.
Oprávnení prijímatelia	miestna akčná skupina (územie menej rozvinutého regiónu)
Intenzita pomoci	95% EÚ, 5% vlastné zdroje
Oprávnené výdavky	A.) personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové, osobné, poistenie) B.) vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD

<table>
<tr><td></td><td colspan="6">C.) náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS
D.) finančné náklady (napr. bankové poplatky)
E.) náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS)</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (minimálna a maximálna)</td><td colspan="6">409 500,00</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Finančný plán</td><td>Región</td><td>spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>Menej rozvinutý región</td><td>265 000</td><td>250 000</td><td>0</td><td>15 000</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Viac rozvinutý región</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td>265 000</td><td>250 000</td><td>0</td><td>15 000</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/hlavné zásady výberu operácií</td><td colspan="6">Pre efektívne dosiahnutie čo najväčšieho príspevku operácií/projektov k naplneniu konkrétneho cieľa 5.1.1 a dosiahnutie stanovených výsledkov navrhované operácie/projekty rešpektujú princípy - kritéria pre výber MAS, ktoré sú definované v časti Integrovaný prístup k územnému rozvoju a budú podrobnejšie uvedené v metodickej príručke.
- Počas doby udržateľnosti projektu nesmie dôjsť k zásadnému poklesu zamestnanosti v podniku vo vzťahu k podporeným aktivitám projektu.
- Zvýhodnené budú tie projekty, ktorých výsledkom je vytvorenie najmenej jedného pracovného miesta. V prípade, že projekt vytvorí pracovné miesta, bude zvýhodnený v závislosti od počtu vytvorených pracovných miest.
- Zvýhodnené budú tie projekty, ktorých aktivity sa týkajú podpory výrobkov a služieb, ktoré sú pre trh nové alebo výrobkov a služieb, ktoré sú nové pre podnik (inovácie).
- Projekt uplatňuje zásadu „znečisťovateľ platí“.</td></tr>
<tr><td>Povinné prílohy MAS</td><td colspan="6"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Merateľné ukazovatele projektu</td><td>Kód/ID</td><td>Názov/ ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>Počet podporených MAS</td><td>počet</td><td>0</td><td>1</td><td></td></tr>
<tr><td>Indikatívny harmonogram výziev</td><td colspan="6">1x počas implementácie stratégie CLLD</td></tr>
</table>

Tabuľka č. 15L: Opatrenie stratégie CLLD IROP (5.1.1)

Názov opatrenia	**Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev**
Priradenie kódu opatrenia	Netýka sa
Priradenie k špecifickému cieľu IROP	**5.1.1 – Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií**
Ciele opatrenia	Opatrenie spadá pod špecifický cieľ MAS č. 1, ktorým je zníženie nezamestnanosti na území MAS. Cieľom je podporiť lokálne podniky, ktoré zvýšia svoju ekonomickú aktivitu, vytvoria nové pracovné miesta a produkty.
Zdôvodnenie výberu	Opatrenie prispeje ku vzniku nových podnikov, podpore propagácie ich aktivít, k technologickému rozvoju podnikov, sieťovaniu podnikateľských subjektov.

<table>
<tr><td>Rozsah a oprávnené činnosti</td><td>- obstaranie hmotného majetku SZČO, mikro a malých podnikov pre účely tvorby pracovných miest,
- nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie,
- vytváranie malých diverzifikovaných podnikov vhodných na zamestnávanie znevýhodnených skupín, dlhodobo nezamestnaných, osôb s nízkou kvalifikáciou a pod.,
- podpora komunitných foriem podnikania vrátane oblasti zelených technológií,
- podpora marketingových aktivít (účasť na workshopoch, veľtrhoch, výstavách, propagácia miestnych výrobkov, regionálnych značiek, spracovávanie marketingových stratégií pre miestne produkty, a pod.),
- budovanie miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov,
- sieťovanie a technická podpora podnikateľských subjektov,
- vytváranie logistických systémov,
- prenos informácií a vedomostí (napr. výmenné návštevy podnikov, poradenské služby, spolupráca),
- osveta a tvorba kapacít miestnych producentov/spotrebiteľov (napr. vzdelávacie a informačné aktivity),</td></tr>
<tr><td>Oprávnení prijímatelia</td><td>- samostatne zárobkovo činné osoby, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH;
- mikro a malé podniky s počtom do 49 zamestnancov, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH.</td></tr>
<tr><td>Intenzita pomoci</td><td>90% EÚ, 10 % vlastné zdroje</td></tr>
<tr><td>Oprávnené výdavky</td><td>A.) obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest
B.) nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb
C.) podpora marketingových aktivít
D.) podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (min. a max.)</td><td>Minimálna výška príspevku: nie je stanovená
Maximálna výška príspevku: 61 000 Eur</td></tr>
<tr><td>Finančný plán</td><td>
<table>
<tr><td>Región</td><td>spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>Menej rozvinutý región</td><td>165 000</td><td>150 000</td><td>0</td><td>15 000</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Viac rozvinutý región</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td>165 000</td><td>150 000</td><td>0</td><td>15 000</td><td>0</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/hlavné zásady výberu operácií</td><td>Splnenie kritérií pre výber projektov je jednou z podmienok poskytnutia príspevku definovanou v §17 Zákona o EŠIF. Definovanie kritérií pre výber projektu je v súlade s čl. 34, bod (3) všeobecného nariadenia jednou z úloh miestnej akčnej skupiny. Kritériá stanovené miestnou akčnou skupinou sú súčasťou stratégie CLLD a budú posudzované v procese hodnotenia stratégií CLLD (pozri Metodický pokyn).
V rámci IROP sa aplikujú ustanovenia Systému riadenia EŠIF a v prípade kritérií pre výber projektov rozlišujeme:
- výberové kritériá pre výber projektov,
- hodnotiace kritériá pre výber projektov.
Počas doby udržateľnosti projektu nesmie dôjsť k zásadnému poklesu zamestnanosti v podniku vo vzťahu k podporeným aktivitám projektu.
- Zvýhodnené budú tie projekty, ktorých výsledkom je vytvorenie najmenej jedného pracovného miesta. V prípade, že projekt vytvorí pracovné miesta, bude zvýhodnený v závislosti od počtu vytvorených pracovných miest.</td></tr>
</table>

	- Zvýhodnené budú tie projekty, ktorých aktivity sa týkajú podpory výrobkov a služieb, ktoré sú pre trh nové alebo výrobkov a služieb, ktoré sú nové pre podnik (inovácie). - Projekt uplatňuje zásadu „znečisťovateľ platí“.					
Povinné prílohy MAS						
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
		Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch	FTE	**0**	**5**	
		Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	počet	**0**	**3**	
		Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	počet	**0**	**2**	
		Počet podnikov, ktorým sa poskytuje podpora	počet	**0**	**3**	
Indikatívny harmonogram výziev	1 x ročne					

Tabuľka č. 16M: Opatrenie stratégie CLLD IROP (5.1.2)

Názov opatrenia	**Dopravné prepojenie a dostupnosť sídel**
Priradenie kódu opatrenia	Netýka sa
Priradenie k špecifickému cieľu IROP	**5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach**
Ciele opatrenia	Táto aktivita spadá pod špecifický cieľ stratégie CLLD č. 2, Rekonštrukcia existujúcej a doplnenie chýbajúcej miestnej infraštruktúry a pod špecifický cieľ č.3 Zlepšiť úroveň vybavenia územia environmentálnou infraštruktúrou a odstránenie negatívnych javov v prírode. Cieľom opatrenia je vybudovanie dopravných komunikácií, rekonštrukcia a modernizácia prvkov verejnej dopravy v obciach nad 1 000 obyvateľov.
Zdôvodnenie výberu	Opatrenie je v komplementarite so stratégiou a jeho efektom bude lepšie územno-technické prepojenie členov MAS s dôležitými socio-ekonomickými uzlami v oblasti aj mimo oblasti.
Rozsah a oprávnené činnosti	- modernizácia, rekonštrukcia a výstavba zastávok a staníc verejnej osobnej dopravy na linkách prepájajúcich obec s mestom za účelom zlepšenia prístupu k medzimestskej a regionálnej doprave, - výstavba alebo modernizácia systémov pre prestup na verejnú osobnú dopravu P+R, K+R, B+R, - budovanie prvkov a podpora opatrení na zvyšovanie bezpečnosti cestnej, cyklistickej a pešej dopravy v mestách, - nákup vozidiel pre účely zabezpečenia spoločnej dopravy osôb vrátane vozidiel prispôsobených osobám s obmedzenou možnosťou pohybu a orientácie, - zriaďovanie, obnova a výstavba cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám (napr. trasy vedúce k vlakovým, autobusovým zastávkam a staniciam v obciach a mestách) vrátane investícií do doplnkovej cyklistickej infraštruktúry,

<table>
<tr><td></td><td colspan="6">- opatrenia na uprednostnenie verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy,</td></tr>
<tr><td>Oprávnení prijímatelia</td><td colspan="6">mestá/samostatné mestské časti a obce,
združenia miest a obcí,
mikroregionálne združenia,
občianske združenia,
neziskové organizácie,
cirkevné organizácie.</td></tr>
<tr><td>Intenzita pomoci</td><td colspan="6">95% EÚ, 5 % vlastné zdroje</td></tr>
<tr><td>Oprávnené výdavky</td><td colspan="6">A) výstavba, modernizácia, rekonštrukcia zastávok, staníc, parkovísk, na linkách prepájajúcich obec s mestom
B) budovanie prvkov a podpora opatrení na zvyšovanie bezpečnosti dopravy v mestách
C) nákup vozidiel pre účely zabezpečenia spoločnej dopravy osôb vrátane vozidiel prispôsobených osobám s obmedzenou možnosťou pohybu a orientácie
D) zriaďovanie, obnova a výstavba cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám (napr. trasy vedúce k vlakovým, autobusovým zastávkam a staniciam v obciach a mestách) vrátane investícií do doplnkovej cyklistickej infraštruktúry vrátane odpočívadiel, chránených parkovísk pre bicykle, nabíjacích staníc pre elektro bicykle a pod.,</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (min. a max.)</td><td colspan="6">Minimálna výška príspevku: nie je stanovená
Maximálna výška príspevku:100 000 Eur</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Finančný plán</td><td>Región</td><td>spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>Menej rozvinutý región</td><td>110 000</td><td>100 000</td><td>0</td><td>10 000</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Viac rozvinutý región</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td>110 000</td><td>100 000</td><td>0</td><td>10 000</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/hlavné zásady výberu operácií</td><td colspan="6">Splnenie kritérií pre výber projektov je jednou z podmienok poskytnutia príspevku definovanou v §17 Zákona o EŠIF. Definovanie kritérií pre výber projektu je v súlade s čl. 34, bod (3) všeobecného nariadenia jednou z úloh miestnej akčnej skupiny. Kritériá stanovené miestnou akčnou skupinou sú súčasťou stratégie CLLD a budú posudzované v procese hodnotenia stratégií CLLD (pozri Metodický pokyn).
V rámci IROP sa aplikujú ustanovenia Systému riadenia EŠIF a v prípade kritérií pre výber projektov rozlišujeme:
- výberové kritériá pre výber projektov,
- hodnotiace kritériá pre výber projektov.
Projekt musí mať preukázateľný dopad na podporu, rozvoj alebo posilnenie vzťahov medzi mestom a jeho okolitým zázemím obcí alebo medzi obcou ako rozvojovým pólom a jej sídelným zázemím.
Projekt uplatňuje zásadu „znečisťovateľ platí“.</td></tr>
<tr><td>Povinné prílohy MAS</td><td colspan="6"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Merateľné ukazovatele projektu</td><td>Kód/ID</td><td>Názov/ ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry</td><td>počet</td><td>0</td><td>5</td><td></td></tr>
<tr><td>Indikatívny harmonogram výziev</td><td colspan="6">1 x ročne</td></tr>
</table>

Tabuľka č. 17N: Opatrenie stratégie CLLD IROP (5.1.2)

<table>
<tr><td>Názov opatrenia</td><td colspan="6">Sociálne služby a komunitné služby</td></tr>
<tr><td>Priradenie kódu opatrenia</td><td colspan="6">Netýka sa</td></tr>
<tr><td>Priradenie k špecifickému cieľu IROP</td><td colspan="6">5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach</td></tr>
<tr><td>Ciele opatrenia</td><td colspan="6">Táto aktivita spadá pod špecifický cieľ stratégie CLLD č. 4 Rozšírenie siete sociálnych služieb v regióne. Cieľom opatrenia je riešenie potreby kvalitných komunitných služieb, vybudovanie a doplnenie infraštruktúry komunitných centier, tvorba nových zariadení v obciach nad 1 000 obyvateľov.</td></tr>
<tr><td>Zdôvodnenie výberu</td><td colspan="6">Územie čelí starnutiu populácie, ktoré vyvrcholí približne v roku 2030. Nedostatok sociálnych a zdravotných služieb pre marginalizované skupiny sa dá sledovať už teraz. Problémom v území sú aj neprispôsobivý občania a vzniká nutnosť sociálneho dozoru a prevychovávania.</td></tr>
<tr><td>Rozsah a oprávnené činnosti</td><td colspan="6">- zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb,
- zvyšovanie kvality a kapacity komunitných sociálnych služieb,
- investície do rozvoja terénnych a ambulantných služieb,
- infraštruktúra komunitných centier.</td></tr>
<tr><td>Oprávnení prijímatelia</td><td colspan="6">- mestá/samostatné mestské časti a obce
- združenia miest a obcí
- občianske združenia
- neziskové organizácie
- cirkevné organizácie</td></tr>
<tr><td>Intenzita pomoci</td><td colspan="6">A) 95% EÚ, 5 % vlastné zdroje pre obce
B) 95% EÚ, 5 % vlastné zdroje pre neziskové organizácie</td></tr>
<tr><td>Oprávnené výdavky</td><td colspan="6">A) zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia a modernizácia existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia
B) zvyšovanie kvality a kapacity komunitných sociálnych služieb
C) rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb
D) infraštruktúra komunitných centier</td></tr>
<tr><td>Výška príspevku (min. a max.)</td><td colspan="6">Minimálna výška príspevku: nie je stanovená
Maximálna výška príspevku:50 000 Eur</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Finančný plán</td><td>Región</td><td>spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr>
<tr><td>Menej rozvinutý región</td><td>325 000</td><td>300 000</td><td>0</td><td>25 000</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Viac rozvinutý región</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Spolu</td><td>325 000</td><td>300 000</td><td>0</td><td>25 000</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/hlavné zásady výberu operácií</td><td colspan="6">Splnenie kritérií pre výber projektov je jednou z podmienok poskytnutia príspevku definovanou v §17 Zákona o EŠIF. Definovanie kritérií pre výber projektu je v súlade s čl. 34, bod (3) všeobecného nariadenia jednou z úloh miestnej akčnej skupiny. Kritériá stanovené miestnou akčnou skupinou sú súčasťou stratégie CLLD a budú posudzované v procese hodnotenia stratégií CLLD (pozri Metodický pokyn).
V rámci IROP sa aplikujú ustanovenia Systému riadenia EŠIF a v prípade kritérií pre výber projektov rozlišujeme:
- výberové kritériá pre výber projektov,
- hodnotiace kritériá pre výber projektov.
Projekt musí mať preukázateľný dopad na podporu, rozvoj alebo posilnenie vzťahov medzi mestom a jeho okolitým zázemím obcí alebo medzi obcou ako rozvojovým pólom a jej sídelným zázemím.
Projekt uplatňuje zásadu „znečisťovateľ platí“.</td></tr>
</table>

Povinné prílohy MAS						
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/ ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
		Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	0	5	
Indikatívny harmonogram výziev	1 x ročne					

Tabuľka č. 18O: Opatrenie stratégie CLLD IROP (5.1.2)

Názov opatrenia	**Výstavba a obnova mestských trhových priestorov za účelom podpory lokálnych producentov**					
Priradenie kódu opatrenia	Netýka sa					
Priradenie k špecifickému cieľu IROP	**5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach**					
Ciele opatrenia	Táto aktivita spadá pod špecifický cieľ stratégie CLLD č. 2 Rekonštrukcia existujúcej a doplnenie chýbajúcej miestnej infraštruktúry, napomáha riešiť potrebu tvorby predajných miest pre miestnych producentov v obciach nad 1 000 obyvateľov.					
Zdôvodnenie výberu	V území, ale aj v celej SR sa dá sledovať trend zvyšovania záujmu o domáce potraviny. Vytvorenie lokálnych trhovísk by mohlo viezť ku zvýšeniu potravinovej sebestačnosti a ekonomickej aktivity.					
Rozsah a oprávnené činnosti	Výstavba a obnova mestských trhových priestorov za účelom podpory lokálnych producentov					
Oprávnení prijímatelia	- mestá/samostatné mestské časti a obce do 20 000 obyvateľov					
Intenzita pomoci	95% EÚ, 5 % vlastné zdroje pre obce					
Oprávnené výdavky	výstavba a obnova mestských trhových priestorov za účelom podpory lokálnych producentov					
Výška príspevku (min. a max.)	Minimálna výška príspevku: nie je stanovená Maximálna výška príspevku:50 000 Eur					
Finančný plán	Región	spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	Menej rozvinutý región	90 000	80 000	0	10 000	0
	Viac rozvinutý región	0	0	0	0	0
	Spolu	**90 000**	**80 000**	**0**	**10 000**	**0**
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/hlavné zásady výberu operácií	Splnenie kritérií pre výber projektov je jednou z podmienok poskytnutia príspevku definovanou v §17 Zákona o EŠIF. Definovanie kritérií pre výber projektu je v súlade s čl. 34, bod (3) všeobecného nariadenia jednou z úloh miestnej akčnej skupiny. Kritériá stanovené miestnou akčnou skupinou sú súčasťou stratégie CLLD a budú posudzované v procese hodnotenia stratégií CLLD (pozri Metodický pokyn). V rámci IROP sa aplikujú ustanovenia Systému riadenia EŠIF a v prípade kritérií pre výber projektov rozlišujeme: - výberové kritériá pre výber projektov, - hodnotiace kritériá pre výber projektov.					

	Projekt musí mať preukázateľný dopad na podporu, rozvoj alebo posilnenie vzťahov medzi mestom a jeho okolitým zázemím obcí alebo medzi obcou ako rozvojovým pólom a jej sídelným zázemím. - Projekt uplatňuje zásadu „znečisťovateľ platí“.					
Povinné prílohy MAS						
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
		Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	0	2	
Indikatívny harmonogram výziev	1 x ročne					

5.3 Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD

5.3.1 Opis monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD

MAS je zapojená do monitorovacích a hodnotiacich aktivít viacerými spôsobmi. Je zaviazaná poskytnúť riadiacim orgánom, NSRV a/alebo určeným hodnotiteľom alebo iným subjektom povereným výkonom týchto funkcií v jeho mene všetky informácie potrebné na monitorovanie a hodnotenie programu. Okrem toho má vykonávať vlastné hodnotenia a monitorovanie miestnych rozvojových stratégií. Poskytne taktiež informácie o podpore MAS prostredníctvom CLLD.

Počas implementácie nástroja CLLD bude vykonané priebežné hodnotenie implementácie stratégie CLLD a činností MAS. Výsledky hodnotenia môžu mať vplyv na výšku pridelených finančných prostriedkov na MAS a jej stratégiu CLLD.

Monitorovanie a hodnotenie je potrebné na posúdenie, či sú napĺňané ciele stratégie.

Spôsob podávania pravidelných správ orgánom MAS a riadiacim orgánom pre PRV a IROP

Hodnotenie a kontrolu realizácie projektov v rámci stratégie vykonáva Monitorovací výbor MAS, ktorý pripravuje a vypracováva správy o implementácii stratégie, správy o monitoringu za ročné obdobie. Vo svojej práci úzko spolupracuje s manažérom a predsedníctvom MAS.

Frekvencia podávania správ riadiacim orgánom pre PRV a IROP: podľa požiadaviek príslušných orgánov.

Míľniky implementácie stratégie, na základe ktorých je možné posúdiť napĺňanie jej cieľov

Prvým míľnikom stratégie bude začiatok jej realizácie. Tento proces začne po prijatí NFP, a to začatím realizácie prvého opatrenia.

Kontrolným míľnikom bude **hodnotenie priebehu** realizovania stratégie, ktoré **začne v prvom štvrťroku** od začiatku realizácie. Táto kontrola bude následne prebiehať **každé 2 roky** a jej predmetom bude kontrolovanie úspešnosti realizácie (kontrola reálnych a predpokladaných výsledkov). Kontrola je v kompetencii monitorovacieho výboru, ktorý bude zozbierané údaje vyhodnocovať a riešiť prípadné odchýlky.

Obsahom kontroly bude aj zber subjektívnych hodnotiacich ukazovateľov od obyvateľov regiónu. Tieto subjektívne údaje budú vyzbierané dotazníkmi a anketami a následne hodnotené pomocou sémantických diferenciálov.

Významnými míľnikom budú aj disponibilné finančné zdroje v polovici implementácie stratégie CLLD (povinné strednodobé hodnotenie). Toto hodnotenie bude vykonávať nezávislý hodnotiteľ a jedným z jeho cieľov bude skontrolovať napĺňanie kľúčových znakov LEADER.

Súčasťou strednodobého hodnotenia bude aj kontrola vybraných merateľných ukazovateľov. Ich hodnota je stanovená vo vlastnej tabuľke č. 1.

Posledným míľnikom je ukončenie realizovania stratégie, zakončené sebareflexiou. Dôležitou súčasťou sebareflexie bude hodnotenie presnosti predikcií, nárastu finančných prímov zapojených obcí, porovnanie toho, ako bola stratégia vnímaná občanmi (subjektívne vnímanie). V tomto bode prebehne aj analýza vplyvu stratégie na všetky zainteresované subjekty.

Vlast. tab č. 1: Stanovenie strednodobého kontrolného míľniku

	Názov opatrenia	*Merateľný ukazovateľ*		
		Názov ukazovateľa	**Cieľová hodnota**	**Kontrolný míľnik**
1	Podpora na demonštračné činnosti a informačné akcie	Počet ľudí, ktorí absolvovali odbornú prípravu	30	30
2	Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov	Počet podnikov, ktoré boli podporené	2	1
3	Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov	Počet výrobkov, ktoré boli uvedené na trh v členení podľa druhu	2	1
4	Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov	Počet nových SHR, ktorí začali podnikať	4	3
5	Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti na rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov	Počet podporených malých podnikov	2	2

6	Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností (3 oblasti podpory)	Počet podporených podnikov vykonávajúcich nepoľnohospodársku činnosť v členení podľa oblastí podpory	3	2
7	Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov, vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie	Počet vybudovaných zariadení v obciach v členení podľa aktivít	10	8
8	Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry	Počet rekonštruovaných objektov voľného času v členení podľa aktivít	10	10
9	Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie	Počet rekonštruovaných objektov turizmu v členení podľa aktivít	8	8
10	Podpora na prevádzkové náklady a oživenie	Počet akcií v rámci oživovania	30	20
11	Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD	Počet podporených MAS	1	1
12	Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev	Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch	5	3
		Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	3	2
		Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	2	1
		Počet podnikov, ktorým sa poskytuje podpora	3	2
13	Dopravné prepojenie a dostupnosť sídel	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	5	5
14	Sociálne služby a komunitné služby	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	5	5
15	Výstavba a obnova mestských trhových priestorov za účelom podpory lokálnych producentov	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúr	3	3

Súbor merateľných ukazovateľov, zdôvodnenie nastavenia cieľovej hodnoty ukazovateľov, spôsoby ich výpočtu

Nielen povinné ukazovatele PRV a IROP, ale aj vlastné ukazovatele MAS budeme sledovať ako indikátorov dosiahnutia cieľov stanovených v stratégii.

Základný súbor merateľných ukazovateľov tvoria ukazovatele počtov: napr. počet absolventov odbornej prípravy, počet podporených podnikov. Sú to ukazovatele merateľné, dostupné, založené na reálnych výpočtoch (podľa disponibilného rozpočtu v jednotlivých opatreniach, počtu potenciálnych podporených podnikateľov, počtu prvkov infraštruktúry

vyžadujúcich rekonštrukciu alebo podľa počtu obcí potrebujúcich danú investíciu) a majú dostatočnú vypovedaciu schopnosť.

Ďalší súbor tvoria ukazovatele vyjadrujúce podiel: napr. podiel spokojných obyvateľov s kvalitou života v regióne. Sú určené na sledovanie spätnej väzby, na sledovanie splnenia cieľov stratégie.

Zdrojom údajov budú monitorovacie správy realizovaných projektov, údaje od žiadateľov, zmluvy KP-PP, údaje od ÚPSVaR, evidencie MAS a PPA a ankety realizované počas implementácie stratégie.

Spôsob každoročného vykazovania hodnôt merateľných ukazovateľov

Základom hodnotenia implementácie stratégie je neustále (minimálne raz za pol roka) číselné vyhodnocovanie stanovených indikátorov monitorovania (výstup) a minimálne raz za rok indikátorov hodnotenia (cieľ) za súčasného sledovania celkového vývoja územia v kontexte.

Merateľné ukazovatele budú každý rok vykazované formou kontrolných tabuliek zostavených na úrovni MAS. Zber údajov pre monitoring a hodnotenie bude po ukončení konkrétnych výziev / na konci roka / polroka.

Postupy samohodnotenia orgánov MAS a činnosti MAS

Je veľmi dôležité aby MAS sama vyhodnocovala implementáciu stratégie ako aj svoju vlastnú činnosť a vlastné inštitucionálne zázemie. Okrem implementácie stratégie MAS pravidelne vyhodnocuje svoje inštitucionálne zabezpečenie implementácie stratégie, a to konkrétne:

- Riadiaci proces
    - funkčnosť existujúcej organizačnej štruktúry MAS,
    - funkčnosť manažmentu MAS,
    - schopnosť MAS zabezpečiť monitoring a hodnotenie projektov.
- Implementačný proces vrátane 7 kľúčových znakov LEADER
    - Oblastné stratégie miestneho rozvoja
        - Kontrola, či stratégia nenarúša vidiecky charakter, identitu a špecifický krajinný ráz regiónu
    - Prístup zdola nahor (aj princíp subsidiarity)
        - Kontrola spätnej väzby od obyvateľov prostredníctvom ankiet, webovej stránky, emailovej a telefonickej komunikácie a iných foriem.

        - Dôkladná kontrola realizácie stratégie a spôsobu, akým ovplyvní krajinný ráz.
        - Aktívne zapájanie občanov v stretnutiach a možná implementácia prvkov priamej demokracie vo forme hlasovania a lokálneho referenda.
    - Uľahčovanie inovácie
        - Relokácia finančných prostriedkov do výskumu a vývoja by mala byť založená na adekvátnych požiadavkách a nedostatkoch trhu. Preto je v rámci implementácie stratégie nutné zabezpečiť aj vhodné formy kontroly, a to administratívnej (napr. vyhodnocovanie pomerových finančných ukazovateľov podporených podnikov), aj terénnej (osobná kontrola priamo v podniku/ na trhovisku a iné.).
    - Integrované a viacsektorové akcie
        - Stratégia je navrhnutá tak, aby inovácie a prípadné investície do hmotného majetku, infraštruktúry (a iné.), ktoré podporí, priamo ovplyvnili kvalitu lokálnych trhov a malých zamestnávateľov. Vzhľadom na to, že prioritou stratégie je zabezpečiť kompetitívnu lokálnu ekonomiku, je v záujme MAS zabezpečiť, aby sa jednotlivé intervencie neprekrývali v jeden a ten istý časový okamih.
        - Nutná bude kontrola časových harmonogramov jednotlivých projektov, aby bola zabezpečená prejazdnosť ciest a celková efektivita projektov.
    - Vytváranie sietí
        - Dolnohronské rozvojové partnerstvo považuje koordináciu a vzájomnú spoluprácu jeho členov za jednu z najsilnejších stránok MAS. Pravidelná komunikácia medzi členmi zostáva naďalej prioritou.
        - Napriek tomu, že samotná organizácia je pre MAS najdôležitejšia, sme pripravený na komunikáciu a spoluprácu s aktérmi mimo územia, obzvlášť s pohraničnými maďarskými obcami.
    - Spolupráca
        - Najvýraznejšie formy spolupráce, ktoré v území prebehli sú udané v Analytickej časti.
        - Dolnohronské rozvojové partnerstvo v súčasnosti nemá s okolitými MAS žiadnu aktívnu spoluprácu. Napriek tomu je ochotné podobnú spoluprácu začať v budúcnosti.
- Propagáciu a vzdelávanie členov MAS

Vhodným nástrojom na sebahodnotenie pre MAS je výročná členská schôdza - ak nebude odozva zo strany členov a potenciálnych žiadateľov, je to zlý signál pre MAS. Hodnotenie činnosti združenia a realizácie projektov stratégie je predmetom každého rokovania predsedníctva.

Kontrolný mechanizmus činnosti MAS, jej zamestnancov, orgánov a účtovníctva sa realizuje prostredníctvom týchto orgánov a postupov:

- Kontrolná a revízna komisia MAS;
- Valné zhromaždenie ako najvyšší orgán MAS;
- Monitorovací výbor MAS;
- PPA;
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Ministertvo výstavby a regionálneho rozvoja, Ministerstvo financií, Najvyšší kontrolný úrad, Správa finančnej kontroly, Komisia, Audítorsky dvor ES.

Periodicita a spôsob hodnotenia

Frekvencia monitorovania realizácie projektov na úrovni MAS: minimálne ročne.

Frekvencia zberu údajov od KP – PP: minimálne raz ročne.

Hodnotenie činnosti MAS prebieha v dvojmesačných intervaloch, kedy zasadá predsedníctvo MAS, resp. raz ročne počas výročnej schôdze najvyššieho orgánu MAS.

Riziká implementácie stratégie:

Ako každý plánovací dokument, aj táto stratégia vychádza z aktuálnych podmienok na území MAS. Počas jej implementácie môže nastať viacero skutočností, ktoré ohrozujú jej implementáciu, resp. umožnia iba čiastkovú implementáciu.

Jedným z nich je absencia finančnej podpory opatrení stratégie z PRV a IROP, čo spôsobuje nesplnenie strategického cieľa stratégie, prispeje k prehlbovaniu disparít regiónu Dolného Pohronia uvedených v analytickej časti stratégie a nastoluje problém riešenia problémov z vlastných zdrojov MAS / potenciálnych žiadateľov z PRV a IROP-u, čo v konečnom dôsledku môže spôsobiť nerealizovanie stratégie a zaostávanie regiónu za ostatnými, zníženie konkurencieschopnosti miestnych podnikateľov, zníženie atraktivity regiónu nielen pre miestnych obyvateľov, ale aj pre návštevníkov.

Ďalším rizikom je nedostatok oprávnených žiadateľov schopných a ochotných čerpať finančné prostriedky v miere plánovanej v predkladanej stratégii. Dôsledkom toho je potreba

koncentrácie zdrojov do iných opatrení, čo môže ohrozovať pomer čerpania medzi verejným a súkromným sektorom.

Cieľom a úlohou orgánov MAS bude preto neustála kontrola splnenia merateľných ukazovateľov, intenzívna komunikácia s potenciálnymi KP – PP, vyžadovanie spätných väzieb a hľadanie ďalších možných zdrojov realizácie opatrení stratégie CLLD.

5.3.2 Monitorovacie ukazovatele

Plán monitoringu

MAS sleduje povinné ukazovatele v súvislosti s IROP a PRV, ktorých cieľové ukazovatele nastavila v nižšie uvedených tabuľkách.

Monitorovacie ukazovatele sú v stratégii CLLD naplánované na viacerých úrovniach: na úrovni strategických programov (PRV SR 2014 – 2020, IROP 2014 - 2020), na úrovni špecifických cieľov IROP a fokusových oblastí PRV, resp. na úrovni opatrení stratégie, ktoré sú priradené jednotlivým fokusovým oblastiam PRV a špecifickým cieľom IROP.

Okrem povinných indikátorov si MAS stanovila aj vlastné ukazovatele výsledku a výstupu pre všetky opatrenia stratégie.

Tabuľka č. 519: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	45 000
Počet obyvateľov podporenej MAS	49 500
Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (LEADER/PRV) (oblasť zamerania 6B)	7

Tabuľka č. 620: Celkové verejné výdavky – PRV SR

Názov ukazovateľa výstupu	Cieľová hodnota v roku 2023
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie CLLD (len časť z PRV)	1 190 000
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení - (len časť z PRV)	40 000

Tabuľka č. 721: Povinné ukazovatele na úrovni IROP

Názov ukazovateľa výstupu	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023
Počet podporených podnikov	podnik	3
Zamestnanosť v podporených podnikoch	FTE	5

Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	podnik	3
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	podnik	2
Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	14

Vlast. tab č. 2: Povinné ukazovatele v nadväznosti na špecifické ciele IROP-u

Špecifický cieľ	**Aktivita**	**Projektové ukazovatele**		**Cieľová hodnota do r. 2023**
		Názov ukazovateľa	Merná jednotka	
5.1.1	financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD	Počet podporených MAS	počet	1
	zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev	Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch	FTE	5
		Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	počet	3
		Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	počet	2
		Počet podnikov, ktorým sa poskytuje podpora	počet	3
5.1.2	všetky aktivity	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	12

Vlast. tab č. 3: Povinné ukazovatele výstupu na úrovni fokusových oblastí PRV SR s priradením opatrení ISRÚ k fokusovým oblastiam

Fokusová oblasť / opatrenie	**Názov cieľového ukazovateľa výstupu**	**Cieľová hodnota v roku 2023 pre MAS**	**Spôsob overenia a získavania údajov**	**Frekvencia zberu**
1A) Podpora inovácie, spolupráce a rozvoja vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach				
opatrenie 1.2	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti) (1.1. až 1.3.)	13 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
2A) Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie				
opatrenie 1.2	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti) (1.1. až 1.3.)	13 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu

opatrenie 4.1	Počet podnikov, ktoré získali podporu na investície do poľnohospodárskych podnikov (4.1.)	2	Monitoring u prijímateľov podpory	2x ročne a po skončení projektu
	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	320 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
	Celkové verejné výdavky v EUR (4.1)	200 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
opatrenie 6.3	Počet prijímateľov (poľnohospodárskych podnikov), ktorí dostávajú pomoc na začatie podnikania pre malé poľnohospodárske podniky (6.3.)	2	Monitoring u prijímateľov podpory	2x ročne a po skončení projektu
	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	120 000,00	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
	Celkové verejné výdavky (v EUR)	60 000,00	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
2B) Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generačnej výmeny				
opatrenie 1.2	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti) (1.1. až 1.3.)	13 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
opatrenie 4.1	Počet podnikov, ktoré získali podporu na investície do poľnohospodárskych podnikov (podpora podnikateľského plánu mladých poľnohospodárov) (4.1.)	2	Monitoring u prijímateľov podpory	2x ročne a po skončení projektu
	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	320 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
	Celkové verejné výdavky (v EUR)	200 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
opatrenie 6.1	Počet prijímateľov (poľnohospodárskych podnikov), ktorí dostávajú pomoc na začatie podnikania pre mladých poľnohospodárov(6.1.)	4	Monitoring u prijímateľov podpory	2x ročne a po skončení projektu
	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	360 000,00	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
	Celkové verejné výdavky v EUR (6.1)	180 000,00	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
opatrenie 6.4	Počet prijímateľov (poľnohospodárskych podnikov), ktorí dostávajú podporu na investície do nepoľnohospodárskych činností vo vidieckych oblastiach (6.4.)	4	Monitoring u prijímateľov podpory	2x ročne a po skončení projektu
	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	240 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
	Celkové verejné výdavky (v EUR)	120 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
Fokusová oblasť 2C: Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesného hospodárstva				

opatrenie 1.2	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti) (1.1. až 1.3.)	13 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
3A) Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín výrobcov a medziodvetvových organizácií				
opatrenie 1.2	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti) (1.1. až 1.3.)	13 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
opatrenie 4.1	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície (napr. do poľnohospodárskych podnikov, v oblasti spracovania a uvádzania poľnohospodárskych výrobkov na trh) (4.1. a 4.2.)	2	Monitoring u prijímateľov podpory	
	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	320 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
	Celkové verejné výdavky (v EUR)	200 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
opatrenie 4.2	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície (napr. do poľnohospodárskych podnikov, v oblasti spracovania a uvádzania poľnohospodárskych výrobkov na trh) (4.1. a 4.2.)	2	Monitoring u prijímateľov podpory	2x ročne a po skončení projektu
	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	400 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
	Celkové verejné výdavky (v EUR)	200 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
3B) Podpora riadenia rizík poľnohospodárskych podnikov a ich predchádzania				
opatrenie 1.2	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti)	13 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
5C) Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky				
opatrenie 1.2	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti) (1.1. až 1.3.)	13 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
5E) Podpora zachovania a sekvestrácie oxidu uhličitého v				

poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve				
opatrenie 1.2	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti) (1.1. až 1.3.)	13 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
6A) Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest				
opatrenie 1.2	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti)	13 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
opatrenie 6.4	Počet prijímateľov (poľnohospodárskych podnikov), ktorí dostávajú pomoc na začatie podnikania/podporu na investície do nepoľnohospodárskych činností vo vidieckych oblastiach	2	Monitoring u prijímateľov podpory	
	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	240 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
	Celkové verejné výdavky (v EUR)	120 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
6B) Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach				
opatrenie 7.2	Počet operácií , ktoré získali podporu na investície do infraštruktúry malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie	30	Monitoring u prijímateľov podpory	2x ročne a po skončení projektu
	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry	22 000	Monitoring u prijímateľov podpory	
	Celkové verejné výdavky (v EUR)	375 000,00	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
opatrenie 7.4	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo	10	Monitoring u prijímateľov podpory	2x ročne a po skončení projektu
	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry	22 000	Monitoring u prijímateľov podpory	
	Celkové verejné výdavky (v EUR)	140 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
opatrenie 7.5	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do rekreačnej/turistickej infraštruktúry	8	Monitoring u prijímateľov podpory	2x ročne a po skončení projektu
	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry	22 000	Monitoring u prijímateľov podpory	Priebežne a po skončení projektu
	Celkové verejné výdavky (v EUR)	70 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
opatrenie 19.4	Počet vybraných MAS	1	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
	Počet obyvateľov, ktorých pokrývajú miestne akčné skupiny	49 500,00	Údaje kancelárie MAS a PPA	po skončení projektu

	Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení (19.4)	40 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu
6C) Rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT) vo vidieckych oblastiach				
opatrenie 1.2	Celkové verejné výdavky (v EUR) (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti)	13 000	Údaje kancelárie MAS a PPA	Priebežne a po skončení projektu

Vlast. tab č. 4: Vlastné ukazovatele výsledku MAS priradené strategickému cieľu, špecifickým cieľom a ukazovatele výstupu priradené opatreniam stratégie z PRV SR

Úroveň	Ukazovateľ	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023 pre mas	Spôsob overenia a získavania údajov	Frekvencia zberu
strategický cieľ: Odstránenie zaostávania regiónu za inými, vyspelejšími formou zvýšenia konkurencieschopnosti regiónu, miestnych podnikateľov, vytvorenie perspektívy pre mladých, dosiahnutie trvalej udržateľnosti rozvoja vo všetkých zložkách života.	počet obyvateľov	počet	49500	obecné štatistiky, ŠÚ SR	1x ročne
	Podiel spokojných obyvateľov v obciach s obytným prostredím	percento	60 %	evidencia MAS, dotazníkový prieskum	každý druhý rok a na konci implementácie stratégie
Špecifický cieľ č.1 Zníženie nezamestnanosti na území MAS	počet UoZ / miera nezamestnanosti	počet / %	zníženie počtu EN o 20% / miera nezamestnanosti: 10%	ÚPSVaR	1x ročne
Špecifický cieľ č.2 Rekonštrukcia existujúcej a doplnenie chýbajúcej miestnej infraštruktúry	počet zrekonštruovaných zariadení v obciach v členení podľa aktivít	počet	38	evidencia MAS	1x ročne
	počet vybudovaných zariadení v obciach v členení podľa aktivít	počet	38	evidencia MAS	1x ročne
Špecifický cieľ č.3 Zlepšiť úroveň vybavenia územia environmentálnou infraštruktúrou a odstránenie negatívnych javov v prírode	množstvo TKO	%	zníženie množstva TKO o 20%	evidencia obcí	1x ročne
	podiel obcí ktorí si zlepšili svoju vybavenosť EI	%	80%	evidencia MAS	1x ročne
Špecifický cieľ č.4 Rozšírenie siete sociálnych služieb v regióne	počet zariadení sociálnych a komunitných služieb	počet	5	evidencia MAS	1x ročne
Špecifický cieľ č.5 Rekonštrukcia existujúcich objektov voľného času, doplnenie chýbajúcich základných služieb a infraštruktúry turizmu	počet rekonštruovaných objektov voľného času a turizmu v členení podľa aktivít	počet	10	evidencia MAS	1x ročne
	počet nových objektov voľného času v členení podľa aktivít	počet	23	evidencia MAS	1x ročne
1.2 Podpora na demonštračné činnosti a informačné akcie	počet ľudí, ktorí absolvovali odbornú prípravu	počet	30	evidencia MAS	1x ročne
4.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov	počet podnikov, ktoré boli podporené	počet	2	evidencia MAS	1x ročne
4.2 Podpora na investície do spracovania/uvádzania na trh a/alebo vývoja poľnohospodárskych výrobkov	počet výrobkov, ktoré boli uvedené na trh v členení podľa druhu	počet	2	evidencia MAS	1x ročne
6.1 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov	počet nových SHR, ktorí začali podnikať	počet	4	evidencia MAS	1x ročne
6.3 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti na rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov	počet podporených malých podnikov	počet	2	evidencia MAS	1x ročne
6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností (3 oblasti podpory)	počet podporených podnikov vykonávajúcich nepoľnohospodárksu	počet	3	evidencia MAS	1x ročne

	činnosť v členení podľa oblastí podpory				
7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie	počet vybudovaných zariadení v obciach v členení podľa aktivít	počet	10	evidencia MAS	1x ročne
	počet rekonštruovaných objektov malej infraštruktúry	počet	22	evidencia MAS	1x ročne
7.4 podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry	počet rekonštruovaných objektov voľného času v členení podľa aktivít	počet	10	evidencia MAS	1x ročne
	počet nových objektov voľného času v členení podľa aktivít	počet	22	evidencia MAS	1x ročne
7.5 podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie	počet rekonštruovaných objektov turizmu v členení podľa aktivít	počet	8	evidencia MAS	1x ročne
	počet nových objektov turizmu v členení podľa aktivít	počet	16	evidencia MAS	1x ročne
19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie	počet akcií v rámci oživovania a animácie územia	počet	30	evidencia MAS	1x ročne

Vlast. tab č. 5:Ukazovatele výsledku a výstupu v stratégii MAS podľa fokusových oblastí PRV SR

Fokusová oblasť	Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023 pre MAS	Spôsob overenia a získavania údajov	Frekvencia zberu
1A) Podpora inovácie, spolupráce a rozvoja vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach	T1: percentuálny podiel výdavkov v rámci článkov 14, 15 a 35 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 v súvislosti s celkovými výdavkami na PRV (oblasť zamerania 1A)	1 %	evidencia MAS	1x ročne
	Celkové plánované verejné výdavky na plán rozvoja vidieka	40 000	evidencia MAS	1x ročne
2A) Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie	T4: percentuálny podiel poľnohospodárskych podnikov, ktoré z programu rozvoja vidieka získali podporu na investície do reštrukturalizácie alebo modernizácie (oblasť zamerania 2A)	32 %	evidencia MAS	1x ročne
	počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré z programu rozvoja vidieka získali podporu na investície do reštrukturalizácie alebo modernizácie (oblasť zamerania 2A)	8	evidencia MAS	1x ročne

2B) Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generačnej výmeny	T5: percentuálny podiel poľnohospodárskych podnikov, ktoré získali z programu rozvoja vidieka podporu na plán rozvoja podnikania/investície v prospech mladých poľnohospodárov (oblasť zamerania 2B)	56 %	evidencia MAS	1x ročne
	počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré získali z programu rozvoja vidieka podporu na plán rozvoja podnikania/investície v prospech mladých poľnohospodárov (oblasť zamerania 2B)	14	evidencia MAS	1x ročne
2C: Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesného hospodárstva	Podporené lesné podniky s investíciami do modernizácie techniky	0	0	1x ročne
3A) Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín výrobcov a medziodvetvových organizácií	T6: percentuálny podiel poľnohospodárskych podnikov, ktoré dostávajú podporu na účasť na systémoch kvality, miestnych trhoch a krátkych dodávateľských reťazcoch, a skupín/organizácií výrobcov (oblasť zamerania 3A)	44 %	evidencia MAS	1x ročne
	počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré dostávajú podporu na účasť na systémoch kvality, miestnych trhoch a krátkych dodávateľských reťazcoch, a skupín/organizácií výrobcov (oblasť zamerania 3A)	11	evidencia MAS	1x ročne
3B) Podpora riadenia rizík poľnohospodárskych podnikov a ich predchádzania	T7: percentuálny podiel poľnohospodárskych podnikov, ktoré sa zúčastňujú na systémoch riadenia rizík (oblasť zamerania 3B)	0	evidencia MAS	1x ročne
	počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré sa zúčastňujú na systéme riadenia rizík (oblasť zamerania 3B)	0	evidencia MAS	1x ročne
5C) Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky	T16: celkové investície do výroby energie z obnoviteľných zdrojov (v ha) (oblasť zamerania 5C)	0	evidencia MAS	1x ročne
5E) Podpora zachovania a sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve	T19: percentuálny podiel poľnohospodárskej a lesnej pôdy, na ktoré sa vzťahujú zmluvy o riadení prispievajúce k sekvestrácii a zachovaniu oxidu uhličitého (oblasť zamerania 5E)	nesleduje sa	nesleduje sa	nesleduje sa

	poľnohospodárska a lesná pôda, na ktorú sa vzťahuje riadenie na podporu sekvestrácie/zachovania oxidu uhličitého (v ha) (oblasť zamerania 5E)	nesleduje sa	nesleduje sa	nesleduje sa
6A) Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest	T20: pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (oblasť zamerania 6A)	4	evidencia MAS	1x ročne
6B) Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach	Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	22 000	evidencia MAS	1x ročne
	T21: percentuálny podiel vidieckeho obyvateľstva, na ktoré sa vzťahujú stratégie miestneho rozvoja (oblasť zamerania 6B)	100%	evidencia MAS	1x ročne
	vidiecke obyvateľstvo, na ktoré sa vzťahujú stratégie miestneho rozvoja (oblasť zamerania 6B)	49 500	evidencia MAS	1x ročne
	T22: percentuálny podiel vidieckeho obyvateľstva, ktoré má prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (oblasť zamerania 6B)	58%	evidencia MAS	1x ročne
	T23: pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (Leader) (oblasť zamerania 6B)	7	evidencia MAS	1x ročne
6C) Rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT) vo vidieckych oblastiach	Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	0	evidencia MAS	1x ročne
	T24: percentuálny podiel vidieckeho obyvateľstva, ktoré má prospech z nových alebo lepších služieb/infraštruktúry (IKT) (oblasť zamerania 6C)	0	evidencia MAS	1x ročne

Vlast. tab č. 6:Vlastné ukazovatele v opatreniach IROP

Špecifický cieľ	Aktivita	Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023	Spôsob overenia a získavania údajov	Frekvencia zberu
5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií	a) Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD	počet vzdelávacích aktivít pre členov/zamestnancov MAS	počet / rok	28	evidencia MAS	1x ročne
		podiel nákladov na publicitu/ sieťovanie	%	20%	evidencia MAS	1x ročne
	b) Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev	počet vytvorených pracovných miest	počet	5	evidencia MAS, evidencia prijímateľov	1x ročne
		počet vytvorených spotrebiteľských reťazcov	počet	3	evidencia MAS	1x ročne
		počet investícií do podnikov	počet	3	evidencia MAS/zmluvy KP s RO	1x ročne
5.1.2 Zlepšenie udržateľných	dopravné prepojenie a dostupnosť sídel	počet vybudovaných	počet	12	evidencia MAS / obce	1x ročne

vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach		objektov základnej infraštruktúry				
		počet opatrení na zvyšovanie bezpečnosti v mestách	počet	3	evidencia MAS / obce	1x ročne
		počet vybudovaných cyklistických trás	počet	3	evidencia MAS / obce	1x ročne
	sociálne služby a komunitné služby	počet zrekonštruovaných / vybudovaných / modernizovaných zariadení soc. služieb	počet	5	obecné úrady / neziskové organizácie	1x ročne
		spokojnosť obyvateľov so sociálnymi službami	%	80%	dotazníky	1x ročne
		počet nových terénnych a ambulantných služieb	počet	7	obecné úrady / nezisk. organizácie	1x ročne
	výstavba a obnova mestských trhových priestorov za účelom podpory lokálnych producentov	počet vybudovaných / obnovených trhových priestorov	počet	2	evidencia MAS/údaje obcí	1x ročne

6 Finančný rámec

6.1 Financovanie stratégie CLLD

Princípom integrovanej stratégie je skutočnosť, že plánované ciele je možné dosiahnuť s využitím všetkých dostupných doplnkových zdrojov. To znamená, že stanovené ciele (strategický, špecifické) sa budú napĺňať realizáciou projektov, pre ktoré budú priebežne vyhľadávané zdroje podľa aktuálnych možností: fondy EÚ, PRV SR 2014 -2020, IROP 2014 – 2020, ich prioritné osi a oblasti podpory / priority / opatrenia, ďalej programy cezhraničnej spolupráce, nadačné zdroje, štátne dotácie, rozpočtové zdroje samospráv aj súkromné zdroje podnikateľských subjektov a neziskových organizácií. Významným zdrojom je aj dobrovoľnícka práca zapojených subjektov a aktivity samotnej MAS. Finančné čiastky využité z uvedených zdrojov nie je možné jednoznačne vyčísliť, nakoľko nepoznáme všetky konkrétne projekty, ktoré môžu byť predložené počas implementácie stratégie CLLD žiadateľmi, ktorí budú reagovať a nepoznáme ani všetky zdroje a ich podmienky, ktoré ešte len môžu byť prístupné v tomto období.

Finančný plán bol zostavený v pracovnej skupine, pri čom sa do úvahy brali jednak celková výška rozpočtu, ale aj pripravenosť potenciálnych žiadateľov predkladať projekty v rámci jednotlivých opatrení, min. a max. výška rozpočtu na jednotlivé projekty, typ projektu (investičný – neinvestičný), miera spolufinancovania a pod. V pracovnej skupine sa členovia

MAS dohodli na pomernom rozdelení celého rozpočtu medzi jednotlivé podporované opatrenia.

Celkový rozpočet na stratégiu v zmysle maximálnych limitov uvedených v systéme riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014-2020 je **4 000 000 Eur.**

Aplikovanie vzorca na podmienky MAS DRP:

Stanovené jednotkové alokácie v EUR		**údaj za MAS**	**Pozn.**
Eur/obyvateľ	X=9,66	48 060,00	(48 060)*9,66 = 464 259,6
EUR/km2 rozlohy	Y=1 150,61	736,90	(727,62)*1150,61 = 837 206,8482
EUR/obec	W=12 395,25	37,00	(37)*12 395,25 = 458 624,25
EUR/ % nezamestnanosti	Z=110 413,32	11,88	V podmienkach MAS DRP sa toto kritérium neuplatňuje

výpočet variabilnej zložky pre MAS DRP	(počet obyvateľov MAS)*X + (rozloha územia MAS)*Y + (miera nezamestnanosti MAS mínus 13,5%)* Z + (počet obcí)*W	1 760 090,6982

Zdroje z PRV a IROP – podľa vzorca pre MAS: Fixná zložka: **350 000 Eur** + Variabilná zložka: **1 760 090,6982 Eur** = **2 110 090,6982 Eur**, tzn. **2 110 000 Eur** (zaokrúhlené 2 desatinné čísla nadol)

Podľa skutočných prepočtov zohľadňujúcich finančnú náročnosť jednotlivých opatrení stratégie, resp. horné hranice oprávnených verejných výdavkov na projekty vychádza celkový rozpočet na stratégiu zo zdrojov PRV a IROP**: 2 110 000 Eur**.

- Zdroje z PRV a IROP: **2 110 000 Eur**.

  z toho

  - **financovanie operácií v rámci stratégie CLLD: 1 810 000 Eur**
  - **financovanie chodu MAS a animácií: 290 000 Eur**
- **Vlastné a iné zdroje** (zdroje žiadateľov v rámci spolufinancovania projektov, resp. zdroje MAS pri spolufinancovaní prevádzkových nákladov): **798 000 Eur**

  z toho vlastné zdroje MAS: 20 475,00 Eur
- Celkové zdroje disponibilné k realizácii opatrení stratégie činia: **2 908 000 Eur**.

Tabuľka č. 822: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP

	SPOLU EUR
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (maximálny limit podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:	2 110 000 Eur
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	2 110 000
Chod MAS a animácie	290 000

Tabuľka č. 923: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov

	Fond	**Typ regiónu**	**Spolu v EUR**
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (maximálny limit podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:	EPFRV a EFRR	menej rozvinutý	**2 110 00**
	-	viac rozvinutý	0,00
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	EPFRV a EFRR	menej rozvinutý	**1 810 000**
	-	viac rozvinutý	0,00
Chod MAS	EFRR	menej rozvinutý	**265 000**
	-	viac rozvinutý	0,00
Animácie	EPFRV	menej rozvinutý	**40 000**
	-	viac rozvinutý	0,00

Pozn.: Financovanie chodu MAS vrátane animácií musí byť v súlade s kapitolou 6.2 Systému riadenia CLLD.

Tabuľka č. 1024: Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy výdavkov v rámci príslušných programov

	región	PRV				IROP				SPOLU			
		EPFRV	ŠR	VZ	spolu	EFRR	ŠR	VZ	spolu	fondy	ŠR	VZ	spolu
operácie v rámci stratégie CLLD	menej rozvinutý	920 000	270 000	723 000	**1 913 000**	630 000	0,00	60 000	**690 000**	1 550 000	270 000	783 000	**2 603 000**
	viac rozvinutý	0,00	0,00	0,00	**0,00**	0,00	0,00	0,00	**0,00**	0,00	0,00	0,00	**0,00**
chod MAS	menej rozvinutý	0,00	0,00	0,00	**0,00**	250 000	0,00	15 000	**265 000**	250 000	0,00	15 000	**265 000**
	viac rozvinutý	0,00	0,00	0,00	**0,00**	0,00	0,00	0,00	**0,00**	0,00	0,00	0,00	**0,00**
animácie	menej rozvinutý	30 000	10 000	0,00	**40 000**	0,00	0,00	0,00	**0,00**	30 000	10 000	0,00	**40 000**
	viac rozvinutý	0,00	0,00	0,00	**0,00**	0,00	0,00	0,00	**0,00**	0,00	0,00	0,00	**0,00**
SPOLU	menej rozvinutý	**950 000**	**280 000**	**723 000**	**1 953 000**	**880 000**	**0,00**	**75 000**	**955 000**	**1830 000**	**280 000**	**798 000**	**2 908 000**
	viac rozvinutý	0,00	0,00	0,00	**0,00**	0,00	0,00	0,00	**0,00**	0,00	0,00	0,00	**0,00**
	spolu	**950 000**	**280 000**	**723 000**	**1 953 000**	**880 000**	**0,00**	**75 000**	**955 000**	**1830 000**	**280 000**	**798 000**	**2 908 000**

6.2 Finančný plán pre opatrenia

V tabuľke sa uvedie prehľad podľa opatrení stratégie CLLD, v členení podľa fondu (EPFRR/PRV, EFRR/IROP), kategórií regiónu a podľa zdrojov financovania v nadväznosti na vyvážený pomer medzi fondmi vyplývajúci z indikatívnej výšky finančnej alokácie na stratégiu CLLD, ktorá je:

	PRV : IROP
pre stratégie mimo BSK (menej rozvinutý región):	54 : 46
pre stratégie v rámci BSK (viac rozvinutý región):	75 : 25

Tabuľka č. 1125: Sumárna tabuľka finančného plánu

Opatrenie stratégie CLLD	Fond	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
1.2 Podpora na demonštračné činnosti a informačné akcie	EPFRV	menej rozvinutý región	13 000,00	10 000	0	3 000	0,00
		viac rozvinutý región	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov	EPFRV	menej rozvinutý región	320 000	120 000	40 000	160 000	0,00
		viac rozvinutý región	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2 Podpora na investície do spracovania/uvádzania na trh a/alebo vývoja poľnohospodárskych výrobkov	EPFRV	menej rozvinutý región	400 000	150 000	50 000	200 000	0,00
		viac rozvinutý región	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.1 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov	EPFRV	menej rozvinutý región	360 000	135 000	45 000	180 000	0,00
		viac rozvinutý región	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.3 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti na rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov	EPFRV	menej rozvinutý región	120 000	45 000	15 000	60 000	0,00
		viac rozvinutý región	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností (3 oblasti podpory)	EPFRV	menej rozvinutý región	240 000	90 000	30 000	120 000	0,00
		viac rozvinutý región	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie	EPFRV	menej rozvinutý región	250 000	200 000	50 000	0,00	0,00
		viac rozvinutý región	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

7.4 podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry	EPFRV	menej rozvinutý región	140 000	120 000	20 000	0,00	0,00
		viac rozvinutý región	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.5 podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie	EPFRV	menej rozvinutý región	70 000	50 000	20 000	0,00	0,00
		viac rozvinutý región	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie	EPFRV	menej rozvinutý región	40 000	30 000	10 000	0,00	0,00
		viac rozvinutý región	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ŠPECIFICKÝ CIEĽ: 5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií							
a) Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD	EFRR	menej rozvinutý región	265 000	250 000	0,00	15 000	0,00
		viac rozvinutý región	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
b) Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev	EFRR	menej rozvinutý región	165 000	150 000	0,00	15 000	0,00
		viac rozvinutý región	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ŠPECIFICKÝ CIEĽ: 5.1.2 - Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach	EFRR						
dopravné prepojenie a dostupnosť sídel	EFRR	menej rozvinutý región	110 000	100 000	0,00	10 000	0,00
		viac rozvinutý región	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
sociálne služby a komunitné služby	EFRR	menej rozvinutý región	325 000	300 000	0,00	25 000	0,00
		viac rozvinutý región	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
výstavba a obnova mestských trhových priestorov za účelom podpory lokálnych producentov	EFRR	menej rozvinutý región	110 000,00	105 000,00	0,00	5 000,00	0,00
		viac rozvinutý región	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabuľka č. 1226: Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu

	PRV (EPFRV) : IROP (EFRR)
Stratégia CLLD mimo BSK (menej rozvinutý región):	67,16 : 32,84
Stratégia CLLD v rámci BSK (viac rozvinutý región):	0:0

Tabuľka č. 1327: Zameranie stratégie podľa sektorov

Názov opatrenia stratégie CLLD	**Rozpočet na opatrenie**	**Oprávnený prijímateľ (verejný sektor)**	**Oprávnený prijímateľ (neverejný sektor)**
1.2 Podpora na demonštračné činnosti a informačné akcie	13 000		X
4.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov	320 000		X
4.2 Podpora na investície do spracovania/uvádzania na trh a/alebo vývoja poľnohospodárskych výrobkov	400 000		X
6.1 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov	360 000		X
6.3 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti na rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov	120 000		X
6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností (3 oblasti podpory)	240 000		X
7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie	250 000	X	
7.4 podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry	140 000	X	
7.5 podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie	70 000	X	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ: 5.1.1			
b) Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev	165 000		X
ŠPECIFICKÝ CIEĽ: 5.1.2			
dopravné prepojenie a dostupnosť sídel	110 000	X	
sociálne služby a komunitné služby	227 500	X	
	97 500		X
výstavba a obnova mestských trhových priestorov za účelom podpory lokálnych producentov	90 000	X	
Celkový rozpočet podľa sektorov	----------	*887 500*	*1 7150 500*
Percentuálny pomer zamerania stratégie	----------	*34,10 %*	*65,90 %*

7 Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť

Kapitola obsahuje informácie o prínosoch jednotlivých opatrení, ich synergiách a doplnkovosti, ktoré sú nevyhnutnými predpokladmi pre úspešnú implementáciu stratégie CLLD do praxe

7.1 Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia

Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia sa týkajú tvorby nových pracovných miest, ktoré vyplývajú z vybraných opatrení. Vytvorenie pracovného miesta, ktoré súvisí s projektom PRV SR 2014 – 2020 sa vykazuje ako miesto súvisiace so samotnou realizáciou projektu. Pracovné miesto musí byť s udržateľnosťou minimálne 2 roky. Udržateľnosť projektu v prípade operácií zložených z investície do infraštruktúry alebo investície do výroby sa musí zabezpečiť počas doby do piatich rokov od záverečnej platby poskytnutej prijímateľovi, alebo prípadne v období stanovenom v pravidlách o štátnej pomoci v prípade nasledujúcich skutočností:

a) skončenia alebo premiestnenia výrobnej činnosti mimo oblasti programu,

b) zmeny vlastníctva položky infraštruktúry, ktorá poskytuje firme alebo orgánu verejnej moci neoprávnené zvýhodnenie,

c) podstatnej zmeny, ktorá ovplyvňuje jej povahu, ciele alebo podmienky realizácie, čo by spôsobilo narušenie jej pôvodných cieľov.

Zoznam jednotlivých opatrení, ktoré prispejú k tvorbe nových pracovných miest:

- ***6.1 (PRV) Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov***
  - Počet nových SHR, ktorí začali podnikať:
    - Počiatočný stav: 0
    - Cieľový stav: 2
- ***6.3 (PRV) Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti na rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov***
  - Počet podporených malých podnikov:
    - Počiatočný stav: 0
    - Cieľový stav: 2
- ***5.1.1 (IROP) Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev***
  - Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch:
    - Počiatočný stav: 0
    - Cieľový stav: 5

- Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové:
  - Počiatočný stav: 0
  - Cieľový stav: 3
- Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové:
  - Počiatočný stav: 0
  - Cieľový stav: 2
- Počet podnikov, ktorým sa poskytuje podpora:
  - Počiatočný stav: 0
  - Cieľový stav: 3

Verejno-súkromné partnerstvo odzrkadľuje činnosti, na ktorých sa podieľajú aktívni partneri na lokálnej úrovni, spoluprácu s podnikateľmi a miestnymi spolkami a takisto aktívnu účasť obyvateľov regiónu. Od vzniku združenia aktéri dokázali zabezpečiť trvalú udržateľnosť.

Región trpí výraznými štrukturálnymi problémami, ktoré jeho potenciál ohrozujú. Sú nimi vysoká miera dlhodobo nezamestnaných, odchod mladých a kvalifikovaných ľudí, nízka kvalita pracovnej sily, starnutie obyvateľstva, nízka úroveň miezd, málo podnikateľských subjektov v obciach, a mnohé ďalšie.

Rozvoj v regióne uskutočňujú subjekty (samospráva, podnikatelia aktívny občania, tretí sektor), aj keď každý inou mierou a inou formou. Dôležité je, aby sa uvedení aktéri v procese regionálneho rozvoja navzájom podmieňovali a dopĺňali, pretože realizujú rovnaké úlohy. Nesmierne významná je preto koordinácia všetkých účastníkov tak, aby viedla k spoločnému cieľu a predovšetkým v záujme efektívneho umiestňovania investícií a účelného využívania ľudského potenciálu.

Prínosy stratégie CLLD k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia:
Naša stratégia sa zameriava hlavne na ekonomický rozvoj územia, na podporu zamestnanosti a rozvoj podnikania a cestovného ruchu.
Počas implementácie našej stratégie prostredníctvom naplnenia našich cieľov dosiahneme nasledovné prínosy:

- vytvorenie pracovných príležitostí,
- zvýšenie mobility obyvateľstva a turistov,
- rozšírenie možností uplatnenia sa krátkodobo nezamestnaných na trhu práce,

- podpora samo zamestnania, formou rozšírenia odborných vedomostí, zručností a kompetencií pri príprave na podnikateľskú činnosť,
- zvýšenie ekonomickej konkurencieschopnosti dotknutého regiónu prípravou vzdelaných, kvalifikovaných a flexibilných ľudí,
- vybudovaná sieť inštitúcií zameranej na podporu a propagáciu cestovného ruchu v obciach,
- rozvinutá a účinná cezhraničná spolupráca,
- úspešné získavanie finančných prostriedkov v oblasti rozvoja miestneho cestovného ruchu,
- participácia obyvateľstva na skvalitňovaní cestovného ruchu,
- zvyšovanie životnej úrovne a zlepšovanie hospodársko-ekonomickej bilancie obce,
- odborne pripravený manažment – poskytovanie služieb v oblasti cestovného ruchu,
- existencia špecifických produktov CR zameraných na agroturistiku, rybárstvo,
- propagáciu historických, folklórnych podujatí, zachovanie tradičných remesiel,
- zvýšený prísun turistov,
- ľahšia orientácia pre podnikateľov v oblasti podpory CR,
- zvýšenie informovanosti obyvateľov o kultúrnych podujatiach,
- efektívne využívanie vidieckej krajiny pre domácich a zahraničných hostí,
- zvyšovanie príjmov obyvateľov.

7.2 Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV

Prínosy k cieľom PRV najmä v oblasti podpory konkurencieschopnosti poľnohospodárstva, lesníctva a potravinárstva

Naša stratégia sa zameriava na implementáciu cieľov PRV.

Počas implementácie našej stratégie prostredníctvom naplnenia našich cieľov dosiahneme nasledovné prínosy, ktoré vedú k napĺňaniu cieľov PRV:

- možnosti využívania finančných prostriedkov z EÚ,
- konkurencieschopnosť pri využívaní miestneho potenciálu,
- racionálne využitie pôdy,
- odstránenie neefektívneho poľnohospodárskeho pôdneho fondu,
- zvýšenie produktivity práce a kvality potravín,
- dosiahnutie konkurencie schopnosti a výrobnej intenzity,
- znižovanie výrobných nákladov,

- stabilizácia hospodárenia na pôde,
- systematická propagácia k vylepšeniu imidžu obce,
- príležitosť pre uplatnenie domácich odborníkov,
- spôsobilosť obce úspešne implementovať programy rozvoja,
- využívanie grantových programov zameraných na rozvoj vidieckej oblasti agroturistiky.

7.2.1 Prínosy stratégie CLLD k napĺňaniu cieľov PRV najmä v oblasti konkurencieschopnosti, poľnohospodárstva, lesníctva a potravinárstva

Konkurencieschopnosť, poľnohospodárstvo, lesníctvo a potravinárstvo sa týka nasledovných opatrení:

- 1.2 Podpora na demonštračné činnosti a informačné akcie
- 4.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov
- 4.2 Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov
- 6.1 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov
- 6.3 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti na rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov
- 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry

Očakávané prínosy v oblasti poľnohospodárstva, lesníctva a potravinárstva sú:

- zvýšenie atraktivity regiónu pre malých a stredných poľnohospodárov,
- vytvorenie nových lokálnych produktov,
- zmena prístupu obyvateľstva k nakupovaniu potravín – uprednostňovanie lokálnych trhovísk pred pevnými obchodmi,
- podporenie podnikateľov v používaní biologických hnojív,
- zabezpečenie adekvátnej protieróznej ochrany.

7.2.2 Prínosy k začleňovaniu znevýhodnených/marginalizovaných skupín pri rozvoji ekonomického potenciálu územia

Prínosy k začleňovaniu zraniteľných skupín obyvateľstva (marginalizované rómske komunity, dlhodobo nezamestnaní, telesne/zdravotne postihnutí a pod.)

Počas prípravy stratégie sme sa zaoberali aj so zraniteľnými skupinami obyvateľstva, nakoľko aj oni sú súčasťou našej komunity.

Prínosy pre marginalizované komunity sú v komplementarite s opatreniami:

- 1.2 Podpora na demonštračné činnosti a informačné akcie
- 6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností
- 5.1.1 Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev

Napriek tomu, že sa nejedná o priamu pomoc marginalizovaným občanom, vo výbere projektov je uplatňovaný princíp uľahčenia prístupu marginalizovaných skupín k podpore (Opatrenia 7.2, 7.4 a 7.5)

Počas implementácie našej stratégie prostredníctvom naplnenia našich cieľov dosiahneme nasledovné prínosy, ktoré sa ich pozitívne dotýkajú:

- zapojenie komunity – uvedomenie, vlastníctvo, účasť na aktivitách,
- rozvoj kapacít - vzdelávanie (praktické), informovanosť,
- odborné podklady, právne a ekonomické poradenstvo, rodová rovnosť a zapojenie znevýhodnených skupín do realizácie,
- posilnenie práv / zlepšenie životných podmienok žien, chudobných alebo znevýhodnených skupín,
- zníženie sociálnej zaťaženosti regiónu,
- zníženie podielu nevzdelaných a nekvalifikovaných obyvateľov,
- posilnenie sociálnej a ekonomickej integrácie ľudí a komunít.

7.2.3 Princípy ochrany a zlepšenia životného prostredia

Počas prípravy stratégie sme brali do úvahy aj stav životného prostredia. Snažili sme sa vytýčiť si také ciele a určiť také priority, ktoré prispievajú k zlepšeniu stavu nášho životného prostredia.

Princípy ochrany prostredia sú v komplementarite s opatreniami:

- 1.2 Podpora na demonštračné činnosti a informačné akcie
- 7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie

Počas implementácie našej stratégie prostredníctvom naplnenia našich cieľov dosiahneme nasledovné prínosy, ktoré sa pozitívne dotýkajú tejto oblasti:

- zníženie dopadov a adaptácia na dopady klimatických zmien,
- zachovanie biodiverzity,
- ochrana medzinárodných vôd,
- dosiahnutie dobrej kvality povrchových a podzemných vôd,
- znižovanie produkcie odpadov,
- maximálne zhodnocovanie odpadov,
- znižovanie rizík nebezpečných odpadov,
- znižovanie rizika erózie pôd,
- zvýšenie informovanosti obyvateľov a ich zapojenie do ochrany životného prostredia,
- prostredie podporujúce rozvíjanie zdravého životného štýlu občana,
- zabezpečenie ekologickej čistoty a kvality životného prostredia,
- znižovanie znečistenia podzemných a povrchových vôd.

7.2.4 Aspekty environmentálnej účinnosti

Aspekty environmentálnej účinnosti v komplementarite so stratégiou sú:

- zvýšenie environmentálneho povedomia,
- nové projekty musia byť vypracované s cieľom zachovať alebo zvýšiť kvalitu životného prostredia,
- správne určovanie sídelnej zelene – alokácia vysokej zelene s cieľom chladiť územie,
- uprednostnené využívanie biologických hnojív pred umelými,
- zachovanie a potenciálne umiestňovanie modrých prvkov do územia

7.3 Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP

Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP prostredníctvom špecifických cieľov Prioritnej osi 5 vzhľadom na vyváženosť, vecné a logické včlenenie týchto cieľov do štruktúry stratégie, príp. ich doplnkovosť a synergické pôsobenie.

Naša stratégia sa zameriava na implementáciu cieľov IROP.

Počas implementácie našej stratégie prostredníctvom naplnenia našich cieľov dosiahneme nasledovné prínosy, ktoré vedú k napĺňaniu cieľov IROP:

- vytvorenie podmienok pre ekonomickú stabilizáciu rozvoja obce,
- zvýšenie atraktivity obce pre podnikanie,
- skrášľovanie vzhľadu obcí,
- zníženie miery zdravotných rizík obyvateľov a ich dôsledkov,

- skvalitnenie služieb v obci,
- zlepšenie vybavenosti obcí,
- efektívne využitie investícií pre rozvoj obcí,
- príliv finančných prostriedkov do obcí,
- zveľaďovanie a budovanie atraktívneho povedomia pre trvalo udržateľný rozvoj.

7.4 Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD

7.4.1 Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať

Uvedú sa stratégie, plány, investície a pod., ktoré sa v území realizujú, resp. plánujú realizovať (napr. Dunajská stratégia, PHSR kraja, PHSR obcí, Miestna agenda 21, regionálna integrovaná územná stratégia, projekty cezhraničnej spolupráce a pod.)

Stratégie, ktoré sú v prípravnej fáze a ktoré sa dotýkajú aj nášho územia sú: PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja, PHSR obcí miestnej akčnej skupiny, Dunajská stratégia, Regionálna integrovaná územná stratégia Nitrianskeho samosprávneho kraja a cezhraničná spolupráca Maďarsko-Slovenská republika.

Podľa Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (aktualizácia máj 2014) sa očakáva, že regióny budú schopné efektívne využívať svoj vnútorný potenciál ako svoju konkurenčnú výhodu s cieľom zvyšovať kvalitu života obyvateľov a v rámci jednotlivých regiónov budú znižované vnútroregionálne rozdiely.

Počas realizácie aktualizovanej Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR bude pri plánovacích procesoch uplatňovaný integrovaný prístup orientovaný smerom k udržateľnému sociálnemu, ekonomickému, environmentálnemu a územnému rozvoju regiónov.

Vízia v oblasti regionálneho rozvoja pre Slovensko s výhľadom do roku 2030 je nasledovná:

Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja, a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2012 – 2018. Rozvojová vízia nitrianskeho samosprávneho kraja: „Nitriansky kraj bude dynamicky sa rozvíjajúci región využívajúci exogénne aj endogénne rozvojové zdroje. Hospodárstvo bude

založené na moderných technológiách produkujúcich výrobky s vysokou pridanou hodnotou. Moderné a efektívne multifunkčné poľnohospodárstvo produkujúce dostatok kvalitných potravín, poskytujúce atraktívne pracovné príležitosti pre vidiecke obyvateľstvo, bude spolu s cestovných ruchom osou integrovaného rozvoja vidieckeho priestoru. Východiskom pre dosiahnutie týchto cieľov bude kvalitný integrovaný systém vzdelávania, poskytujúci občanom lepšie možnosti realizácie v profesijnom aj osobnom živote. Rastúca kvalita života bude sprevádzaná udržateľným rozvojom kvality zložiek životného prostredia a krajiny.

Podľa znalosti ich vízií a ich doterajšieho obsahu jasne z nich vyplýva, že sa snažia o rozvoj a podporu vyspelosti aj nášho územia.

7.4.2 Synergie a komplementarity

Popíše sa vzťah a nadväznosť na iné strategické dokumenty, príp. operačné programy najmä pokiaľ ide o Operačný program Ľudské zdroje, plány, investície a pod. identifikované v časti 7.6.1. Cieľom má byť najmä posúdenie či stratégia CLLD nie je v priamom rozpore s inými stratégiami v území, resp. identifikovanie súladu a vzájomnej doplnkovosti.

Nakoľko stratégie a strategické dokumenty na programové obdobie 2014-2020 sú ešte len v prípravnej fáze, nevieme odhadnúť v akej miere sú v synergii s našou stratégiou rozvoja. Podľa znalosti ich vízií a ich doterajšieho obsahu jasne z nich vyplýva, že sú určené na rozvoj určitého územia a oblastí, takisto ako aj naša stratégia. Sme presvedčení o tom, že naša stratégia nie je v rozpore so žiadnou s uvedených stratégií.

7.5 Popis multiplikačných efektov

Multiplikačné efekty pojednávajú o tom, ako aktivity a ich výsledky prispejú k riešeniu problémov v území, ich priamy a nepriamy dopad. Na základe SWOT analýzy a ňou definovaných silných stránok, slabých stránok, príležítostí a potenciálov boli zadefinované nasledovné potreby, ktoré sú v rámci stratégie CLLD riešené prostredníctvom špecifických cieľov.

1. **Potreba riešenia tvorby pracovných miest a generovania príjmov v mieste bydliska**
2. **Potreba dobudovania chýbajúcej infraštruktúry a rekonštrukcie existujúcej**
3. **Potreba riešenia nevyhovujúceho stavu životného prostredia a verejných priestranstiev**
4. **Potreba doplnenia sociálnych služieb**

5. **Potreba odstránenia nedostatku objektov občianskej vybavenosti prispievajúcich k spestreniu možností využitia voľného času.**

Vlast. tab č. 7: Označenie multiplikačného efektu a hodnotenie

Potreba/ priorita	Opatrenie/merateľný ukazovateľ	Označ. multip.	Spôsob hodnotenia multiplikačných efektov	
			Hard faktory – merateľné ukazovatele	Soft faktory
Pracovné miesta v mieste bydliska	4.2 Nové výrobky	1	Monitoring prijímateľov podpory	Aktivita podnikateľov na miestnom trhovisku – nárast návštevnosti a ekonomickej efektivity
	6.1 Nový podnikatelia	1	Monitoring prijímateľov podpory	Aktivita nových podnikateľov na trhovisku
	4.1 Podporený podnikatelia	1, 2	Monitoring prijímateľov podpory	Investície na zvýšenie environmentálnej kvality podnikov povedú ku zvýšeniu kvality ŽP a dopomôcť klimatickej adaptabilite – zníženie teploty v oblasti
	6.3 a 6.4 Podporený podnikatelia	1	Monitoring prijímateľov podpory	Nové pracovné miesta v oblasti zvýšia atraktivitu oblasti a môžu spomaliť migráciu do miest aj migráciu za prácou
	5.1.1 Nárast zamestnanosti	1	Údaje kancelárie MAS a ÚPSVaR	Nárast kvality života a pozitívne vnímanie regiónu – dotazníky, verejné stretnutia
	5.1.1 Nové výrobky pre firmu	1	Monitoring prijímateľov podpory	Možná alokácia nových produktov na trhu môže spôsobiť zvýšenie jeho atraktivity
	5.1.2 Nové služby a infraštruktúra (trhy)	1, 2, 3	Monitoring prijímateľov podpory	Vybudovanie trhov zvýši ekonomickú efektivitu regiónu, uprednostňovanie domácich potravín môže viezť ku zníženiu nákladov na zdravotnú starostlivosť,
Chýbajúca infraštruktúra	6.4 Podporený podnikatelia	1, 2, 3	Monitoring prijímateľov podpory	Možné zvýšenie záujmu o podnikanie v oblasti, zvýšenie klimatickej pripravenosti, možná orientácia podporených firiem marginalizované skupiny
	7.2 Počet nových zariadení	1, 2	Monitoring prijímateľov podpory	Vybudovaná infraštruktúra môže nalákať nových podnikateľov do územia, spomaliť migráciu do miest, aj migráciu za práco
	5.1.2 Nové služby a infraštruktúra	1, 3	Monitoring prijímateľov podpory	Zvýšenie kvality dopravnej infraštruktúry zvýši záujem podnikateľov o lokalitu, prepojí jednotlivé obce v MAS a zvýši sa aj záujem o cyklistiku
Nevyhovujúci stav ŽP a priestranstiev	6.4 Podporený podnikatelia	2	Monitoring prijímateľov podpory	Uprednostnenie alternatívnych druhov energie povedie ku zníženiu uhlíkovej stopy a energetickej sebestačnosti regiónu
	7.2 Počet nových zariadení	1, 2	Monitoring prijímateľov podpory	Dobudovanie technickej infraštruktúry priláka nové podniky a zlepšenie vzhľadu obce povedie ku lepšej klimatickej adaptabilite a estetizácii územia
Nedostatok sociálnych služieb	6.4 Podpora nepoľnohospodárskych podnikov	1, 2, 3	Monitoring prijímateľov podpory	Potenciálne zvýšenie kvality života znevýhodnených skupín, vybudovanie zariadení a infraštruktúry na ubytovanie týchto skupín
	5.1.1 Podporené podniky a nárast zamestnanosti	1, 3	Monitoring prijímateľov podpory	Podpora diverzifikovaných podnikov, ktoré budú zamestnávať dlhodobo nezamestnaných a ináč znevýhodnených

	5.1.2 Nové služby a infraštruktúra	2	Monitoring prijímateľov podpory	Zariadenia poskytujúce komunitné služby môžu dopomôcť integrácii neprispôsobivých občanov a zvýšiť aj bezpečnosť
Nedostatok OV a voľnočasových príležitostí	7.4 Rekonštrukcia OV na voľnočasové aktivity	3	Monitoring prijímateľov podpory	Budovanie športovísk a ihrísk povedie ku zvýšeniu kvality života a môže zabezpečiť aj zvýšenie atraktivity regiónu v turistickej oblasti čo povedie zvýšeniu kapitálových prímov reštaurácií, krčiem a iných podnikov v regióne
	7.5 rekonštruované turistické objekty	3	Monitoring prijímateľov podporyMonitoring prímateľov podpory	Rekonštrukcia turisticky zaujímavých oblastí môže viezť ku zvýšeniu aktivity turistov, možný vznik a rozvoj agroturizmu a pod.

Vzhľadom na to, že multiplikačné efekty závisia od efektívnosti implementácie stratégie a od toho aké konkrétne firmy budú podporené a preto je nemožné kvantifikovať ich ex ante. Stratégia bola navrhnutá tak, aby vznikala synergia medzi poľnohospodárskym charakterom oblasti, s cieľom odstrániť negatívne disparity. Vo vlastnej tabuľke č. 6 sa nachádzajú spôsoby merania multiplikačných efektov aj keď vzhľadom na rozšírené možnosti jednotlivých opatrení, nie je možné jasne determinovať ich presnosť. Väčšina efektov bude merateľná na hard faktoroch – štatistika. Soft faktory budú skôr vo forme názorov, spokojnosti a aktivity občanov vo veciach verejných.

Na základe stratégie vzniknú nasledovné multiplikácie:

1. **Ekonomické**
    a. Stratégia počíta s nárastom záujmu o domácky vypestované plodiny. Tento jav chce využiť a vybudovať v regióne lokálne trhoviská.
        i. Vzhľadom na to, že MAS poskytne domácim podnikateľom financie aj na rozšírenie sortimentu výrobkov, tieto výrobky môžu naštartovať dodatočný záujem o trhoviská.
            1. Keď vznikne dodatočný záujem o nové produkty firmy, firma bude mať dostatok finančných prostriedkov na návrh nových produktov, ktoré už nebudú financované MAS takže ak MAS podporí vytvorenie 2 nových produktov, multiplikačným efektom s ideálnymi podmienkami môže vzniknúť aj 10 a viac.
    b. Stratégia bola navrhnutá tak, aby vychádzala zo špecifických požiadaviek a východísk regiónu. Najdôležitejším zdrojom príjmu týchto oblastí je poľnohospodárstvo, preto sú finančné prostriedky umiestňované majoritne do tohto sektoru.

i. Finančné prostriedky, ktoré MAS získa budú relokované do podnikov a firiem s cieľom vytvoriť nové pracovné miesta. Keď firma vytvorí pracovné miesta, spomalí sa migrácia obyvateľov za prácou do miest, podporené firmy budú mať viac finančných prostriedkov na zafinancovanie stratégie a popri podpore na vytvorenie nových produktov môže vzniknúť aj dodatočné zamestnávanie takže ak MAS pomôže zafinancovať 5 a viac stabilných pracovných miest, produkcia podnikov bude stúpať a neskôr môže vzniknúť potreba zamestnať viac zamestnancov takže z piatich pracovných miest sa môže eventuálne stať 15-20 a viac.

2. Ekologické
    a. Jednou zo základných priorít regiónu je zachovanie a zlepšovanie kvality životného prostredia.
        i. Investície do reklamy a marketingu MAS v kombinácii s postupnou estetizáciou môžu vytvoriť signifikantne zvýšiť aktivitu obyvateľov v regióne a aktivizovať ich. Tomuto účelu poslúži majoritne web, ale v prípade nutnosti aj osobné stretnutia a aplikovanie foriem priamej demokracie do rozhodovacieho procesu v regióne.
            1. Nominálne náklady na obnovu územia sú vysoké. Náklady na informovanie a zapojenie občanov sú nižšie, ale ekonomické aj environmentálne benefity z oboch môžu byť signifikantné.
    b. Vysoká ekologická kvalita môže viezť aj ku potlačeniu prejavov globálneho otepľovania a k celkovému zlepšeniu responzivity na klimatickú zmenu.
        i. Napriek tomu, že rurálne oblasti zatiaľ nie sú až tak zasiahnuté zvýšením teploty, je nutné prevenčne zabezpečiť vhodné spôsoby zavlažovania a chladenia tých častí regiónu, ktoré majú vyšší stupeň urbanizácie.
            1. Súčasné nominálne náklady na prípravu sú nízke, ale náklady na riešenie vzniknutých problémov môžu byť výrazne vyššie. V tomto prípade vzniká záporná multiplikácia. Ak región investuje 473 000 Eur do budovania zelenej infraštruktúry a do zvyšovania environmentálneho povedomia, možno v budúcnosti ušetrí omnoho viac. Hodnota včasnej prevencie môže ušetriť miliardy.

3. Sociálne
    a. Vzhľadom na to, že vysoká kvalita všetkých občanov je priorita vychádzajúca z vízie regionálneho rozvoja SR, región rieši všetkých občanov včetne marginalizovaných.
        i. V regióne je identifikovaný problém s neprispôsobivými občanmi.
            1. Tento problém je nutné riešiť systémovo na národnej úrovni. Na regionálnej úrovni MAS navrhla vybudovanie komunitných centier. Toto riešenie je strategické. Jeho plné efekty sa prejavia až o 20 rokov aj keď medzi rýchlejšie sledovateľné efekty patrí malé zníženie kriminality a zvýšenie školskej dochádzky. Prvá multiplikácia sa dá sledovať pri predávaní vedomostí. 20 vyškolených neprispôsobivých by mohlo preškoliť ďalších. Žiadaná multiplikácia nastáva až v tretej generácii keď sa nadobudnuté vedomosti posúvajú o dve generácie nižšie.
        ii. Územie má nedostatok sociálnych služieb a čelí aj starnutiu obyvateľov.
            1. Stratégia tento problém riešila vybudovaním 5 zariadení sociálnych služieb, ktoré budú umiestnené v obciach nad 1000 obyvateľov. Cieľom týchto komunitných centier je pomôcť pri dosiahnutí rovnakých podmienok pre všetky skupiny, menovite deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu.
            2. Vzhľadom na starnutie obyvateľov je vytvorenie takýchto centier dôležitou súčasťou našej spoločnosti. V roku 2030 sa predpokladá extrémny nárast počtu ľudí, ktorý sú na dôchodku a promptné investície v tejto oblasti môžu v budúcnosti ušetriť. Ak obec v súčasnosti investuje 240 000, personál týchto centier už bude mať v roku 2030 dostatočné skúsenosti a vedomosti na to, aby mohla byť stanovená potreba ďalších podobných sociálnych služieb.

8 Prílohy k stratégii CLLD

Odkazy na základné a podporné dokumenty:

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1080/2006

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1301

Nariadenie Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 1303/2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1303

Nariadenie Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1305

Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020

http://www.mpsr.sk/sk/index.php?navID=935&navID2=935&sID=43&id=8644

Integrovaný regionálny operačný program 2014-2020:

http://www.mpsr.sk/index.php?navID=1036&navID2=1036&sID=67&id=9006

Operačný program Ľudské zdroje

http://www.employment.gov.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/operacny-program-ludske-zdroje/